

NOTAGANAGAXI ANE IDÍ LUCAS

Lucas one dotowegi, Paulo lowooğotagi, codaan eliodi me lixigağatibece niğijo Paulo me diniwiajetibece midiwatağa eletidi iigotedi me yelogoditedibece nibodicetedi anele aneetece Jesus. (Awiniteloco miditağa Colossenses 4.14; 2 Timóteo 4.11, Atos 1.1).

Lucas ağıca aneetege noiigi judeu, codaan ağıcoa me nadi Jesus. Pida begeliqiditibece me yotağaneğe niğijo anodiotibece Jesus ajaağajo eliodo Jesus me diniğaxitece latematiko codaan me liiğaxinağaneğeco. Nağadi liwakate didikotibige ica goneleegiwa anodita Teófilo, goneleegiwa romaano anida nağatetigi.

Lucas yalağata lanikegi Jesus neğepaağicota moyeloadı, codaan naşa yewigatace. Yatemati Jesus meliodi me niwikodetediniwace madewetedi, codaan wajekalodipi, inaa niğina oko iwikodadipi, inaa nigaanigipawaanigi. Eledi yatemati Jesus me igotedibeci minitağa oko abeyacağaga me yelogoditediogi niğina natigide Aneotedoğoji me yemaa me iwilegi laaleğenali codaan me iigi anee me newığa. Lucas eledi yalağata Jesus me yatemati natematiko anida ane iciaceeketetege me ikee Aneotedoğoji me doletibige oko ananitatagipipi.

*Ane leeğodi me dinidi nağadi notağanagaxi
(Atos 1.1-2)*

¹ Iniotagodi Teófilo. Eliodi oko dinoniciwaqaditibigiwajimoiditedini niğijoa Jesus Cristo loenataka godiwigotigi. ² Oidi niğijoa baanigijo monatematitogowa, niğidi anonadi niğijo maleekoka dinojogoti libakedi, codaajogoditece latematiko ane icoğotedigi miniwatağa Aneotedogoji. ³ Igenaga monatematitediwa niğijoa odoejedi libaketedi, odaa joanigidaa leegodi me jakadi mele me jidikotibigağaji, iniotagodi, ijoatawece niğijoa baanaga ixomağatedijo, ewi me ilağatedice. ⁴ Jidikotibigağaji, iniotagodi, amaleegaga owooğoti minoatawece ewi niğinoaniiğaxinağaneğeco anabaatege.

Ica aanjo dibodicaxinağatece lanikegi João Batista

⁵ Niğijo Herodes, malee ninionigi-eliodi niiğojudeutedi, onini ica goneleegiwa ane liboonaqadi Zacarias, one sacerdoti ane libakadi ligeladi Aneotedogoji. Ida aneetegeliçoğegi niğijo lapo sacerdotitedi ane liboonaqadi loiigiwepodi Abias. Aca lodawa liboonaqadi Isabel, loiigiwepodi inaağina sacerdotitedi. ⁶ Zacarias aniaa Isabel idioka limedi mowo ane igenaga, codaaidokee mowo niğica ane yemaa Aneotedogoji. Idioka limedi modeemitetibige ijoatawece anelajoinaqaneğeco codaameliğenatakaneğeco Goniotagodi Aneotedogoji. ⁷ Pida ağıca lionigi, leegodi Isabel gojoloğeo, codaajogopake.

⁸ Ica noko Zacarias oneo ica ane libakeditibece minitağa Aneotedogoji ligeladi, leegodi icota ica noko mağaga diba. ⁹ Onowo niğica ane lakatigi niğidiwa sacerdotitedi, oiwi niğica anepaşa

dinete me yalegi ica ane liditege lanigi liciagi gonadokojegi, ane ligilegegitibece moyalegi. Odaa Zacarias jiġijaa dinete me dakatiwece Goniotagodi Aneotedoġoġi ligeladi. ¹⁰ Odaa eġidiaaqi Zacarias me yalegi niġica aneletege lanigi, idiaaġidi ica noīgi ideiticoace we, oyotaġaneġe Aneotedoġoġi.

¹¹ Odaa ica niaanjo Goniotagodi Aneotedoġoġi ja dinikee lodee Zacarias, one dabiditi liwai gobaagadiaca nameeja anei moyalegi niġica aneletege lanigi. ¹² Niġica Zacarias naġa nadi niġijo aanjo, odaa nawela, eliodi me doi. ¹³ Odaa mee niġijo aanjo, "Jinaġadoii Zacarias! Aneotedoġoġi wajipatedaġawa niġijo me ipokitalo, odaa natigide ġadodawa jiġic�a lionigi, odaa awii me liboonaġadi Joāo. ¹⁴ Eliodi maniniitibeci leeġodi lanikegi, coda eliodi oko aagaġa ninitibigħiġi. ¹⁵ Igaataġa għoneġegi lodee Aneotedoġoġi. Awacipeta viinyo, otegħexxaqqa anigetiqida ġodacipaġadi ane yoniciwadi. Nigenitini, odaa ja dakatiogi Liwigo Aneotedoġoġi. ¹⁶ Odaa eo meliodi loiġi Israel odopitalo Goniotagodi Aneotedoġoġi. ¹⁷ Niġica liwigo coda me loniciwaġa liciagi Elias liwigo ane icoġotibigimece miniwataġa Aneotedoġoġi. Aniġicatibige daqa diba Goniotagodi meote ane libakeditetema Aneotedoġoġi, niġidi nigaanigawaanigi yeloġoditedibece latematiko Aneotedoġoġi, eotibige niġina eniododipi me daġadiaa odinotigimadetege otegħexxaqqa oideleġe lionigħi, coda eotibige niġijo ane doġoyiwaġaditeda Goniotagodi Aneotedoġoġi me nowookonaga liciagi niġina oko ane

igenaqatibigwaji. Odaa jiġidaa libakedi, ilakideticoace niġidi noiigi modinoweditege lanokegi Goniotagodi.”

18 Odaa Zacarias ja ige niġijo aanjo, meeta, “Amiida ica ane jowoogoditece nigewi ida ғagegi? Igaataqa jeġeemoda oxiiġodi, codaa naqaj oydawa jaġaġa opake.”

19 Niġijo aanjo naq a igidi, meeta, “Ee Gabriel. Idioka limedi me idejotice miniwataqa Aneotedoġoġi me jibatema. Odaa idiiġe me ғadotaġaneġeni codaa me jelogoditawwa niġida nibodigi anele.

20 Odaa niġina natigide jaġakaami aticilonaġa, codaa makaami ewalogonaġa, aqakati motaġani nigepaa icota noko menitini ғadionigi, leeġodi me daga iwaqatiteda yotaga, igaataqa niġinoa yotaga ewi micotalo anigida noko.”

21 Niġijo noiigi anonibeotege Zacarias joġoyopo me leegi midiaaqi catiwedi Aneotedoġoġi liġeladi.

22 Niġijo naq a noditice, aqalee yakadi me dotaġa. Odaa niġijo noiigi joġoyowooġodi mica lakaġi catiwedi liġeladi Aneotedoġoġi. Naq a daga yakadi me dotaġa, odaa ja yatitiogi libaagatedi me yotaqaneġe niġidi noiigi.

23 Niġijo naq a dinelio nokododi me diba digoida Aneotedoġoġi liġeladi, odaa Zacarias joġopiticogi liġeladi. **24** Odaa aoniqiċa daga leegi Isabel jiġipileġe. Odaa aona noditice liġeladi niġicoa ciinco nepenaitedi. Odaa meetigile, **25** “Joaniġidaa igotediwa Goniwa-aagodi. Niġinoa nokododi eletedomi me noġowa iboliġa lodore eledi oko. Igaataqa idiboliġa niġijo me-ee diġicata i-oonigi.”

Ica aanjo dibodicaxinaġatece lanikegi Jesus

26 Niğica naşa ixomagatedijo ciinco nepenaitedi Isabel me ipileğe, Aneotedoğoji ja iğe aanjo Gabriel migo manitaşa nigotaşa Nazaré, niplodigi Galiléia. **27** Iğetededicogi manitaşa aca awicije ane liboonağadi Maria. Maria aona niğica me nadi şoneleegiwa, onaleekoka doletibige me lodawa ica şoneleegiwa ane liboonağadi José, anida aneetege licoğegi Davi. **28** Niğijo aanjo niğicota Maria, nice, odaa meeta, “Iniotagodawaana, Goniotagodi Aneotedoğoji yajigotedağawa şadinikegi. Aneotedoğoji yemaa meote ane dağaxa meletaşadomi. Idioka limedi me ideite makaamitaşa.”

29 Maria eliodi me nawela leeğodi lotaşa niğijo aanjo, coda domaga yowotece niğica anodaa ditigilo niğijoa lotaşa, pida ayowooğodi. **30** Odaa niğijo aanjo meeta, “Jinağadoii Maria! Igaataşa Aneotedoğoji eliodi meletedağadomi. **31** Digawini! Icota makaami ipileğe, odaa jağanigajeetece niğaanigawaanigi, odaa awii me liboonağadi Jesus. **32** Icota me şoneleegiwa şoneğegi, odaa idokoyatigi me Lionigi Aneotedoğoji, Aneotedoğoji ane iğe inoatawece. Goniotagodi Aneotedoğoji eote me inionigi-eliodi, digo anee licoğegi Davi. **33** Coda idioka limedi me inionigi-eliodi ane iğe anida aneetege licoğegi Jacó, odaa niğica ninioxigi aşica liniogo.”

34 Odaa Maria jeğeeta niğijo aanjo, “Igamodaägee ica me yakadi? Anıçicoda dağa idina-aaditege aaginaşa.” **35** Odaa niğijo aanjo ja ninigodi, meeta, “Liwigo Aneotedoğoji enagi makaamita, odaa Aneotedoğoji ditibigimededeoodi

ikeetedağawa nimaweneğegi. Joaniğidaa leeğodi ağdionigi anenitini, enitini miniokiniwateda Aneotedoğoji me nebi, odaa liboonağadi ‘Lionigi Aneotedoğoji’. ³⁶ Digowoo! Moditibece ağditaagi Isabel me dağa yakadi mica lionigi, pida natigide jiğidiwa ciinco nepenaitedi me ipileğe, digo anee noşopake. ³⁷ Igaatağa Aneotedoğoji ağıca idi ane dağa yakaditeda meote.” ³⁸ Odaa Maria mee, “Niğida meeyo, eeyo liota Iniwa-aagodi Aneotedoğoji. Anikanitici niğica aneeteta Iniwa-aagodi.” Odaa joğopi niğijo aanjo.

Maria dalita Isabel

³⁹ Naşa ixomağatedice icoa nokododi, Maria ja dinoe, odaa ja yediğatıcogi nigotağa nipoğigi Judéia, midiwa icoa wetiadi. ⁴⁰ Naşa dakatiwece ligeladi Zacarias, odaa ja yecoaditece Isabel. ⁴¹ Isabel naşa wajipata Maria me nice, odaa niğijo nigaanigawaanigi catiwedi le ja ditineğe. Odaa Isabel ja dakatiogi Aneotedoğoji Liwigo. ⁴² Odaa ja dinigetağatee me dotağa, mee, “Aneotedoğoji eliodi meote aneletağadomi, caticedi niğina şoniwaalowepodi, codaa jeğeote aneletema niğidi niga-aanigawaanigi catiwedi ağade-ee. ⁴³ Odaa Aneotedoğoji eliodi me idiwe-eeníğide, le-eeğodi managi adaliitiwa, ano-oota ma-aami eliodo Iniwa-aagodi. ⁴⁴ Niğijo naşa jajipa-aatağawa madiceni, niga-aanigawaanigi ninitibece, odaa ja ditineğe catiwedi ye-ee. ⁴⁵ Goniwa-aagodi Aneotedoğoji ağdibinieni le-eeğodi mi-iwağati mo-oota niğijo ane ligegitedağawa.”

Maria doğetetalo Aneotedoğoji

⁴⁶ Odaa jeğee Maria,

“Jigaanaqatibigimece Goniwa-aagodi Aneotedoqoji,
mele yaalegena.

47 Odaa eliodi me idinitibeci le-eegodi
Aneotedoqoji me idewikatidi.

48 Igaatağa yemaa meotedomi anele,
eeyo liota ane diqica me dinabaketibece,
eeyo iwikodaqalo.

Nığina natigide,
nigepaa ganigicatibige,
niğina oko odi Aneotedoqoji meliodi me idibinie.

49 Igaatağa Aneotedoqoji aneliodi nimaweneğegi,
eotedomi niğica ane jopooga.

Ağica ane beyagi miniwatağa.

50 Iwikode inatawece niğina anode-eemitetibige,
niğina baanığina me newığa,
codaa niğina ane-eediqica menitiniwace.

51 Aneotedoqoji ja ikee meliodi loniciwağa niğina
meote niğinoan ane loweenataka.

Iğe-eeke niğinoan anağaxakenağaga,
codaa me noğowa lowooko.

52 Niğina ane ni-iğenatakanaga,
Aneotedoqoji noğowa nimaweneğeco,
codaa eote nağatetigi niğina anodi me diqica
nağatetigi.

53 Yajigo niğinoan anele,
nediatediniwace niğina ane nigiciletibigiwaji,
codaa i-iğe moitibece niğinoan liicotedi me diqica
anoyadeegi.

54 Idioka lime-eedi meote mo-oota niğinoan ane
lotağa anigotediogi jotigide godaamipi,
codaa midioka lime-eedi me yaxawa godoiigi Is-
rael,

ane liotagipi.

⁵⁵ Igaatağa ligegite jotigide ȝonelokodi Abraão, codaan niqina anida aneetege licoȝegi midioka lime-eedi me iwikodetediogi.”

(Odaa ja liniogo me dotağa Maria).

⁵⁶ Maria ejinaqa eote iniwatadiğini epenaitedi midiaağı mani Isabel, odaa joȝopiticogi ligeladi.

Lanikegi João Batista

⁵⁷ Niȝicota ica noko me dinigaje Isabel, odaa ja dinigajetece nigaanigawaanigi.

⁵⁸ Ica lipecaȝawepodi codaan me litacepodi odibodicetibige, odaa modi Goniotagodi Aneotedoȝoji eliodi me iwicode Isabel. Odaa ja linikaȝawepodi.

⁵⁹ Niȝijo neȝeote oito nokododi menitini niqaañigawaanigi, odaa jiȝigotibeci oyakagidi lo-laadogo, ane lakatigi judeutedi (moikee me loi-igi Aneotedoȝojii). Odaa ja domoȝowo me liboonaȝatewa eliodi, Zacarias. ⁶⁰ Pida naqajo eliodo mee, “Oȝoa, biȝida liboonaȝadi João.”

⁶¹ Odaa modi, “Pida aȝica gaditaagi ane liboonaȝadi João!” ⁶² Odaa odatikatalo libaağatedi moige eliodi ica ane yemaa me liboonaȝadi niqaañigawaanigi.

⁶³ Odaa Zacarias ja dipokotibige taaboawaanigi me iditeloco, “Jemaa me liboonaȝadi João.” Iditawece niȝijo oko oyopo. ⁶⁴ Odaa aȝica daqa leegi ja yakaditace me dotaqa, odaa ja diniotagodetalo Aneotedoȝoji. ⁶⁵ Niȝijo lipecaȝawepodi eliodi moyopo niqida niciagi, odaa niqica nibodigi aneetece niqida niciagi jiȝilaagiteloco idiwatawece nipodaga Judéia, ane

inoa wetiadi. ⁶⁶ Odaa inatawece oko anowajipata oyowo niğida natematigo, odaa dinigetiwage, modi, “Igamigodaägee ica nigaanigawaanigi? Igaatağa loniciwaşa Goniotagodi Aneotedoğoji ewi me idei miditaga.”

Zacarias yatemati anodaägee niğica nigaanigawaanigi

⁶⁷ Zacarias, eliodi niğijo nigaanigawaanigi one dakatiogi Liwigo Aneotedoğoji, odaa jiğidaa dinanatigi me yalağata anodaägee niğijo nigaanigawaanigi, mee,

⁶⁸ “Jogeeğatalo Goniotagodi Aneotedoğoji,
Noenogodi loiigi Israel.

Igaatağa enagi midi loiigi me yatamağateetetege libeyaceğeco.

⁶⁹ Niwakateetedoğowa Gonewikatitoğodi anida nimaweneğegi,

anida aneetege licoğegi Davi,
ane liğexegi Aneotedoğoji.

⁷⁰ Jotigide Aneotedoğoji naşa ligegi me niwakatee niğica Gonewikatitoğodi.

Niğijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko,

niğijo aniniokiniwateda modibatema,
oyelogodi ane ligegi Aneotedoğoji.

⁷¹ Odaa ligegi me şodatamağateetetege şodaxakawepodi,

codaa me loniciwaşa niğijo ane degetiğodemaa.

⁷² Codaa ligegi me iwicode şodaamipi,
codaa nalağatigilo niğijo ane dinilakidetetege,
leğodi aixomağatice ane ligegi.

73-74 Akaa ligegiteta ḡonelokodi Abraão me ḡodatamağateetetege loniciwağa ḡodaxakawepodi, eote me jakatağa me jibaağatema me diğica ane idoiığata.

75 Odaa jakatağa miniokiniwateda me jibaağatema, codaa me jakatağa me jaqo inocina ane iğenaga inoatawece nokododi.

76 Akaami, ionigi, etiğadadalitigi makaami niğina ane yelogoditedibece lowooko Aneotedoğoji anidioka limedi me diiğenataka.

Odaa eloğoti latematiko Aneotedoğoji aniğicatibige dağa diba Goniotagodi, anenyağati laaleğenali niğidi noiigi modinoweditege lanokegi.

77 Awii loiigi Goniotagodi Aneotedoğoji moyowooğodi anodaagée me yewikatidi, niğina me napitagadi libeyaceğeco.

78 Igaatağa Aneotedoğoji eliodi me godiwikode. Niğicoa Aneotedoğoji ane niwakatee me godewikatidi liciagi niğina maleekoka daxoditibige aligeğe.

79 Niğina nigeno, yajigotediogi lokokena niğina ane ideiticoace nex- ocağı anodipegitge némağa, ḡodadeegitedinece naigi aneo mele ḡodaaleğenali.”

(Odaa ja liniogo me dotağa Zacarias).

80 Odaa niğijo nigaanigawaanigi naşa ili, odaa jağaga ili liwaxinigi. Odaa jiğidiaağı midiwatağa

nipodağa ane yadilo ane diğica niçeladimigipi neçepaagicota noko migo yelogodi Aneotedoğoji lotaşa midi loiigi Israel.

2

*Lanikegi Jesus
(Mateus 1.18-25)*

¹ Niçijo César Augusto minionigi-eliodi ane iiğe idiwatawece niigotedi romaanotedi, ja diigenatakata niçjoa nokododi me dinilağadi oko, diniditedini liboonağatedi iditawece noiigi. Codaa one odoejegi noko me dinilağaditibiwaji.
² Niçijo noşonilağadi oko ica ane iiğe niığo Síria boğone ica Cirênia. ³ Odaa leeditibige miditawece oko igotibeci minoataşa niçinoa anepaa nigotadi ane lanikadi, me dinilağaditibiwaji.

⁴ José ida aneetege licoğegi Davi niğica jotigide inionigi-eliodi ane lanikadi nigotasa Belém, nipodigi Judéia. Joaniçidaa leeğodi me noditicogi nigotasa Nazaré, nipodigi Galiléia, odaa jiçigo Belém me dinilağadi. ⁵ Odaa yadeegi Maria, analeedaşa lodawa, pida jiçipileğe. ⁶ Niçijo midiaaşı Belém, jiçicota noko me dinigaje. ⁷ Odaa ja dinigajetece odoejegi lionigi. Odaa jona ilipaditece lipegetege, yexaqatinigi nicooxo ejedi, leeğodi ağaleeğica oyakadi limedi manitaşa godiotagaxi.

Nowienogododi waxacocoli onadi aanjotedi

⁸ Midiwataşa icoa nipodaşa onidiwa icoa nowienogododi waxacocoli, oyelogoğoteetigi moyowie icoa lapolı waxacocoli. ⁹ Odaa ica niaanjo Goniotagodi Aneotedoğoji ja dinikeetiogi,

odaa latalaşa Goniotagodi Aneotedoǵoji ja naloteloco niǵica aneiticoace. Odaa eliodi me doitibigwaji. ¹⁰ Pida niǵijo aanjo meetiogi, “Jinaǵa domaǵadoiitiwaji! Igaataşa inadeegitaǵawatiwaji nibodigi anele, aneo minatawece oko ninitibigwaji. ¹¹ Digawini! Niǵina noko digoida Belém, nigotaşa Davi, enitini ane ǵadewikatitiwaji, Niǵijoá anakaa jibodicaǵatege, Cristo, ane Goniotagodi. ¹² Odaa owoogotitiwaji mewi. Akapetege nigaanigawaanigi, oilipaditece lipegetege, oyeliiǵetinigi nicooxo ejedi.”

¹³ Aniaağani naǵaca lakata jaǵaga dinikee mi-jotaşa niǵijo aanjo, ica nelegi lapo eletidi liiǵexedi Aneotedoǵoji digoida ditibigimedi. Oigaa enaco, odigaanaǵatibigimece Aneotedoǵoji, modi,
¹⁴ “Digoina ditibigimedi jigaanaǵanatibigimece Aneotedoǵoji.

Eote mele laalegenali oko digoina iiǵo, leegodi yemaa meote aneletema niǵidi oko.”

¹⁵ Niǵijoá aanjotedi noǵopitacibigimece ditibigimedi, odaa niǵijoá nowienoǵododi waxacocoli modi, “Iniǵa Belém, iniǵa jiwinaga niǵica nigaanigawaanigi Goniotagodi Aneotedoǵoji aneote ǵobodigi neǵenitini.”

¹⁶ Odaa jiǵigotibeci yediıǵatibigwaji, odaa joǵotota Maria, José, odaa joǵonadi nigaanigawaanigi, anoyeliiǵetinigi nicooxo ejedi. ¹⁷ Niǵijo noǵonadi, odaa joǵoyatemati niǵijo ane lotaşa aanjotedi moditece niǵidi nigaanigawaanigi. ¹⁸ Ijotawece niǵijo anowajipatiogi niǵijoá nowienoǵododi

waxacocoli eliodi moyopo. ¹⁹ Pida Maria bigidioka limedi me nalaqatibige baanaga ixomaqateetice, coda eliodi me yowo lotaga niqijoa nowienogododi waxacocoli. ²⁰ Odaa niqijoa nowienogododi waxacocoli joqopitibeci. Nigaanaqanagatece ligi, odigaanagatibigimece Aneotedogoji, odiniotagodetalo leegeodi ijoatawece anowajipatalo, codaan anonadi. Ijoatawece ane eetece niqijo aanjo onadi, codaan mowajipatalo moyalagatalo.

*Jesus oibootalo Aneotedogoji minitaqa ligeladi
Aneotedogoji*

²¹ Igaanaqa ixomaqatedijo oito nokododi menitini, jogoyakagidi lolaadi nigaanigawaanigi ane lilegegi judeutedi. Odaa jogowo me liboonaqadi Jesus, igaataqa jigidaa liboonaqadi aneeta niqijo aanjo maleedigicatibige diqipilege Maria.

²² Niqijo naqa ixomaqatedijo icoa nokododi ane diiqenatakata lajoinaqanegeco Moisés me diniwilegitibigiwaji lodox Aneotedogoji, José ajaa Maria jogoyadeegi nigaanigawaanigi manitaqa nigotaqa Jerusalém moibootalo Goniotagodi Aneotedogoji. ²³ Igaataqa diniditeloco liiqenatakanegeco Aneotedogoji ane iditedini Moisés, anee, “Inatawece nionigi liidaga leeditibige moiomaqaditema Goniotagodi Aneotedogoji, odaa iniokiniwateda me nebi.”

²⁴ Odaa José ajaa Maria igotibeci maqaqa oibootema Goniotagodi Aneotedogoji aneledi liiqenatakanegegi lajoinaqanegeco Moisés, iniwataale yotipitedi, ogoa domige iniwataale yotipitedawaanaqa liboonaga.

25 Manitağa nigotağa Jerusalém ini ica ḡoneleegiwa niġeladimigi ane liboonagadi Simeão. One ḡoneleegiwa ane iġenaga, coda a midioka limedi meyiwaġadi Aneotedogoji, coda a me nibeotibigege me niwakatee Aneotedogoji ane yewikatidi loiġi Israel. Liwigo Aneotedogoji idei mijotaga.

26 Coda a iniaaqini Liwigo Aneotedogoji ikeeta me daġa yeleo nigepaa nadi icoa Cristo, liwaqadi Goniotagodi Aneotedogoji me ғodewikatidi.

27 Liwigo Aneotedogoji eo migo Simeão minitaġa Aneotedogoji liġeladi. Ijaaqijo noko moyadeegi eliododipi Jesus minitaġa liġeladi Aneotedogoji, mowote aneeta najorinaqaneġeco mowo.

28 Odaa Simeão ja dibata niġijo nigaanigawaanigi. Naġa noġele, odaa ja doġetedibigimece Aneotedogoji, meetalo,

29 “Iniotagodi Aneotedogoji,
niġina natigide,
ane eemoda ғadiiġexegi ja yakadi mikani me
inipetini.

Ideleo mele yaaleġena,
igaataġa jiġicota niġijo ane ғagegitiwa.

30 Igaataġa niġida me ee ja jinadi niġidi ananiiġeni
ane ғodewikatidi.

31 Inatawece noiġi icota monadi niġidi ananiiġeni
Iniotagodi Aneotedogoji.

32 Niġidi maniġeni liciagi lokokena miditaġa
niġina ane daġa judeutedi me ikeetiogi
anewi.

Odaa joġoiweniġide ғadoiġi Israel idiaaqidi
leeġodi.”

33 José ajaa Maria eliodi moyopo niġijoa lotaġa
Simeão me yalagata niġidi nigaanigawaanigi.

34 Simeão dipokotalo Aneotedoğoji me ibinietediogi, odaa jegeeta Maria, eliodo Jesus, “Aneotedoğoji niwakatee niğidi nigaanigawaanigi meliodi okotigi Ɂodoiigi Israel oyototedice Aneotedoğoji, pida eliodi eleği Ɂodoiigi odopitalo. Aneotedoğoji niwakatee me ikee niğica anodaageeteda. Codaa eliodi oko odotağatibige niğidi nigaanigawaanigi. **35** Odaa joaniğidaagee niğinoa lowooko niğina noiigi ane doğoyiwağaditeda ja dinelogotee. Icota me eemiteetece mileeni Ɂadaaleđena leegodi Ɂagecađalogo, micatağa niğina me leegitinece Ɂotaciledi me Ɂodapeegi nodaajo-ocağatağa.”

36 Onani aca iwaalo opake, ane yeloçoditedibece lowooko Aneotedoğoji. Liboonağadi Ana, liona ica Fanuel, anida aneetege licoğegi Asa. Niğijo me wado, naça ixomağatedice seete nicaağape, lodawa ja yeleo. Odaa ja wajekalo. **37** Natigide joniğidiwa 84 nicaağape. Aoniğica dağa noditicogi liğeladi Aneotedoğoji. Noko, codaa menoale, one doğetetalo Aneotedoğoji. Ađaniodi niğina me idei lodox Aneotedoğoji me yotagağaneğe. **38** Acaağaca nağaca lakatatibece micota me diniotagodetalo Aneotedoğoji, odaa ja yalagata nigaanigawaanigi yatematitiogi ijotawece niğijo anonibeotege Aneotedoğoji me yatamağatee noiilitigi Jerusalém me yatamağateetetege laxakawepodi.

39 Odaa José ajaa Maria noğoigodi mowotema niğijo nigaanigawaanigi icoatawece niğicoa ane liğenatakaneğeco Goniotagodi Aneotedoğoji,

odaa joṣopiticogi ligeladi mani nigotağa Nazaré, nipoğigi Galiléia. ⁴⁰ Odaa niğijo nigaanigawaanigi ja ili, ja yoniciwadi. Codaan jiğinoa lixaketedi, Aneotedogoji eliodi meote aneletema.

Jesus nenyagatedini minitağa Aneotedogoji ligeladi

⁴¹ Inoatawece nicaağape eliododipi Jesus igotibeci Jerusalém odiita niğica nalokegi anodita “Páscoa”. ⁴² Niğijo Jesus negeote dooze nicaağape, jiğigotacibece naloğeo ane lakatigitibece. ⁴³ Nişidiaağidi niğijo nalokegi noğone dinelio, odaa joṣopiticogi ligeladi. Odaa niğijo nigaanigawaanigi, Jesus, ja nenyagatedini mani nigotaşa Jerusalém. Pida eliododipi aqoyowooğodi me nenyagatedini. ⁴⁴ Odiletibige diğinoa liwigotigi niğijo lapo ane dopitibeci, odaa ja wiajeeşa ijotawece noko. Igaanaşa domoğodoletibige Jesus mijotaşa niğijo litacepodı codaan mijoataşa niğijo lokaagetedipi, pida aqicoa moyakadi. ⁴⁵ Odaa niğijo naşa diğicoateda moyakadi, niğijo eliododipi joṣopitacicogi Jerusalém modoletibige.

⁴⁶ Igaanaşa ixomağatedice itoatadığida nokododi, odaa joṣoyakadi Jesus minitaşa Aneotedogoji ligeladi. Nicotedini liwigotigi icoa niğaxınaganadi judeutedi anodiğaxınagatece icoa lajoinaganeğeco Moisés ane iditedini. Jesus wajipatediogi codaan nigetediniwace. ⁴⁷ Ijotawece niğijo anowajipatalo eliodi moyopo leeğodi minoa lixaketedi, codaan me lotaşa niğina me igiditediogi. ⁴⁸ Niğijo eliododipi noğonadi, aağaga oyopo. Odaa nağajo eliodo meetalo, “I-oonigi, igaamee ina

midegeemitoğowa? Alopoo! Gadiodi, eeyomoda, eliodi me joğowikomataağatibigağaji.”

49 Naşa ninigodi Jesus, meetediogi, “Igaamee ina moleetibigijitiwaji? Aşowooğoti me leeditibige minaağejo ligeladi Eiodi?” **50** Pida aşoyowoğodi niğica aneyatedigi ligegi.

51 Niğidiaağidi ja lixiağawepodi eliododipi, opiticogi Nazaré, idioka limedi meyiwağadi eliododipi. Odaa nağajo eliodo idioka limedi me nalağatibige ijoatawece ane ixomağateetedijo. **52** Odaa Jesus ja ili, codaa minoa lixaketedi. Codaa idioka limedi Aneotedoğoji me iweniğide codaa niğina oko moiweniğide.

3

Lotağa João Batista

(Mateus 3.1-12; Marcos 1.1-18; João 1.19-28)

1 Neğeote ciinze nicaağape Tibério ja ninionigi-eliodi romaanotedi codaa iiğe inoatawece iiğotedi. Niğijo romaano ane iiğe nipodigi Judéia başa Pôncio Pilatos. Ninionigi-eliodi nipodigi Galiléia başa Herodes, nioxoa ica Filipe ninionigi-eliodi nipodigi Ituréia codaa me Traconites. Nipodigi Abilene, başa ninionigi-eliodi Lisâncias. **2** Lacilo-sacerdotitedi başa Anás ijaa Caifás. Niğijo nokododi Aneotedoğoji ja yotaganeğe João, lionigi Zacarias. João idiaağı miditaga nipodigi ane diğica niğeladimigipi. **3** João diğetita iditawece nipodigi akiidi Jordão, odaa yatematitibece me leeditibige inatawece oko modinilaatece libeyaceğeco, codaa me leeditibige me dinilegetibigwaji, odaa Aneotedoğoji ja

iwilegitetema inoatawece libeyacegəeco. ⁴ Niçida libakedi João, akaa eetece Isaías, niçijo ane yelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko niçijo jotigide. Isaías iditeloco lotağanağaxi, mee, “Ida ica ane igedi me dotağa miditaşa nipoğigi ane dijica niçeladimigipi.

Mee me dotaşa,

‘Oenitece naigi Goniotagodi menagi,
awii naicoli ane dixoketema!

⁵ Inoatawece ane elagigi icota me dinoxoco,
codaa inoatawece wetiadi ane leegitibigimece oy-
akagidi.

Naicoli ane dinamage icota me dixoke,
codaa naicoli aninoa nalağatedi icota maboti-
wage.

⁶ Odaa inatawece oko onadi Aneotedoğoji an-
odaägee me yewikatidi oko.’ ”

(Joanığidaa Isaías ibogoditege niçijo me ilakide-
tice naigi Goniotagodi, João ane ilakideticoace
laaleğenali oko mowajipatalo lotaşa Jesus.)

⁷ Eliodi oko domoğodiita João me dini-
legetibigiwaji. Pida João meetiogi, “Akaamitiwaji
lionaga laketedi. Amiijo aneo ęabodigitiwaji
ina nogoleetigi me ęadiwokonitiwaji léléga
Aneotedoğoji nige iloikatidi oko leeğodi
libeyacegəeco? ⁸ Iigitiwaji gadakataga amaleeğaga
ikeeni nağadinilaanitibece, macataşa nağana
niale ela me ikee anada nağada niale. Jinaga
domeğenitiwaji me ęanelokodi Abraão, (Igaataşa
niçina anida aneetege licögəgi Abraão leeditibige
me dinilaatibece), igaataşa ejitagawatiwaji
Aneotedoğoji yakadi me ibake niçidiwa wetiadi
meote mida aneetege licögəgi Abraão. ⁹ Codaa

micatağa niçina ȝoneleegiwa baanaga igo me yakagidi niale negepaa litodi. Inoatawece nialeli ane degeleleteda ela oyakagidi, odaaqoyalegi.” (Joanigidaagee Aneotedoȝoji ja igo me iloikatidi oko aneo ane beyagi).

¹⁰ Pida niȝidi noiigi idioka limedi monigetice João, modita, “Amiida ica ane leeditibige me jaoga? (Odaa ağalee ȝodiloikatidi Aneotedoȝoji.)”

¹¹ Odaa ja niniȝodi, meetiogi, “Niñini anidiwa itiwataale noecaȝaxiidi, leeditibige me yajigota onaditeci niȝijo ane dağaca noecaȝaxi. Codaan iñini anidi ane yeligo, leeditibige me yedia niçina ane diȝica ane yeligo.”

¹² Niȝijo anodibatibigege ninyeelo ninionigieliodi romaanotedi, eledi icotiobece me domaȝaga dinilegetibigiwaji, odaa joȝoige João, modita, “Goniigaxinoȝodi, oko amiida ane leeditibige maȝaga jaoga?” ¹³ Odaa jegeetiogi, “Jinaȝalee abanoonaȝanitiwaji caticedi ane iiȝetaǵawa najoinaȝanegeco mabanoonaȝani.”

¹⁴ Codaan iodagawadi eletidi oige, modita, “Epogoko, amiida ane leeditibige me jaoga?” Odaa ja niniȝodi, meetiogi, “Jinaȝatikani ȝadoniciwaga mabanoonaȝanitece dinyeelo, oteȝexaaȝaga awitaka oditaşa jaȝabanoonaȝani. Pida adinanenitibece leeȝodi niȝidoda ganigaanyeqeqi.”

¹⁵ Niȝijo noiigi eliodi mowalita João degeo anigetiqida loenatagi anodoxicetema. Meetibige le niȝidi noiigi ijoa nige niȝidaağida João Niȝicoa ane niȝe Aneotedoȝoji me ȝodewikatidi. ¹⁶ Pida João meetiogi iditawece, “Gadilegenita ninyoȝodi. Pida enagi anida loniciwaga caticedi ee. Ajakadi

me jaxawatece, otegexaaqaga me jowilece liwelatedi, leegodi eliodi me gonegegi, aiciagi. Idi ane yajigotediogi Liwigo Aneotedoqozi, idiaageledi niqina akaamitiwaji baqa iloikatidi, micataqa daqa yalegi noledi. ¹⁷ Aneotedoqozi ja igo me iomaqadi oko, micataqa niqina gomeleegiwa baaniqida najo libaagadi naqa igo me ibinie lawodigijedi, odaa iomaqaditege leyeema, lapadi. Iladie leyeema minitaqa diimigi ane iladiete nijaacotedi. Pida napadi baqa yalegi mini noledi ane daga ipe.”

¹⁸ Odaa João ibodicaxitiogi niqidi noiigi mowidi eletidi lotaqa me yaxawatiogi, niqina me yatemati nibodicetedi anele.

¹⁹ Pida João ja dotaqatibige Herodes inionigi-eliodi, leegodi Herodes dibanoonaqatece aca Herodias lodawa nioxoa, codaa leegodi Herodes mowidi eletidi libeyacegeco. ²⁰ Joaniqidaa leegodi Herodes naqa diiqenatakata moixotiwece João niwilogenonaqaxi, pida joaniqidaa leegodi negeote daqaxatace mowidi niqicoa loenataka ane beyagi.

Jesus dinilege

(Mateus 3.13-17; Marcos 1.9-11)

²¹ Niqica naqa nigomaga ijotawece niqica noiigi me dinilegetibigiji, odaa Jesus jaqaqaa dinilege. Niqijo naqa yotaganege Aneotedoqozi, niqica ditibigimedi domoke. ²² Odaa Liwigo Aneotedoqozi ja dinikatelogo Jesus dinanatigi yotibi. Odaa jogowajipata ica ane dotaqa digoida ditibigimedi, anee, “Akaami Ionigi aneliodi me gademaani, codaa eliodi me idinitibeci akaami leegodi.”

*Ica ane licoȝegi Jesus
(Mateus 1.1-17)*

23 Niȝijo niȝidaa dinanatedigi Jesus me diba, ijoa 30 nicaagape. Odaa eliodi oko odiletibige daȝa lionigi José. Pida Jesus ida aneetetege licoȝegi Eli.

24 Eli eliodi ica Matate,
Matate eliodi ica Levi,
Levi eliodi ica Malqui,
Malqui eliodi ica Janai,
Janai eliodi ica José,

25 José eliodi ica Matatias,
Matatias eliodi ica Amós,
Amós eliodi ica Naum,
Naum eliodi ica Esli,
Esli eliodi ica Nagai,

26 Nagai eliodi ica Maate,
Maate eliodi ica Matatias,
Matatias eliodi ica Semei,
Semei eliodi ica José,

José eliodi ica Joda,

27 Joda eliodi ica Joanã,
Joanã eliodi ica Resa,
Resa eliodi ica Zorobabel,
Zorobabel eliodi ica Salatiel,
Salatiel eliodi ica Neri,

28 Neri eliodi ica Melqui,
Melqui eliodi ica Adi,
Adi eliodi ica Cosã,

Cosã eliodi ica Elmadão,
Elmadão eliodi ica Er,
29 Er eliodi ica Josué,

Josué eliodi ica Eliézer,
Eliézer eliodi ica Jorim,
Jorim eliodi ica Matate,

Matate eliodi ica Levi,
30 Levi eliodi ica Simeão,
Simeão eliodi ica Judá,
Judá eliodi ica José,
José eliodi ica Jonã,
Jonã eliodi ica Eliaquim,
31 Eliaquim eliodi ica Meleá,
Meleá eliodi ica Mena,
Mena eliodi ica Matata,
Matata eliodi ica Natã,
Natã eliodi ica Davi,
32 Davi eliodi ica Jessé,
Jessé eliodi ica Obede,
Obede eliodi ica Boaz,
Boaz eliodi ica Sala,
Sala eliodi ica Nassom,
33 Nassom eliodi ica Aminadabe,
Aminadabe eliodi ica Admim,
Admim eliodi ica Arni,
Arni eliodi ica Esrom,
Esrom eliodi ica Peres,
Peres eliodi ica Judá,
34 Judá eliodi ica Jacó,
Jacó eliodi ica Isaque,
Isaque eliodi ica Abraão,
Abraão eliodi ica Tera,
Tera eliodi ica Nacor,
35 Nacor eliodi ica Seruque,
Seruque eliodi ica Ragaú,
Ragaú eliodi ica Faleque,
Faleque eliodi ica Éber,
Éber eliodi ica Sala,
36 Sala eliodi ica Cainã,
Cainã eliodi ica Arfaxade,

Arfaxade eliodi ica Sem,
 Sem eliodi ica Noé,
 Noé eliodi ica Lameque,
³⁷ Lameque eliodi ica Metusalém,
 Metusalém eliodi ica Enoque,
 Enoque eliodi ica Jarete,
 Jarete eliodi ica Malaleel,
 Malaleel eliodi ica Cainã,
³⁸ Cainã eliodi ica Enos,
 Enos eliodi ica Sete,
 Sete eliodi ica Adão,
 ane lionigi Aneotedoðoji.

4

Godaxakawa dineetalo Jesus (Mateus 4.1-11; Marcos 1.12-13)

¹ Aneotedoðoji Liwigo ini miniwataða Jesus. Naða dopitedijo Jesus me icoðotedicogi akiidi Jordão, odaa Liwigo Aneotedoðoji ja yadeegitedicogi miditaða nipoðigi ane yadilo, ane ðigica niðeladimigipi. ² Niðicoatigilo cwareenta nokododi, odaa diaabo ja dineetalo Jesus me domeðeo degeote libeyaceðegi. Niðijoa nokododi aðica ane yeligo, odaa niðidiaðidi ja nigicile. ³ Odaa godaxakawa jeðeetalo, “Nigewi makaami Lionigi Aneotedoðoji, awii niðinoa wetiadi me paontedi.” ⁴ Odaa Jesus ja igidi, meeteta, “Ajakadi, igaataga lotaganagaxi Aneotedoðoji diniditeloco me ðiginokina paon meo lewiða oko, pida oko ewi mida lewiða leeðodi niðina meyiwaðadi inoatawece lotaga Aneotedoðoji.”

⁵ Odaa diaabo ja yadeegitedicogi Jesus digoida maditaða aca aneneðegi daðaxa me

leegitibigimece wetiga. Odaa aniğica daşa leegi, ja ikeetalo icoatawece niğicoa iiğotedi. ⁶ Odaa jeğeetalo Jesus, “Jajigotağawa ğanağatetigi me iiğeni inoatawece iiğotedi, codaa jajigotedağawa inoatawece ane libinico aneiteloco. Igaatağa inoatawece onajigotediwa, odaa jakadi mağaga jajigota okanicodağica ane jemaa me jajigota. ⁷ Odaa idiwatawece niğidiwa ğanepilidi, nige amakitedini ğadokotidi yodoe moğeetetiwa.” ⁸ Odaa Jesus ja igidi, meeteta, “Emii opili Satanás! Igaatağa diniditeloco Aneotedoğoji lotağanağaxi, ‘Oğeetetalo Ganiotagodi Aneotedoğoji, codaa iniokiniwateda moğeetetalo.’”

⁹ Odaa diaabo ja yadeegitedicogi Jesus nigotaşa Jerusalém, odaa ideyate miditaşa ica ane daşaxa me leegitibigimece mini ligeladi Aneotedoğoji, odaa meetalo, “Nigewi makaami Lionigi Aneotedoğoji, adinaxokitinece natinedi. ¹⁰ Igaataşa diniditeloco Aneotedoğoji lotağanağaxi, ‘Aneotedoğoji me niiğe niaanjotedi modoweditağaloco’. ¹¹ Codaa aağaşa diniditini, ‘Moilokaditalo ğabaağatedi modoweditağaloco me degetaciloteda ğadogonaka midiwa wetiadi.’”

¹² Odaa Jesus ja igidi, meeteta, “Ajakadi, igaatasa madi lotağanağaxi Aneotedoğoji diniditeloco, ‘Jinşa adineenitalo Goniotagodi Aneotedoğoji.’”

¹³ Niğijo diaabo naşa ika me dineetalo Jesus minoatawece niğicoa anigotalo, odaa ja ikanawaanigi micaaniğigotalo.

Jesus yojogotedini libakedi digoida nipodigi

*Galiléia**(Mateus 4.12-17; Marcos 1.14-15)*

¹⁴ Jesus opitacedicogi nipodigi Galiléia, niçica Aneotedogoji Liwigo jeġeliodi me yajigotalo loniciwaġa. Odaa niğicoa nibodicetedi anoditece Jesus jonigilaagiteloco iditawewece niğidi nipodigi.
¹⁵ Odaa diiġaxinaġa midiwa liiakanaġaxiidi judeutedi, odaa ijotawewece ica oko anowajipatalo oiweniġide.

Nigeladimigipitigi nigotaġa Nazaré aġodibatege Jesus

(Mateus 13.53-58; Marcos 6.1-6)

¹⁶ Jesus niğicotedicogi nigotaġa Nazaré ane liidaġadi. Odaa naġa saabado, jiġi mani liiakanaġaxi judeutedi ane lakatigitedibece. Odaa ja dabiditedini me dalomeġenataka.
¹⁷ Oyajigotalo notaġanaġaxi ane idí Isaías, niğijo ane yelogoditedibece lowooko Aneotedogoji. Odaa Jesus naġa yowiegi naġadi notaġanaġaxi, yowiegitedeloco midiwa nidiko anee,
¹⁸ “Liwigo Goniotagodi Aneotedogoji etini meetaġa. Igaataġa ee liomaqatagi, coda me najigotiwa inimaweneġegi me jelogoditedibece nibodicetedi anele midiwa madewetedi. Idiige me jelogoditiogi niwilogojedi me jikatikoace, coda me jelogoditiogi ғoladi me jao me yatetacibigawaji, coda me jao moiwoko niğijo anoiatetibeci.
¹⁹ Idiige me jelogoditiogi niğica nicaaġabi nige ikee Goniotagodi Aneotedogoji meliodi meletetema niğina oko.”

20 Odaa Jesus ja ilipaditacediwage naqajo notaqanaqaxi, odaa ja yopilaqadite niqijo nowienoqodi niiakanagaqaxi. Odaa ja nicotacedini. Ijotawece oko mani niiakanagaqaxi owatacotece.

21 Odaa ja dotaqa, meetediogi, “Niqina noko, niqidi ane diniditeloco niqidi liwai lotaqanaqaxi Aneotedogoji anajipaatiwaji natigide, jiġicota. (Leeqodi jiġidaa idinanatigi me jiba.)”

22 Iditawece oko ele modotaqatibige Jesus, codaa oyopo leeqodi lotaqalibinienaga. Odaa modi, “Ica mele me dotaqa, niqidooda lionigi José!”

23 (Jesus naqa yowooqodi me doqodibatege.) Odaa meetediogi, “Ajawienataka menitiwatiwaji niqijo nigegi anee, ‘Dotowegi, akamaqa adinicilatiti!’ Codaa maqaga enitiwa, ‘Awii digoina manataqa naqana qanigotaqa niqijo ane jibodicagatalo mawiite manitaga nigotaqa Cafarnaum.’” **24** Odaa mee, “Jelogoditaqawatiwaji niqina anewi, aqica ini ane yelogoditedibece Aneotedogoji lowooko anele modibatege miditaqa epaa loiġi. **25** Digana jipaatiwatiwaji! Niqijo jotigide owidi wajekalodi digoina qoniigo Israel malee yewiġa Elias, niqijo ane yelogoditibece Aneotedogoji lowooko, niqijo me daga datiode itoatadigida nicaaqape niqigo meeya. Odaa eliodi niqica nigigi inatawece qoniigo. **26** Pida Aneotedogoji aiiġe Elias me yaxawa anigeteqepidaqaca niqina wajekalodipi judeutedi, digoina Israel. Pida iżżeġ Elias manitaga aca wajekalo ane daga għodxi, ane ligeladi mani nigotaqa Sarepta digoida niplodigi Sidom ane daga qonipodigi. **27** Eledi eliodi dawace-

loolatedi judeutedi digoina Israel maleegijo Eliseu, inaagina ane yelogoditedibece lowooko Aneotedogoji. Pida aqica ane icilatidi. Ijokijo Naamā, ane loiigi siiriotedi, baqa icilatidi.”

28 Niçijo noqowajipatalo Jesus lotaqa, ijotawece niçijo ane idei mani liiakanaqaxi judeutedi eliodi me neligideega. **29** Odaa ja dabiditiniwace oixigitedicogi wetice nigotaqa. Naqani nigotaqa idei ditibigimed ica lojotaqadi, odaa joqoyadeegitedicogi Jesus ditibigimed lojotaqadi domaga oyamaqatedinece wakagi iiço. **30** Pida Jesus yakagiditediogi liwigotigi niçijo noiigi, odaa joqopi.

Ica şoneleegiwa ane dakatiogi niwigo abeyacegəgi

(Marcos 1.21-28)

31 Jesus one dinikatedinicogi manitaqa aca nigotaqa Cafarnaum nipodigi Galiléia. Odaa niiqaxitediniwace niçidi noiigi me saabado. **32** Eliodi moyopo leegodi anodaageeteda me diiqaxinaqa, igaataqa dotaqa micataqa anida epaa naqatetigi. **33** Manitaqa niiakanqaxi aneite me diiqaxinaqa onini ica şoneleegiwa anodakatiogi, icoa lowooko one beyagi. Odaa igedi me dotaqa, mee, **34** “Amiina anemaanitoğodici, Jesus ane qadigeladi Nazaré? Domige naqanagi me godaaqategəgi? Jowoogodi anakaami! Jaqakamaqakaami ane niiqe Aneotedogoji, codaan iniokiniwateda mabaatema.”

35 Odaa Jesus ja yapetege, meeteta, “Anotokiti, codaan anotitice niçida şoneleegiwa!” Niçijo niwigo abeyacegəgi yokoletinigi iiço niçijo

gōneleegiwa lodee ijotawece niğijo noiigi, pida ağıca elaciledi niğijo gōneleegiwa. Odaa ja noditice niwigo abeyaceğegi.

³⁶ Iditawece niğica oko nawelatibigwaji, odaa dinotağaneğe midiaağiditiwage, modi, “Ganigaaleeginoa niğinoa lotaşa! Igaataşa ida nimaweneğegi coda me loniciwaga me iticoitedice niwicidi abeyacağaga. Niğina me iiğe, odaa ja noditicoaci.” ³⁷ Odaa nibodicetedi anoditece Jesus jiğilaagiteloco iditawece niğidi nipoğigi.

*Jesus nicilatiditediniwace eliodi oko
(Mateus 8.14-17; Marcos 1.29-34)*

³⁸ Jesus naşa noditedice niiakanagaxi, odaa jiğigo ligeladi Simão. Aca loxiigate Simão one deelotika, dapicogo-lolaadi. Odaa jogodipokotalo Jesus me icilatidi. ³⁹ Odaa Jesus jiğigo. Niğicoteta nağajo iwaalo, odaa ja dakagitedeloco, ja iiğe me noditice dapicogo-lolaadi. Odaa ağıca dağa leegi ja icí, odaa ja dabiditini, ja doolağatemä Goniotagodi idiaa lokaagetedipi.

⁴⁰ Niğijo naşa dalimeti aligeğe, niğica oko anini litaagi ane deelotika, oyadeegitalo Jesus. Adinatopiamico leelotika. Jesus dibatedeloco oninitecibeci ane deelotika, odaa ja icilatidi. ⁴¹ Niwicidi abeyacağaga noditicoaci mijotaşa eliodi oko. Naşa noditicoaci, dinigetağateetibigwaji me notağanağ, modi, “Ja makamağakaami Lionigi Aneotedoğoji!” Oyowooğodi niğidaağidoa niğicoa Cristo, ane niğe Aneotedoğoji me godewikatidi. Pida

joaniqidaa leegodi Jesus me yapetege, codaa aika modi nigijaagijoa icoa Cristo.

*Jesus yelogoditedibece nibodicetedi anele
(Marcos 1.35-39)*

42 Niçijo naqa yelogotibige, Jesus ja noditedice nigotaqa, igo miditaqa nipoğigi ane diçica niçeladimigipi. Niçijo noiigi odoletibige, odaa noğodakapetege, adomaqaleegoikatedice mopi.
43 Pida Jesus meetediogi, “Leeditibige mejigo jeloğoditedibece nibodicetedi anele midiwataqa eletidi nigotadi. Igaataga idiige Aneotedoğoji me jeloğoditedibece nibodicetedi anele, me icota anigida noko iiğe inatawece niçina noiigitigi niçina iigo.” **44** Odaa ja yatematitedibece nibodicetedi anele midiwataqa niiakanagaxiidi nipoğiteloco Galiléia.

5

*Jesus eniditediogi niçica odoejedipi
anodiotibece
(Mateus 4.18-22; Marcos 1.16-20)*

1 Ica noko Jesus ideite liniogotibece niweiigi Genesaré (eledi liboonağadi me Galiléia), odaa niçica noiigi joğodiniligicetelogo, leegodi moyemaa mowajipatalo Aneotedoğoji lotaqa.
2 Odaa naqa nadi icoa itiwataale niwateceli ane ideitedice liniogotibece weiigi. Niçijo nomiigomigipi waxoditicoace liwateceli, oiwilegi leelatiidi anoibake me nomiigomigipi. **3** Odaa Jesus jona waxoditedinigi aca niwatece ane Simão nebi. Odaa jona dipokote me yotonawaanigitice liniogotibece. Odaa naqa nicotedini Jesus, ja

niigaxitediniwace niğijo noiigi, ideite catinedi nağajo niwatece.

⁴ Niğijo naşa ika me niigaxitediniwace niğijo noiigi, odaa meeteta Simão, “Adeegiticogi gawatece digoida liwigotinigi, odaa okolenitinitiwaji şadeelatiidi abaatalo noşojedi.”

⁵ Odaa Simão ja ninişodi, meetalo, “Goniigaxinoşodi, ja jomiigaşa ijotawece enoale, aşica şobakajetege. Pida leeşodi makaami şodiişeneşegi, jişidaa leeşodi nige jokolenaşatacedini şodeelatiidi.” ⁶ Odaa niğijo noşoyokoletedini leelatiidi, owidi niğicoa libakajetedi noşojedi, ja domaşa daa niğijo leelatiidi. ⁷ Odaa joşoyatagitioyi icoa eletidi lokaşetedi maditaşa aca eledi niwatece menagitibeci oyaxawatiogi. Neşenagitibeci odaa joşoyetigilo niğijo niwateceli noşojedi, jona domaşa domololetedini, leeşodi me daşaxa me iwaşaşadi niğijo noşojedi. ⁸ Niğijo Simão Pedro naşa nadi Ioniciwaşa Jesus, odaa ja yamaşatedini lokotidi lodox Jesus, odaa meetalo, “Adiwikodeni, adotonitice Iniotagodi, igaataşa eemoda şoneleegiwa aninoa libatico!”

⁹ Eo nişida ligegi leeşodi Simão ijaşijo ele-tidi ane idei mijotaga eliodi moyopo Ioničiwaşa Jesus, igaataşa onowidi niğicoa noşojedi anodi-batalo. ¹⁰ Tiago ijaa João lionigipi Zebedeu, lokaşetedi Simão, eledi eliodi moyopo. Odaa Jesus jegeete Simão, “Jinaşadoii! Natigidiwaşa abaatalo noşojedi majicitiogi oko. Pida nişina natigide ja şabakedi mawii metidadiwaşa oko, odaa jaşajicitalo Aneotedoşoji.”

11 Odaa noqoyadeegitedicogi liwateceli daato, odaa jogodiotece Jesus, jogaika ijoatawece ane libaketedi.

*Jesus icilatidi ica dawace-lolaadi
(Mateus 8.1-4; Marcos 1.40-45)*

12 Ica noko, Jesus me ideite manitaqa aca nigotaqa, odaa onini ica gomeleegiwa ane daqaxatece ica dawace-lolaadi. Niqijo naqa naditege Jesus, odaa ja dakagitinigi iiqo neqepaa itinigi iiqo latobi, diniwikodetibece. Odaa ja dipokotalo Jesus, meetalo, “Iniotagodi, nigemaani madicilatiti, jowooqodi mida qadoniciwaqa madicilatiti.” **13** Odaa Jesus ja dibatedeloco, meeete, “Ee! Jemaa me qadicili!” Aoniqica daga leegi jona icí niqijo gomeleegiwa ane dawace-lolaadi. **14** Pida Jesus yajoi me digica ane yeloqodita me icilatidi, meeteta, “Emii minitaqa ane libakadi Aneotedoqoji liqeladi, adinikeenita, codaaboonitalo Aneotedoqoji niqijo eijeeqagi ane diiqenataka Moisés me dinalegi, amaleeqaga oyowooqodi niqina oko naqa qadicili.”

15 Pida niqijo okotigi anitawece nigotaqa jeqeliodi moyalaqatalo Jesus, odaa niqica noiigi joqotatalo mowajipatalo lotaqa, codaan me nicilatiditediniwace. **16** Pida idioka limedi me dinogatedicobece, migo miditaqa nipodigi ane digica niqeladimigipi, yotaganege Aneotedoqoji.

*Jesus icilatidi ica alejaado ane daqadiaa ditinege
(Mateus 9.1-8; Marcos 2.1-12)*

17 Ica noko Jesus niiqaxitediniwace ica noiigi. Niqica aneite, onidi me nicotiniwace icoa fariseutedi icaagicoa niiqaxinaqaganadi

anodiiğaxinağatece lajoinağaneğeco Moisés. Oicögoticogi inoatawece ane nigotadawaanağa nipoğaga Galiléia aniaa Judéia, codaa me oicögoticogi nigotaga Jerusalém. Niçica loniciwaşa Goniotagodi Aneotedoğoji idei mijooataşa Jesus niçina me niciyatiditediniwace eelotaginadi. ¹⁸ Odaa digawini niciagi, onicoa icoa şoneleegiwadi anoyadeegi ica alejaado ane dağadiaa ditineğe, one iwoteloco ligelate, odaa jogodoletibige nimaweneğegi me dakatiobece catiwedi diimigi aneite Jesus, domogoyadeegiticogi niğijo şoneleegiwa lodee Jesus. ¹⁹ Pida ağoyakadi me dakatiobece leeğodi niçica noiigi-nelegi. Odaa joşonogeletibigimece ditibigimedi diimigi lelağa. Odaa jonogonoşa deegajoli, owo lawimağajegi diimigi. Noşoigodi moyomoke niğijo diimigi lelağa, odaa joşoyexaqatinigi niğijo alejaado catinedi ligelate, odaa joşonikatini lodee Jesus liwigotigi niğijo noiigi. ²⁰ Niğijo Jesus naşa nadi mida eliwaşatakaneğegi niğijoa lokaağetedi alejaado, odaa jegeete, “Yokaağedi, şabeyaceğeco ja inapitağadi.”

²¹ Odaa niğijo anodiiğaxinağatece lajoinağaneğeco Moisés, ijaağijo fariseutedi dinotağaneğetiwage, modi, “Amiidoa icoa şoneleegiwa ane diniciaceeketetege Aneotedoğoji? Igaataşa iniokiniwateda Aneotedoğoji me yakadi me napitağadi oko libeyaceğeco.”

²² Pida Jesus ja yowoğodi niçica anodinotağaneğetigi, odaa jegeetediogi, “Igaamee

ina mawii ida gadowoogotiwaji? ²³ Mige dağaxa me dakake mejita niğidi alejaado, ‘Ja inapitagadi gabeyaceğeco,’ ogoa, domige dağaxa me dakake me jiiğe me dabiditini, odaa jeğewaligi? ²⁴ Pida natigide amaleegaga owooğotitiwaji, jikeetägawa me Ee, Gonelleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, mida iigenatakanegeli digoina iigo me inapitagadi libeyaceğeco oko.” Odaa jeğeete niğijo alejaado, “Adabititini! Abaata gadigelate, odaa opiliticogi gadigeladi!”

²⁵ Ağıca daga leegi niğijo gonelleegiwa ja dabiditi lodox ijotawece niğijo noiigi, naşa dibata ligelate, odaa jogopiticogi ligeladi, diniotagodetibigimece Aneotedoğoji. ²⁶ Ijotawece niğijo noiigi eliodi moyopo, codaa odogetetibigimece Aneotedoğoji. Eliodi mağaga doitibiwaj, odaa modi, “Niğina noko, jinatağa nibinico ane diğicoa me jinataşa!”

*Jesus enidite Levi me diotibece
(Mateus 9.9-13; Marcos 2.13-17)*

²⁷ Niğidiaağıdi Jesus naşa noditedice nigotaşa, odaa ja nadi ica gonelleegiwa ane liboonağadi Levi. One libakedi me dibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi. One nicote niğica aneitibige moyedia. Odaa Jesus jiğigo minitaşa, odaa jeğeete, “Anagi, aniwitici!” ²⁸ Odaa Levi ja dabiditini, ja yaladi ane libakedi, odaa ja diotece Jesus.

²⁹ Odaa Levi ja yaloke Jesus eo ica nalokegi nelegi mini ligeladi. Odaa eliodi niğica anodibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi, codaa meledi eliodi oko idi me nicoğowepodi. ³⁰ Icoa fariseutedi icaağicoa

anodiiğaxinağatece najoinağaneğeco anida
aneetege niğijo lapo fariseutedi eledi idi,
oğoyalomeğe niğijo anodiotibece Jesus,
moditiogi, “Igaamee ina me ağagiiwepoditiwaji
idi anodibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi
romaanotedi, codaan me niğinoa eletidi
abeyacağaga?”

³¹ Odaa ja igidi Jesus, meetediogi, “Niğina
anicileğegipi açoypotibige dotowegi, pida niğina
ane neelotikanağa bogoyopotibige dotowegi.
³² Ajanagi daga jiniditiogi ane iğenatibigiwaji,
pida janagi me jiniditiogi aninoa libeyaceğeco
amaleeğaga odinilaatece libeyaceğeco, odaa
oğodopitalo Aneotedoğoji.”

*Jesus diığaxinağatetece ica anodağee me
jikanakawaanigi me jiniodağ a me jotağaneğenaga
Aneotedoğoji*

(Mateus 9.14-17; Marcos 2.18-22)

³³ Ica noko moditalo Jesus, “Niğijo
anodiotibeci João Batista idatecibece aniodaşa,
owotibige meneğegi yoniciwaditibigiwaji
moyotağaneğe Aneotedoğoji. Anaaşa
oniotoğodici ane fariseutedi idaağee. Pida
niğidi anodiotibigağadici baadiğica doğoika me
niodağ.”

³⁴ Odaa Jesus jeğeetediogi, “Domigakatitiwaji
molii me niodağ, niğina nodenigipi midi
nadoneğegi, ina niğini miditağ a niğini ane wado?
³⁵ Pida icota noko monogatice niğini ane wado me
ideitice liwigotigi. Odaa niğida nokoجوika me
niodağ.”

³⁶ Jesus eledi yatematitediogi ica natematigo anida ane godiiqaxitece, meetediogi, “Ağica ini ane dapadenaqata niqina lipegetege liwai gela dağa napadeteloco nowoodaqagi oxiigodi. Nigica anidaqae, ibeyacagadi naqadi lapadexe, codaan iqina napadenaqanaqadi me gela aqeyotinigi niqina nowoodaqagi oxiigodi. ³⁷ Eleditace migini ane yadotinigi viinyo gela naqana lagaagaxi ewacogo baanoqopake. Nigica anidaagee, niqidiwa lagaagaxidi laxokodi datope, odaa jaqanado niqica viinyo, codaan jaqaga beyagi niqicoa lagaagaxidi. ³⁸ Leeditibige moyetigi niqina viinyo gela naqana lagaagaxi gela. ³⁹ Codaan ağica ane yemaa viinyo gela, niqina naqa eliodi me wacipeta viinyo oxiigodi, igaataqa yakadi mee, ‘Niqina viinyo oxiigodi daqaxa mele.’” (Jesus yatemati niqida natematigo me ikee liiqaxinaganegoco mepaşa geladi.)

6

Jesus diiqaxinaganegoco anodaagee saabado (Mateus 12.1-8; Marcos 2.23-28)

¹ Negeledi saabado Jesus jonaşa yakagiditedeloco ica nixoqotagi aninaa leyeema. Niqijo anodiotibece onotegi noqonigakala, odaa joqoyeligo lolacidi leyeema. ² Odaa onicoa icoa fariseutedi anodi, “Igaamee ina mawiitiwaji ida aneni, qonajoinaganegoco aqodika me jaqşa niqida aneni niqina me saabado? (Igaataqa ane dağa godika me jaqşa okanicodaağica nibakedi codaan me inigakalaga leyeema).” ³ Jesus naqa igidi, meetediogi, “Agodığica

malomegenitelocotwaji, niçijo Davi loenatagi, naça nigicile, ijaagijoa lokaagetedi. ⁴ Davi geme dakatiwece lopegedi Aneotedoçoji. Odaa ja dibatalo niçijoa paontedi anoyajigotalo Aneotedoçoji, odaa ja yeligo, ligiiwepodi lokaagetedi. Pida şonajoinaşaneğeco modi midiokidi moyakadi moyeligo niçidi ane nibaaşa mini Aneotedoçoji lopegedi, niçidiwa paontedi anoibootalo Aneotedoçoji.” (Pida ağıca dağa nilaagedi Davi.) ⁵ Odaa Jesus jegeetediogi, “Ee, Gonaleegiwa ane jicoğotibigimece ditibigimedi, jeğemaga jiiçe niçina anoyakadi mowo niçina me saabado.”

*Jesus icilatidi ica beyagi libaaşadi me saabado
(Mateus 12.9-14; Marcos 3.1-6)*

⁶ Neğeledi saabado, Jesus one dakatediwece niiakanaşaxi me diiğaxinaşa. Odaa oninica gonaleegiwa alejaado, beyagi libaaşadi. ⁷ Icoa anodiişaxinaşatece najoinaşaneğeco icoa fariseutedi, anaşaşa idi oığoaditalo Jesus, oyemaa moiwi mige dicilatitaşa niçina me saabado. Owotibige moyakadi modotaşatibige Jesus me dağa yoteteteda saabado. (Leeğodi lakanigi judeutedi me dağa nibaaşa niçina me saabado.) ⁸ Pida Jesus yowooğoditediwe niçicoa lowooko. Odaa joaniçidaa leeğodi meete niçijo beyagi libaaşadi, “Adabititini lodox niçina oko!” Odaa niçijo gonaleegiwa ja dabiditi.

⁹ Odaa Jesus meetediogi, “Gadigeetiwaji, amiini ica ane diiğenatakata şonajoinaşaneğeco me jaşa ina me saabado? Domige şodiiççe me jaşa anele, oğoa, domige ane beyagi? Jakadi

me inoga ane yeloadi oko, ogoa domige jakadi me jeloadi oko?" ¹⁰ Odaa iwitediogi iditawece nīidi anoyawiile. Odaa meete Jesus nīijo ane beyagi libaaqadi, "Ixokenitice ̄abaagadi!" Naga ixoketice libaaqadi, odaa ja icí. ¹¹ Odaa eliodi me neliqideega nīijoa lakapetedipi, codaan odinotaqanegetigi nīica anodigotalo Jesus.

Jesus iomaqaditedice nīicoa dooze ̄oneleegiwadi anodiotibece

(Mateus 10.1-4; Marcos 3.13-19)

¹² Nīijoa nokododi, Jesus igo dalaqatetedibigimece aca wetiga me yotaganege Aneotedogoji. Odaa idiaa ixomaqateetedice ijotawece enoale me yotaganege Aneotedogoji. ¹³ Nōone yelogotibige, Jesus jēeniditediogi ̄oneleegiwadi anodiotibece. Odaa ja iomaqaditedice dooze, odaa jonīida ica aneyatedigi me "Līexedi Aneotedogoji." Odaa liboonagatedi nīicoa ̄oneleegiwadi: ¹⁴⁻¹⁶ Simão aneote Jesus me liboonaqadi me Pedro, ijaaqijo nioxoa anodita André; Tiago, ijaaa João, Filipe; ijaaa Bartolomeu; Mateus ijaaa Tomé; Tiago ane lionigi Alfeu; Simão analiegoyatigi me Zelotes; Judas ane lionigi eledi Tiago; ijaaa Judas Iscariotes aneyaa Jesus mijotaqa nelogododip.

Jesus nīigaxitediniwace codaan me nicilatidite-diniwace oko

(Mateus 4.23-25)

¹⁷ Odaa nōone dinikatedini Jesus me icoqotedibigimece aca wetiga, odaa ja dabiditedini miditaqa ica anaboti wage ijaaqijo noīigi anodiotibece. Codaan onidi ica eliodi oko

ağicaadağa icoğoticogi niğicoa nipodağa Judéia, codaya me nigotaşa Jerusalém, codaya me nipodaşa aca Tiro aniaa Sidom, anodipegitinece ica akiidi-eliodi. ¹⁸ Igotibeci mowajipatalo lotaşa Jesus, codaya me nicilatiditediniwace leelotika. Icaağica ane diotibece niwicidi abeyacağaga anowote niğino a lowooko ane napiroi, eledi igotibeci diniwakateetibigwaji. ¹⁹ Ijotawece niğijo noiigi odoletibige modibatelogo Jesus, leeğodi noditice ica lonicawaşa ane icilatidi iditawece oko ane neelotikanaşa.

*Jesus diiğaxinağatetece anodaagee ica oko anida linikegi icaağica ica oko ane agecağalo
(Mateus 5.1-12)*

²⁰ Jesus iwitediogi niğijo anodiotibece, odaa meetediogi,

“Niğida makaamitiwaji aniniitibeci, anakaami madewetedi, igaataşa Aneotedoğoji ja iiğe gadaaleğena.

²¹ Aniniitibecitiwaji ane anigicile niğina natigide, igaataşa icota me gaditiminitiwaji.

Aniniitibecitiwaji ane anoenitibece niğino a nokododi, igaataşa icota malajikanitibece.

²² Aniniitibeci niğina akaamitiwaji ane degetiğademaani,

ane değele modibataşagi,

codaya metiğadienitibige,

nige odi makaami abeyacağaga,

leeğodi maniwitici ane Ee,

Goneleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi.

23 Niġina nige ixomağateenitedijo niġinoa nawikodico anejitalo, jemaa meliodi maniniitibecitiwaji. Igaataġa Aneotedogoji ja yotetetedağadomi ane daqaxa meletağadomitiwaji digoida ditibigimedi. Igaataġa diganee natigide, jiġidaaqee niġijo jotigide litacepodi niġina oko moyametibigo niġijo anoyelogoditedibece Aneotedogoji lowooko.

24 Pida akaamitiwaji biġicota meliodi mawikodeetiwaji, anakaami liicotedi, igaataġa jaġabaatege icoatawece niġicoa anakati mabaatege, aġaleegabaatege eledi aneletağadomi.

25 Icota meliodi maġaġa awikodeetiwaji, akaami anele manioditiwaji niġinoa nokododi, igaataġa icota me ġadeloati nigigi.

Codaa icota meliodi mawikodee, akaami ane alajikanitibece, igaataġa icota manoeni leegodi ġagecaġalogo.

26 Eliodi maġaġa awikodee niġina akaami anetiqadiweniġideni niġina oko, igaataġa niġica jotigide ġadaamipi aagaġa oiweniġide niġijoa awitakaġaġa anodi moyelogoditedibece Aneotedogoji lowooko.

(Pida oinaale niġijo noiigi.)

*Leeditibige me jemaanaġa ġonelogododip
(Mateus 5.38-48)*

27 Pida ejitaġawatiwaji ane anajipaatiwa, me leeditibige memaani ġonelogododip, codaa awii niġica aneletema niġijo anakaami

neleğetedipi. ²⁸ Ipokitalo Aneotedoğoji me ibinietediogi niğina anodotağatibigağaji, codaa otağaneğenitetiwaji Aneotedoğoji me ibinietediogi niğina anoyametibigağaji. ²⁹ Nigica ane yabaketigi ədajice, ajicita nağani eledi ədajice mağaşa yabake. (Me ikeeni me diğica ədelağatema.) Nigica ane dibata əanicaapa ajici codaa me əanoecaşaxi. ³⁰ Idioka limedi medianitiwaji niğina ane dipokotağawa ganigica. Codaa niğina ane dibata ganigidi ane əanebi, jinişipoki doğoyopilağaditağawa. ³¹ Ademii oko niğica anemaani modigotağawa.

³² Niginoka emaani niğina anetığademaani, ağıca əanigaanye miniwatağa Aneotedoğoji. Igaatağa niğina oko ane beyagi aağagoyemaa niğina nemaanoğodi. ³³ Codaa nigawii aneletema inokina niğina anowotağadomi anele, odaa ağıcatace əanigaanye. Igaatağa niğina oko abeyacağaga jiğidaağee. ³⁴ Codaa nigadilağaneğenitiogi inokina niğina ane eni metiğadediani, nigica anigidi əadowoodağagi anonadila, ağıcatace əanigaanyetiwaji. Igaatağa niğina oko ane beyagi eo ladılıgi niğina inaağina abeyaceğegi eotibige me dibatege liikoa. ³⁵ Pida jemaa memaani əanelogododipi, codaa awii niğina aneletema, awii ladılıgi, pida niğina me dağa aliitege me yopilağaditağawa liikoa. Joaniğidaağee odaa bağa əadedianitetiwaji Aneotedoğoji, codaa akaami lionigipi Aneotedoğoji ane iiğe inoatawece. Igaatağa eletetema codaa me niğina oko ane dağa diniotagodetibigiwaji codaa me abeyacağaga.

36 Iwikodenı eledi oko, diganigotedağawa Aneotedoğoji Gadiodi me ǵadiwikodenitetiwaji.

Jinağawini eledi oko ane doğowooğoti niğica ane loenatagi

(Mateus 7.1-5)

37 Jinağawini anee eledi oko niğina ane dağa iwikodenı, odaa Aneotedoğoji aiwi anenitiwaji oteğexaağaga ǵadiloikatitetiwaji. Jineğeni me leeditibigemoilokatidiokoleeğodi meo anebeyagi. Odaa Aneotedoğoji agee me leeditibige metiğadiloikatitetiwaji. Adinaagititibige okanicodaağica anebeyagi anowotağadomi. Odaa Aneotedoğoji yaagiditedibige niğijoagadoenataka anebeyagi. **38** Ajicitatiwaji eledi oko niğica aneyopotibige, odaa Aneotedoğoji yajigotedağawatiwaji niğica anopootibige. Digo micatağanığinaokoane yetigi nelegei leyeema neğepaa niolakati, alee ipiatı, joaniğidaağee eliodi aneyajigotedağawa Aneotedoğoji. Igaatağanı Aneotedoğoji yajigotedağawa liciagi niğina anajicita eledi oko.”

39 Jesus yeloğoditediogi ica natematigo anida ane ǵodiiğaxitece, meetediogi, “Niğina ǵolağı domige yakadi me digilağatedeta eledi ǵolağı? Nige digilağatedeta, odaa niğidoa itoata ǵoladi yelogo me daxaboketinece diğica begi. **40** Codaanığina anedidiko anağaxateloco niiğaxinoğodi. Pida niğina nige igodi icoatawece niğicoa lidiko, odaaja liciagi niğini niiğaxinoğodi.

41 Jinağa ǵadigoati lağamicağajegi ǵanioxoa catiwedi ligecooğe, leeğodi akamağakaami oteğexaağaga emaani mowoogoti niğidi

iwoğó liwai ane idei catiwedi gagecooğe.
42 Pida menita ғanioxoa, ‘Inioxoa, anagi! Inoga ғadağamicagajegi catiwedi gagecooğe.’ Igaamee ina mawii ida ғagegi, akamağakaami aġemaani mowooğoti niğidi iwoğó liwai catiwedi gagecooğe? Gademaanigi mokawii makaami ele. Pida ele majela manogaa niğidi iwoğó liwai catiwedi gagecooğe, odaa jeğele manatiteloco lağamicağajegi ғanioxoa manogaatema.

*Jowoogotaga niale leeğodi elali
 (Mateus 7.16-20; 12.33-35)*

43 Nağana niale anele, abeyagi elali. Odaa nağana niale ane beyagi, aġele elali. **44** Codaa jowoogotaga anada nağana niale leeğodi niğinoa elali. Igaatağa ainotecağa ilipeğe madatağa lalepiğigo, codaa ainogaşa ‘uuva’ maditağa omiigonaga. **45** Igaatağa niğina anele icögötivece laaleğena niğina oko anele, leeğodi laaleğena nolee niğica anele. Pida niğina ane beyagi icögötivece laaleğena niğina oko ane beyagi, leeğodi laaleğena nolee ane beyagi. Igaatağa niğina oko eetece inokina niğina ane idei catiwedi laaleğena.

*Icoa itoa latopaco lipodağalatedi diimigi
 (Mateus 7.24-27)*

46 Igaamee ina menitiwatiwaji, ‘Goniotagodi, Goniotagodi,’ pida aġawii niğina ane jiiġetağawatiwaji? **47** Natigide jelogoditağawatiwaji anodaagee niğina oko anenagi meetaġa, odaa wajipatalo yotaġa, codaa idadiwaġadi. **48** Jiciaceeketege niğina ғoneleegiwa ane dabiteğetini liġeladi. Odaa ilecatiditinece me

nalightedini lawonadi ditibigimedi wetiga. Odaa naşa aboogo-akiidi, icota ninyogodi minitaşa lieladı. Pida ninyogodi ayakadi me igike nişini diimigi, leegodi datiteta moyojogotini. ⁴⁹ Pida nişina oko ane wajipatalo yotaşa, pida aqeyiwağadi, başa liciagi eledi goneleegiwa ane dabiteğetini lieladı. Dabiteğetini miditaşa dotiwadi, pida boğodaa ayatitağaditedini lawonadi. Naşa aboogo-akiidi, nişicota ninyogodi lieladı. Odaa jegenitini, aqica nenyakigi.”

7

*Jesus icilatidi liotagi ica lacilo icoa niodağawadi
romaanotedi*

(Mateus 8.5-13)

¹ Nişijo naşa nigotedini Jesus me yotaganeşe nişidi noiigi, odaa jişigo manitaşa nigotaşa Cafarnaum. ² Odaa oninica goneleegiwa ane iişe onaniteci taalia iodağawadi. Ica liotagi ane dağaxa me yemaa, one deelotika, jona doletibige me yeleo. ³ Nişini ane iişe niodağawadi romaanotedi naşa dibodicetalo Jesus, jona iişe icoa lacilodi judeutedi migotibeci odipokotalo Jesus migo icilatidi nişijo liotagi. ⁴ Noğototalo Jesus, odaa icaanoğodigotalo mowotibige migo, moditalo, “Janagaşa makaamitaga, jemaanaşa micilatiti liotagi lacilo iodağawadi, igaataşa nişini ane iişe niodağawadi romaanotedi, goneleegiwa libinienigi. ⁵ Codaa eliodi me yemaa godoiigi, jeğepaa diiğenatakata modabiteğetini godiiakanagaxi.”

⁶ Odaa Jesus jişigo lixigağawepodi. Pida nişijo nişipegitedio lieladı nişijo lacilo romaanotedi,

odaa ja iiqetegi icoa lokaagetedi migotibeci odakapetege Jesus. Odaa joqoyelogoditalo Jesus niqicoa lotaga nigijo lacilo romaanotedi, monee, “Goniotaqodi, ajemaa dagalee gadigiwoci. Eliodi ganiwaló, aqakaami iciagi managi anakaatiwece igeladi. ⁷ Codaa joaniqidaa leeqodi me daga ejigo jipokotaqawa managi deqepaa digoina. Pida okexaa eni me icí idida iotagi, odaa ja icí inioneeqa. ⁸ Igaataqa akaami iciagi, ee aagaqa idi anetidiqige, codaa idowi iniodaqawadi maqaqa jiige. Idatecibece ini anejita, ‘Emii’, odaaqigo. Iniaageledi mejita, ‘Anagi’, odaa jegenagi. Idatecibece mejita iotagi, ‘Etidi anawii.’ Odaa jeqeo.”

⁹ Niqijo Jesus naqa wajipate niqijo lotaga, eliodi me yopo. Odaa naqa nawiilitetedijo, meetediogi niqijo noiigi anodiotece, “Ejitaqawatiwaji, aniqica oko jakapetege midi godoiigi Israel ane eliodi eliwaqatakaneqegi digo minitaqa niqini qoneleegiwa (ane daga godoiigi).” ¹⁰ Niqijo liqexedi niqijo ane iiqe niodaqawadi romaanotedi, noqopitiobeci ane icoqoticogi. Noqotota, niqijo niotagi ja icí.

Jesus eote me yewiqatace lionigi aca wajekalo

¹¹ Ica noko Jesus onigo manitaqa nigotaqa Naim. Ijaqijo anodiotibece icaaqica eledi noiiginelegi lixigaqawepodi. ¹² Odaa noqone odipeqita niqica lapoagi niqica niwilanigi ane nioataa naqani nigotaqa, odaa joqodakapetetege ica lapo-nelegi, anoyadeegi ica lioneega ane yeleo,

oyadeegi monaligitini. Niçica émegegi onokijoteci me lionigi acoda wajekalo. Niçica noiiginelegi oigaalatibece naçajo eliodo. ¹³ Niçijo naça nadi Goniotagodi naçajoda wajekalo, eliodi me iwikode. Odaa jegeeteta, “Jinaça anoeni!” ¹⁴ Odaa joneçepaanaça ipegiteta, odaa ja dibatedeloco aca iwokodagaçxi. Odaa niçijo anoyadeegi ja dabiditiniwace. Odaa jegee Jesus, “Lioneega, Ee gadiigeni, anicootini!” ¹⁵ Odaa niçijo émegegi jona nicotini, odaa ja dotaça. Jesus ja yopilaqadite naçajo eliodo.

¹⁶ Ijotawece niçijo oko eliodi me doitibigiwaji, odaa odogetetalo Aneotedogoji, modi, “Dinikeetoçowa ane yeloçoditedibece Aneotedogoji lowooko, codaan niçida eliodi nimawenegegi. Aneotedogoji ja dalitediogi loiigi, odaa yaxawatediogi!” ¹⁷ Nibodicetedi anoditece Jesus jiçilaagiteloco iditawece nipodigi Judéia, codaan me niçicoa nipodaça anipegitege.

*João iiçé niçijo anodiotibeci migotibeci
midoataça Jesus*
(Mateus 11.2-19)

¹⁸ Niçijo anodiotibeci João Batista oyeloçodita icoatawece niçicoa baanegeote Jesus. ¹⁹ Odaa João eniditiogi icoa itoataale anodiotibeci, odaa ja iiçé moige Goniotagodi, meetiogi, “Nigicootalo, enitalo, ‘Manigakamaçakaami icoa ane inibeoonaqatege menagi me çodewikatidi, oçoa, domigalee inibeoonaqatege eledi oko?’ ”

²⁰ Noçotatalo Jesus, odaa joçoige, moditalo, “Goniotagodi, João Batista çodiiçé me gadigeegegi manigakamaçakaami icoa ane inibeoonaqatege

menagi godewikatidi, ogoa, domigalee
inibeonaqatege eledi oko?”

²¹ Ajaaqajo naqajo lakata niqicotibeci niqijoia liigexedi João, Jesus ja icilatidi eliodi oko ane neelotikanaqa, ina anodakatiogi, codaa eote me yatetacibigwaji ʂoladi. ²² Odaa Jesus ja igiditediogi niqijo ane iige João, meetediogi, “Opilitaci-cogi minitaqa João, odaa eloqoti niqinoa ananati, codaa anajipaatalotiwaji. Eloqoti me yatetacibigiwaji ʂoladi, mewaligi ane beyagi laxace, codaa me icí dawace-loolatedi, aticilonadi ja wajipatacibigiwaji, émaqaga newiqatace, codaa me jatemati nibodicetedi anele miditaqa madewetedi. ²³ Niqina oko ninitibece niqina me daqa dinibolikatiditici.”

²⁴ Niqijo noqopitibeci niqijoia liigexedi João, odaa Jesus ja yalaqate João Batista, meetediogi niqidi noiigi, “Ijo me emiitiwaji midi nipodigi ane yadilo ane diqica niqeladimigipi, amiijo anemii awinitiwaji? Domigemii mawini ʂoneleegiwa ane diqica baqa niiticogi ane liciagi niqina naanyogo ane igike niocodi? ²⁵ Amiina anemii awinitiwaji? Domigemii awini ʂoneleegiwa anele me dinixo? De jeloqoditaqawatiwaji! Niqijo anele me dinixotibigwaji, ane diqica ananiaditema, ane diqeladetigi diimaqa libinienaga, ligeladi niqinoa inionaga-eloodoli. ²⁶ Enice, amiijo ica anemii awinitiwaji? Domige emii awinitiwaji niqijo ane yeloqoditedibece Aneotedoqoji lowooko? Beqewi! Jeloqoditaqawatiwaji mepeqewi me emii awinitiwaji niqijo ane naqaxatelogo niqijo anoyeloqoditedibece Aneotedoqoji lowooko niqijo jotigide. ²⁷ Igaataqa joaniqijaa João

niğijo aneeta Aneotedoğoji lotaşanağaxi, negee Aneotedoğoji, ‘Jiwakatee iiğexegi ḡadodoe, yoetece ḡaligi’. ²⁸ Jelogoditaşawa, Joāo me dağaxa me ḡoneğegi caticedi ijotawece niğijo eledi anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko. Pida niğina oko iwikodaga ane iiğe Aneotedoğoji laaleğena, başa dağaxa me ḡoneğegi caticeditace Joāo.”

²⁹ Niğina anodibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi, codaa me iditawece niğidi noiigi owajipatalo lotaşa Goniotagodi, joaniğidiaağidi niğica ane nilegetiniwace Joāo, noğowajipatalo lotaşa Jesus, odaa modi Aneotedoğoji iğenaga. ³⁰ Pida niğijoa fariseutedi ijaağijo anodiığaxinagatece lajoinaşaneğeco Moisés baadoğoyemaa me nilegetiniwace Joāo. Joaniğidaa modowocetege niğica ane domaşa yemaa Aneotedoğoji mowo.

³¹ Odaa Goniotagodi mee, “Niğina noiigi, amiini ica ane jakadi me jibogoditege? Natigide jelogoditaşawatiwaji ane jibogoditege. ³² Liciagi nigaanigipawaanigi ane nicotiniwace me naloogo midi lalokaditibece. Ini lapo meeta, me dapaaweta niğini eledi lapo, ‘Ja jatenaşatigi nateneğegi nadoneğegi, pida aşanibaletiwaji. Codaa ja domaşa jigaanaşa ica nanaagi monaligitini émeğegi, pida aşanoenitiwaji’. (Odaa niğidi nigaanigipawaanigi idioka limedi me dinotigimade.) ³³ Igaataşa Joāo Batista enagi, odaa ayeligo paon, oteğexaağaga wacipeta viinyo. Odaa menitiwaji me dakatiogi niwigo abeyaceğegi. ³⁴ Odaa Ee, Goneleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, nagaga janagi,

odaa başa jeligo paon, codaa me jacipe viinyo. Odaa menitiwaji, ‘Digawini! Niğidoa ȝoneleegiwa olade, codaa me acipegegi. Lokaagetedipi niğidi anodibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi, codaa lokaagetedipi inatawece niğina oko anowidi libeyacegecol!’ (Odaa gadiciagitiwaji niğijo nigaanigipawaanigi leeġodi midioka limedi madinotigimadenitiwaji.) ³⁵ Pida niğina oko anida liwaxinigi, baanaga yowooġodi Aneotedogoji me diwaxinağa, codaa midioka limedi meo ane iğenaga.”

Jesus igo ligeladi ica fariseu anodita Simão

³⁶ Ica fariseu one node Jesus migo aniodi ligeladi. Odaa Jesus jiġigo. Naġa dakatediwece ligeladi, odaa ja nicotedi maditaga aca nameeja maniodi. ³⁷ Manitaga naġani nigotaga onani aca iwaalo agopeloa. Naġa dibodicetalo miniwatedigi Jesus ligeladi niğijo fariseu maniodi, odaa jiġigo, yadeegi aca bootawaana wetiġa, anodita “alabastro”. Naġaca bootawaana one nolee ladokojegi. ³⁸ Naġajo iwaalo dabiditi lowidi Jesus micoataġa logonaka, anoetibece. Odaa latiidi datikoletelogo logonaka Jesus. Odaa ja yatita lamodi me iwilegi Jesus logonaka, codaa eliodi me napicogħotdice logonaka, ikee me diniotagodetalo. Codaa yadotelogo logonaka niğica ladokojegi. ³⁹ Niğijo fariseu ane node Jesus naġa nadi anee naġajo iwaalo, odaa meetibige le, “Niğina deġewi niğiniaaqiniwa Niğicoa ane nelogoditedoġowa Aneotedogoji lowooko, daġanagawini yowooġodi anani naġani iwaalo

ane dibatelogo, codaan taqaga yowoogodi niqicoa ligopeloageco, codaan ane libeyacegeco.”

40 Odaa Jesus meeteta niqijo fariseu, “Simão, domiqida igeji.” Odaa ja igidi, meetalo, “Digageni, niigaxinaganaga.” **41** Odaa Jesus jegeete, “Idiwa iniwataale goneleegiwadi onaalewe ica anidioka limedi me yajigo monadila ninyeelo. Onica ica ane dinaalewe ciinco taalia beexotedi, odaa ica eledi baqa dinaalewe meya-taalia beexotedi. **42** Niqidi iniwataale aqoyakadi moyedia niqijo naaleweta niqijo goneleegiwa. Odaa joaniqidaa meetiogi me daqadiaa leeditibige moyedia. Natigide qadige, amepidiqica ijoa itoa ane daqaxa me yemaa ijo goneleegiwa anonaalewe?”

43 Simão ja niniqodi, meetalo, “Ejime niqijo ane daqaxa me dinaalewe jisijaa daqaxa me demaanaga.” Odaa Jesus meete, “Ele motaqani!”

44 Odaa Jesus naqa niwiteta naqajo iwaalo, odaa meeet Simão, “Jaganati naqani iwaalo. Niqijo naqa inakatiwece gadigeladi, aqanajicitiwa ninyoogodi me jiwirelegi iqonaka. Pida baqa iwilegi iqonaka yatitalo latiidi, odaa yatita lamodi me yadilonatidi iqonaka. **45** Codaan niqijo naqa janotio, aqadapiciqi me gadecoatitici. Pida niqijo naqa nakatio, naqani iwaalo naqani me napicogotedice iqonaka. **46** Codaan oteqexaaqaga adootigi najidi yacilo mikeeni mogeetetiwa, pida aniaagani baqa yadotelogo iqonaka ladoko jegi. **47** Odaa jemaa mejitaqawa Aneotedogoji ja iwilegi libeyacegeco naqani iwaalo anowidi. Odaa joaniqidaa leegodi meliodi me idemaa. Pida niqina oko ane daqa deemitece me leeditibige me doletibige

Aneotedoğoji me iwilegi libeyaceğeco, ağewi me idemaa.”

⁴⁸ Odaa Jesus jeğeeteta nağajo iwaalo, “Aneotedoğoji ja napitağadi ęabeyaceđeco.”

⁴⁹ Niğijo eledi oko anidiaaği madi nameeja, dinotağaneğetiwage, modi, “Amiiniwa icoa şoneleegiwa anee me yakadi me napitağadi ęobeyaceđeco?”

⁵⁰ Odaa Jesus jeğeeteta nağajo iwaalo, “Aneotedoğoji ja ęadewikatiti leeğodi madinakatoni. Odaa emii opili, mele ęadaaleđena!”

8

Iwaalepodi anodiotibece Jesus

¹ Niđidiaađidi Jesus ja diniwiajetedicogi midiwataga icoa nigotadi icaađicoa nigotadawaanaga niđidi nippodigi, yelogoditedibece icoa nibodicetedi anele, anonełogoditogowa anodaageeteda Aneotedođoji me iiđe oko laaleđena. Niđijo dooze anodiotibece eledi ijo me lixigađawepodi. ² Codaa onica ica iwaalepodi anađaga igotibeci. Jesus one iticoitedice niwigo abeyaceđegi ane dakatiogi anigepidađaca niđijo iwaalepodi, codaa one nicilatidi ica ane neelotikanaga. Aca anodita Maria aneledi oyatigi me Madalena. Joanagajaa Jesus ane icilatidi modakatiogi seete niwicidi abeyacađaga. ³ Acađaca aca Joana lodawa ica Cuza ane dowediteloco ligeladi ica inionigi-eliodi Herodes. Codaa eledi igo aca Susana, icaađica eledi iwaalepodi, anoyaxawa Jesus ijaaglijo

anodiotibece, oyajigo liwai niğicoa ane nepilidi moyaxawatiogi.

*Jesus yatemati ica natematigigi ica anetanağa
(Mateus 13.10-23; Marcos 4.10-20)*

⁴ Ica oko ane icoğoticogi inoatawece nigotadi otatalo, odaa ja dilapode niğica noiigi-nelegi. Niğijo naşa dilapodetibigiwaji, odaa Jesus ja yatemati ica natematigo ane əodiiğaxi, meetediogi, ⁵ “Digawinitiwaji! Ica şoneleegiwa onigo etanağa. Niğijo naşa yokoledibece niğijo nolacidi, onicoa icoa ane enitedini midi naigi. Analee onipodi oko, codaan me ilaağaxodi aağaga oyeligo. ⁶ Icoa eletidi nolacidi one enitedini midiwa icoa wetiadawaanaşa. Odaa ja domaşa ili, pida yadilo, leeğodi ibeyacağadi me yadilo niğijo anei. ⁷ Pida icoa eletidi boğonenite midi ica ipelakijadi. Naşa domaşa ili, pida jonağaga ili niğijo ipelaşa, odaa ja yapoğoditedini. ⁸ Pida onicoa icoa eletidi anenitedinigi miditaga ica iigo anele. Odaa boğone ili, codaan onele. One onidateci libatadi yajigo onaniteci taalia ligecidi.” Niğidiaağidi Jesus joneğeetediogi, “Ane yemaa me wajipatalo niğinoa ane jiığaxinagâtece, enice atacolitece!”

Jesus yelogodi niğica ane diitigi niğida natematigo

⁹ Niğijo anodiotibece joğoigetece Jesus niğica ane diitigi niğijo natematigo ane yatemati. ¹⁰ Jesus igidi, meetediogi, “Aneotedoğoji başa ikeetedağawatiwaji anodaägee me iiğe oko laaleğena, igaataşa ağıca ane yowoogodi. Odaa niğina me jiığaxi eledi oko, başa jatemati

natematiko anida ane jiciaceeketege. Jaotibige moiwi pida aqonadi niğica anewi, owajipata pida aqoyowooğodi ane diitigi.

11 Niğijo natematigo ane jatemati, digawini ane diitigi. Niğijoa lolacidi liciagi niğinoя lotaşa Aneotedoğoji. **12** Niğijoa lolacidi anenite miditaşa naigi, liciagi niğina oko anowajipatalo lotaşa Aneotedoğoji. Pida neğenagi godaxakawa, odaa ja noğa niğijoa notaşa anowajipatalo ane ideite laaleğena. Eotibige me dağadiaa oyiwagadi Niğijoa ane godewikatidi, odaa Aneotedoğoji aqaleeğaga eote lewığa. **13** Niğijoa lolacidi anenite midiwa wetiadawaanaga, liciagi niğina oko anowajipatalo Aneotedoğoji lotaşa, odaa joğodibatege codaа eliodi me ninitibigiji. Pida niğidi oko aqewi niğica eliwağatakaneğegi. Liciagi niğinoя enanigijedi ane daga leegitinece litodi. Odaa aleegi metiwağataka, neğenagi godaxakawa dineeta, odaa jeğeyamağaticoace leegodi lawikodico. **14** Niğijoa lolacidi anenite miditaşa ipelakijadi, liciagi niğina oko anowajipatalo Aneotedoğoji lotaşa, pida idokee mowo niğinoя lakataşa niğina iişo, codaа noğowikomataaga, odoletibige me liicotedi, codaа odoletibige mowo niğica anepaaqoyemaa. Joaniğidaağee niğijo ipelakijadi ane doğoika me ili niğijoa enanigijedi, metaye, liciagi eliwağatakaneğegi niğijo oko aili pida dinelio. **15** Odaa niğijoa aneniteloco iişo anele başa liciagi niğina oko anowajipatalo lotaşa Aneotedoğoji, odaa oyotete catiwedi laaleğena. Odaa baadaşa inaale laaleğena, pida ele. Codaа me lewığa niğidi oko diniigi, owo

niçina ane yemaa Aneotedoðoji codaan odinatitalo lawikodico.

*Aca lokokena
(Marcos 4.21-25)*

¹⁶ Ağica ini ane yalegi loledağaxi oditağa yamaðateloco ñinogo ane leegitinece le, migetağa ixotivece lipe le loledağaxi, pida ipeke loledağaxi ditibigimedi, odaa inatawece oko anodakatiwece diimigi onadi liwitiigi.

¹⁷ Igaatağa inoatawece niçinoan ane dinaðaditedini, icota me jowoogotağa, codaan inoatawece ane daða jowooogotaðateda, icota me jinatağa, codaan enagi manitaga aca nilokokena Aneotedoðoji. ¹⁸ Enice anidakitiwaji anodaagéni majipaatalo Aneotedoðoji lotaşa. Igaataşa niçina baanaşa dibatege ganigidi, dibatacäge caticeditace niçijo baanaşa dibatege. Pida niçina ane diðica, niçijo ane diletibige diðidi me nebi, onoðaticogi minitaşa.”

*Ica loiigiwepodi Jesus
(Mateus 12.46-50; Marcos 3.31-35)*

¹⁹ Naðajo eliodo ijaa nioxoadipi Jesus igotibeci midoataşa. Pida aðoyakadi modipeñitalo, leeðodi niçidi noiigi-nelegi. ²⁰ Odaa joniçica ica aneo libodigi, meetalo, “Gadiodo, idiaa ñanioxoadipi etidi digoida wetice niçina diimigi. Oyemaa metigadotaganegegeni.” ²¹ Pida Jesus ja ninigodi, meeteta, “Eiodo, inioxoadipi, niçina anowajipatalo Aneotedoðoji lotaşa, anowo ane yemaa Aneotedoðoji.”

*Jesus eote me notokoti niwocotaşa
(Mateus 8.23-27; Marcos 4.35-41)*

22 Ica noko Jesus ijaaglijo anodiotibece owaxoditinigi aca niwatece, odaa mee Jesus, “Iniga daato nigina weiigi.” Odaa jiġigotibeci. **23** Egidaa diiticogi migotibeci, Jesus jona diote. Codaaglija jonegenagi ica niwocotaġa, odaa jona nolee ninyogodi aca niwatece. Eliodi modiitege niġica ane doide. **24** Odaa niġijo anodiotibece Jesus jonoġodipeġitalo moyojetelogo, moditalo, “Gonięgħaxinoġodi! Gonienġaxinoġodi! Aiwoko moko ma!” Odaa jona niwodi Jesus. Odaa ja yapetege niġijo niocodi, ijaaglija ebekadi, coda a iige me notokotiniwace. Odaa niġijo niwocotaġa, ijaaglija ebekadi ja notokotiniwace, jona watacoti. **25** Odaa Jesus jeġeetediogi niġijo anodiotibece, “Igaamee ina me daġadadiwa qatatiwaji?” Pida eliodi moyopo, coda a doitibiqwaji, dinotaqanegetiwage modi, “Amiidoa icoa ęgoneleegiwa? Igaataġa iige niocodi, ebekadi me notokotiniwace, odaa jiġidaaġee!”

Jesus icilatidi ica ane dakatiogi niwicidi abey-acāqaga

(Mateus 8.28-34; Marcos 5.1-20)

26 Noġotota nipodigi ica noiigi gadareenotedi, daato niġidi weiigi ane dilokotege Galiléia. **27** Naga waxoditedice Jesus naqajo niwatece, odaa jona dakapetege ica ęgoneleegiwa anelatibige naqani nigotaġa. Jona jotigide modakatiogi niġicoa niwicidi abeyacāqaga. Aonaqaleegicoa lowoodi, otegħexaqaqagħalegħiċċa ligħeladi, pida one lotokaqgħad midiwataga icoa lawimaqajetid-wetiadi minitaġa ica apiġo. **28-29** Igaataġa niġica niwigħi abeyacegħi elioditibece me dibata. Coda a

onidatecibeci niğica oko one oigoetece galeena libaagatedi, logonaka, pida idioka limedi me nakagidi. Codaa niğijo niwigo abeyaceğegi yadeegiticobige miditaga ica nippodigi ane yadilo ane diğica niğeladimigipi. Niğijo naşa naditege Jesus, odan jona dapaawe, odaagenitini logonaka Jesus, odan mee me dinigetağatee, “Jesus, Lionigi Aneotedogoji ane iğe inoatawece! Amiina ica anemaanitici? Jipokotağawa me dağadiloikatiti.” Eo niğida ligegi, leegodi Jesus ja iğe me noditicoaci niğijo niwicidi abeyacağaga.

³⁰ Odan Jesus jona ige, oneete, “Igame şaboonağadi?” Naşa igidi, mee, “Iboonağadi me ee, ‘Noiigi-nelegi.’” Eo niğida ligegi leegodi owidi niğicoa niwicidi abeyacağaga anodakatiogi. ³¹ Odan niğicoa niwicidi abeyacağaga eliodi modipokotalo Jesus me dağa iğetedicogi midatağla libegi ane leegininece, meote me nawikodeega.

³² Onini ica lapo-nelegi nigidagiwadi noxicogonaga odipegitege aca wetiga. Odan niğijo niwicidi abeyacağaga odipokotalo Jesus me ika modakatiogilo niğijo nigidagiwadi. Odan ja ika. ³³ Odan niğijo niwicidi abeyacağaga jogaika niğijo şoneleegiwa, odan jogodakatiogilo nigidagiwadi. Odan niğidiwa nigidagiwadi waleditiniwace ica elagigi, odan jogodaxaboketinece ica weiigi, jogaçeğaga.

³⁴ Niğijo anoyowie niğijo nigidagiwadi noşonadi niğida niciagi, odan jogodeleta naşani nigotaga, codaa me bajeendedi, oyatemati niğida niciagi. ³⁵ Eliodi oko igitibeci oiwi

niğica niciagi. Noğodipegitalo Jesus, odaa jogonadi niğijo ane icilatidi modakatiogi niwicidi abeyacağaga, odaa eliodi me doitibigiwaji, leeğodi niğijo ȝoneleegiwa ini me nicoti micoataga Jesus loğonaka, joniğidoa lowoodi, codaa ağaleeğicoa niğijoa lowooko yetoledi. ³⁶ Niğica anonadi niğida niciagi, oyatematitiogi niğidi noiigi ica anodaägee noğocilatidi niğijo ȝoneleegiwa. ³⁷ Odaa iditawece noiigi ane nigeladimigipitigi nipodigi icoa gadareenotedi odipokotalo Jesus me noditedice nipodigi, igaatağa one eliodi me doitibigiwaji. Odaa jonogowaxoditacinigi aca niwatece, odaa joğopitacicogi daato weiigi.

³⁸ Niğijo Jesus naşa nipegi me dawace liwatece, odaa niğijo ȝoneleegiwa ane icilatidi eliodi me dipokotibigalo migo diotece. Pida Jesus naşa ibode, meeteta, ³⁹ “Emii opiliticogi ȝadiçeladı, odaağatematii niğica anigotedağawa Aneotedogoji.” Niğidiaağidi niğijo ȝoneleegiwa jiğigoteloco anitawece nigotağa, yatematitibece niğica anigote Jesus lewiga.

*Jesus icilatidi aca iwaalo, acaağaca
nigaanawaana*

(Mateus 9.18-26; Marcos 5.21-43)

⁴⁰ Niğijo Jesus niğicotacedicogi daato weiigi, ica noiigi ele modibatege, codaa ninitibigiwaji leeğodi ijotawece akaagonibeotibigege.

⁴¹ Joniğigo dakapetege Jesus ica ȝoneleegiwa anodita Jairo. Joniğijaa dowediteloco liiakanagaxi judeutedi manitağa nağani nigotağa. Naşa yamağatedini lokotidi lodox Jesus, odaa ja dipokotalo migo ligeladi. ⁴² Leeğodi Jairo

onajoteci me liona, onaleekeote dooze nicaağape, pida eliodi me deelotika, jona doletibige me yeleo.

Odaa Jesus jiçigo, pida niçica noiigi joğodiniligicetelogo. ⁴³ Odaa ja dakapetetege aca iwaalo awodina. Joneğeote dooze nicaağape me deelotika, codaa jona yaağadi icoatawece niçicoa ane nepilidi me yedia dotowexedi. Pida ağica ane yakadi me icilatidi. ⁴⁴ Odaa nağajo iwaalo jona nowidila Jesus, odaa dibatigi laxabi nijayogo, odaa jona wakagitege lawodi. ⁴⁵ Odaa Jesus ja digika, onee, “Amiijo ane dibatiloco?” Pida niçijo noiigi modi me diğica ane dibatelogo. Odaa Pedro meetalo, “Goniigaxinoğodi, inatawece niğina noiigi etiğadawïleni, codaa metiğadiligiceni.” ⁴⁶ Pida Jesus mee, “Oğoa ijo ica ane dibatiloco, igaatağa jeemitetece me noditice yoniciwaşa ane godicilatidi.” ⁴⁷ Nağajo iwaalo naşa nadi me dağadiaa yakadi me yağaditi niçijo loenatagi, odaa joniçigo dawigicetijo, yamağatedini lokotidi lodox Jesus. Codaa yatemati lodox ijotawece niçijo noiigi ane leeğodi me dibatelogo Jesus, codaa yatemati niçica me dağa leegi odaa ja içi me awodina. ⁴⁸ Odaa Jesus meeteta, “Iona, ja ǵadicili leeğodi madadiwağati. Emiita opili, mele ǵadaaleğena!”

⁴⁹ Eşidaägeeteda Jesus me dotağatedibece, joniçica ica ane icoğoticogi ligeladi Jairo, niçijo ane dowediteloco nüükanaağaxi, odaa jeğeeta, “Gadiona ja yeleo. Jinağaleeğanigiwoci Goniigaxinoğodi.” ⁵⁰ Naşa wajipate Jesus niçijoa lotaşa, odaa jeğeeteta Jairo, “Jinağadoii! Biğida adinakatoni, odaa jeğeletace ǵadiona.”

51 Niçicotediwece diimigi, aqica ane ikatedio me dakatio, pida ijkijo Pedro, Tiago, ijaa João, ijaagijo eliododipi naqajo nigaanawaana baqa ikatediobece me dakatiobece. **52** Ijotawece niçijo oko nacaagaqateloço, codaa me notaqanaqateloço leeğodi naqajo nigaanawaana. Odaa Jesus meetediogi, “Jinaqacaagetibecetiwaji! Naqadi nigaanawaana ayeleo, pida diote.”

53 Odaa jonoqoyame, igaataqa oyowooqodi neqewi me yeleo naqajo nigaanawaana. **54** Odaa ja imonyatedicoace me noditicoaci, odaa naqa dibatedigi libaagadi naqajo nigaanawaana, odaa jegee niçina me dinigetaqatee, “Nigaanawaana, anicootini!” **55** Odaa niçica liwigo jonaqa dopiteloco, aoniçica ica daga leegi jona nicoti. Odaa Jesus ja diiqenatakate mowo liweenigi. **56** Niçijo eliododipi eliodi moyopo. Odaa Jesus ja yajoi me doqoyatematitibece niçida niciagi.

9

*Jesus iiğe niçijo dooze anodiotibece moyelogoditedibece nibodicetedi anele
(Mateus 10.5-15; Marcos 6.7-13)*

1 Jesus eniditediogi niçijo dooze anodiotibece me dinatecogotee, odaa yajigotediogi ica loniciwaqa codaa me naqatetigi moiticoitedice inoatawece ane niwicidi abeyacagaqa, codaa moicilatidi eelotaginadi. **2** Odaa ja iiqetediogi moyelogodi anodaagee Aneotedogoji me iiğe laalegenali oko, codaa moicilatidi eelotaginadi. **3** Odaa jeqeetediogi, “Jiniçica ananibaatinetiwaji maniwaje. Jinaqadeegi

gagiilağadi, oteğexaağaga gadowoodağaxi, niweenigi, dinyeelo, oteğexaağaga eledi ganoeağaxi. ⁴ Adeoni minitağa diimigi anele modibatağagitiwaji, nigepaa limedi manotitice nağani nigotağa. ⁵ Odaa nigaca nigotağa anicootatiwaji ane deägele modibatağagitiwaji nigeladimigipi, odaa niganotiticiwaji nağani nigotağa, iticigi lamoğo gadoğonaka, amaleeağaga ikeeni Aneotedoğoji me yelatetema nişidi nigeladimigipi.”

⁶ Odaa jiğigotibeci niğijo anodiotibece odigotece icoatawece niğicoa nigotadawaanağa, oyelogoditedibece nibodicetedi anele, codaa oicilatidi eelotaginadi niğica anodigotece.

Herodes doğowikomata

(Mateus 14.1-12; Marcos 6.14-29)

⁷ Herodes ane ninionigi-eliodi niğica nipodigi dibodicetalo icoatawece niğicoa Jesus loenataka. Odaa eliodi me doğowikomata, ağaleeğica bağa lowoogo, leeğodi onica ica anodi Jesus me João Batista naşa yewığatace. ⁸ Ica eledi modi mone Elias, naşa dinikeetaci, odaa ica eledi onodi Jesus minaağina niğina ane yelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko, baanaşa yeleo anokaanaşa yewığatace. ⁹ Odaa Herodes mee, “Jeğemaga jiğenatakata moyakagidi lacilo João. Enice, amiida ica şoneleegiwa? Igaataşa jibodicetalo niğicoa loenataka.” Odaa Herodes ja doletibige nimaweneğegi me nadi Jesus.

Jesus niodeğetedini noiigi-nelegi

(Mateus 14.13-21; Marcos 6.30-44; João 6.1-14)

10 Naşa dopitijo nişijo liigexedipi, odaa joşoyelogoditalo Jesus icoatawece nişicoa ane loenataka. Odaa ja yadeegi igotibeci manitaşa aca nigotakawaana ane liboonağadi Betsaida, ijokijo nişijo anodiotibece me yadeegi. **11** Pida nişijo noiigi noşoyowooğodi ane diitedicogi Jesus, odaa joşoigaalatece. Odaa ja dibatetege Jesus, yatematitediogi anodaagee Aneotedogoji me iige oko laaleğenali, codaa icilatidi nişijo ane neelotikanaşa.

12 Nişijo naşa şocidi, nişijo dooze anodiotibece Jesus jişigotibeci midoataşa, odaa moditalo, “Jeżele me iigeni mopitibeci nişina noiigi, amaleegaga igotibeci minoataşa nişinoa nigotadawaanaga, bajeendededi, odoletibige nişica aniwote, codaa amaleegaga oyakadi anoyeligo. Igaataşa nişina anejonaşa yadilo, aşica nişeladimigipi.” **13** Pida Jesus naşa igidi, meetediogi, “Akamağakaamitiwaji, ajicitioyi ane yeligo!” Odaa modi, “Aşicoda şoweenigi, idiya mina ciinco paontedi, idiaaşidioda itiwataale noşojedi. Ajakataşa daşa jajicaşatiogi anoyeligo, ajiboşotege me jinoojeteegatibige niweenigi.” **14** Owo nişida ligegi, leeğodi jona domaga iwida ciinco miili şoneleegiwadi (we nigaanigipawaanigi codaa me iwaalepodi). Odaa Jesus oneetediogi nişijo anodiotibece, “Iigeni me nicotiniwace nişidi noiigi, mowo lapotibece meya-taaliatibece oko.”

15 Nişijo anodiotibece jişidaagee, joşoiige nişijo noiigi me nicotiniwace. **16** Odaa Jesus ja dibate nişijoa ciinco paontedi ijaağijoa itiwataale

noğojedi. Naşa iwitedibigimece ditibigimedi, odaa ja diniotagodete Aneotedoğoji leegodi niweenigi. Niğidiaağidi ja ninoketedini niğijoa paontedi, ijaağijo noğojedi. Odaa ja yajigotediogi niğijo anodiotibece monediatiniwace niğidi noiigi. ¹⁷ Ijotawece niodaga, codaa nitiminaşa. Odaa niğijo anodiotibece joğoyetigilo dooze etacanitedi niğicoa liwailidi ane iğotedice.

*Pedro yelogodi anijoa Jesus
(Mateus 16.13-19; Marcos 8.27-29)*

¹⁸ Ica noko one oniniwatece Jesus, yotaganege Aneotedoğoji. Odaa jonoğototalo niğijo anodiotibece. Odaa jonaga nigetediniwace, meetediogi, “Amijio anodi me Ee, ina noiigi?” ¹⁹ Odaa joğoigidi, moditalo, “Initecibece oko modi makaami João Batista. Pida ina eledi modi makaami Elias. Codaa ina eledi modi makaami anigepidigica niğijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko jotigide, anokaanaşa yewigatace.” ²⁰ Odaa ja nigetediniwace, meetediogi, “Biğida makaamitiwaji, ame Ee me enitiwaji?” Odaa Pedro ja igidi, meetalo, “Oko başa jowooğotaşa nağakamağakaami ane niije Aneotedoğoji me ȝodewikatidi.”

Jesus eetetece lemegegi, codaa yalağate me yewigatace

(Mateus 16.20-28; Marcos 8.30–9.1)

²¹ Odaa Jesus ja yajoi me doğoyatematitibece niğiniaağiniwa Niğicoa ane niije Aneotedoğoji. ²² Odaa meetediogi, “Ee, Goneleegiwa ane jicogötibigimece ditibigimedi, leeditibige meliodi me jawikode. Odibatigi, niğina anoiije ȝodoiigi,

codaa me niğidi anoiige sacerdotitedi, idiaağidi niğidi anodiigaxinağatece lajoinağanegeco Moisés. Codaa etideloadi, pida nigicotalo itoatadigida nokododi, odaa ja idewiğatace.”

²³ Odaa Jesus jegeetediogi ijotawece, “Nigica ane yemaa me niotici, leeditibige me dağa doletibige niğica anepaa yemaa, codaa leeditibige me igotema me dawikode codaa me yeleo, inoatawece nokododi. Odaa ja yakadi me niotici. ²⁴ Igaataşa niğina ane yemaa lakataşa niğina oko digoina iişo, yeleo nigidiaağidi. Pida niğina ane yeleo Ee leegodi, bişicota noko me yewiğatace. ²⁵ Codaa niğina oko dağa dinigaanyetece niğinoa aninoa digoina iişo, nige yeleo, Aneotedoğoji iloikatidi, codaa ağaleegica niwaló, jağaniyatagigi. ²⁶ Igaataşa niğina oko nige dinibolikatiditici, codaa me yotaşa, odaa Ee, Gonleegiwa ane jicogötibigimece ditibigimedi, ağaga idinibolikatiditece nige janagi inadeegi yoniciwaşa, codaa nige jatale iciagi miniwataşa Eiodi me datale, codaa iciaco me datale aanjotedi ane idioka limedi modibatema. ²⁷ Ejitağawatiwaji mewi mina oko digoina anaga nigo, nigonadi Aneotedoğoji nige iişe laaleğenali oko.”

*Jesus dakapetetege Moisés ijaa Elias
(Mateus 17.1-13; Marcos 9.2-8)*

²⁸ Niğidiaağidi ejinaga ixomagatedice oito nokododi me yelogodi Jesus niğijoa lotaşa, odaa ja yadeegi me lixigağawepodi Pedro, João, ijaa Tiago. Odaa ja dalağatetedibigimece aca wetığa ane legitibigimece, igo me yotağanege Aneotedoğoji. ²⁹ Egidaa diitigi me yotağanege Aneotedoğoji

jona diniigi anodaaqee latobi, lowoodi jonaqaga yapacaqa, coda me datale. ³⁰ Codaaqida icoa itoa şoneleegiwadi naqa dinikeetibigwaji, odaa joqoyotaqanege Jesus. Nişidoa itoa şoneleegiwadi one Moisés, ijaa Elias. ³¹ Nişidoa itoa aagaşa dataletibigwaji. Odaa joqoyotaqanegetibigo Jesus, oyalaqata ica lemeşegi ane nibikota Aneotedogoji micota digoida Jerusalém. ³² Pedro ijaaqijoa nişijoa lokaagetedi jonaqa nibaciqa, odaa ja niotaga. Pida naqa niwoditibigwaji, odaa joqonadi Jesus me datale, ijaaqijoa itoataale şoneleegiwadi midoataşa. ³³ Nişijo naqa nipegi mopitibeci nişidiwa itoataale şoneleegiwadi, Pedro meetalo Jesus, “Gonişaxinoğodi, nişica mele minaägejonaqa! Jaogate iniwatadığını şadopecetiiditiwaji, oniniteci şanebi, ini eledi Moisés, iniaägeledi Elias.” Eo nişida ligegi, pida ayowoogodi nişica ane diitigi.

³⁴ Pedro eğidaaşee me dotaşa, naqa dinikatiogi ica lolaadi, odaa ja yapoğoditiniwace. Nişijo anodiotibece Jesus doitibigwaji nişijo naqa nowicetiogi nişijo lolaadi. ³⁵ Odaa joqowajipata ica ane dotaşa catiwedi nişijo lolaadi, onee, “Nişidoa, jişidaağidoa Ionigi aneliodi me jemaa. Ajipaata ane ligegi!”

³⁶ Nişijo naqa nigotini ica ane dotaşa, nişijo anodiotibece Jesus joqonadi mokaanişidoatece. Odaa ja notokotiniwace, odaa nişijoa nokododi aqica anoyeloğodi nişijo anonadi.

*Jesus icilatidi nigaanigawaanigi ane dakatiogi
niwigō abeyaceğegi
(Mateus 17.14-21; Marcos 9.14-29)*

³⁷ Negeledi noko ja daxoditiniwace me idei ditibigimedi wetiga. Odaa ica noiigi-nelegi jiggotibeci odakapetege Jesus. ³⁸ Odaa onica ica gonneleegiwa ane idei liwigotigi niğidi noiigi, onee me dinigetağatee, “Goniğaxinoğodi, jipokotağawa managi icilatiti ionigi, igaatağa onididateci me ionigi. ³⁹ Niwigo abeyaceğegi ane dakatiogi, niğina me dibata, odaa eo me codaağidata naşa dapaawe, dinawigice niğica niwigo, natiamağaditigi nioladi niğidi nigaanigi. Niğica niwigo abeyaceğegi idioka limedi me yawigice, ayemaa me noditice. ⁴⁰ Ja domaga jipokotiogi niğidi anodiotibigağadici moiticoitice niwigo abeyaceğegi, pida aqoyakadi moiticoitice.”

⁴¹ Jesus naşa dotaşa, mee, “Akaami oko ane daşa adinakatonitiwaji, akaami abeyacağaga. Ağaleegowidi nokododi minaägejo makaamitağatiwaji. Amigida ica noko nige dağadiaa jakadi me idinatitağawatiwaji?” Odaa joneğeete niğijo gonneleegiwa, “Anadeegi ağdionigi digoina meetaşa!” ⁴² Niğica naşa yadeegi niğijo nigaanigawaanigi, niwigo abeyaceğegi jona yokoletinigi iişo, codaan me yawigice. Pida Jesus ja iişe me noditice niğijo niwigo abeyaceğegi, odaa ja icilatidi niğijo nigaanigawaanigi. Odaa ja yopilağadite niğijo eliodi. ⁴³ Ijotawece niğijo oko eliodi moyopo, leegodi me nelegi niğica notoetiiji Aneotedoğoji.

*Jesus yalağatace ica lemeğegi
(Mateus 17.22-23; Marcos 9.30-32)*

Eğidaägee modoxicetema niğijoa loenataka Jesus, negeetediogi niğijo anodiotibece,

44 “Digatacolitece yotaqataqawatiwaji. Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, etidajigota loniciwaga gonleegiwadi.”

45 Pida niqijo anodiotibece aqoyowooqgoditece niqijoa lotaga, leegodi Aneotedoqoji anegeote moyowoogodi. Odaa joaniqidaa leegodi me doqoyowooqodi niqica ane diitigi niqijoa Jesus lotaga. Pida odoitalo doqoigetece niqica ane diitigilo niqijoa lotaga.

*Niqica ane daqaxa me diniwalo
(Mateus 18.1-5; Marcos 9.33-37)*

46 Niqijo anodiotibece Jesus jonoqodinotigimadetigi niqica ane daqaxa me diniwalo. **47** Pida Jesus yowoogodi niqica anoyowo catiwedi laalegenali. Odaa jona dibate ica nigaanigawaanigi. Naqa nicoogete liwai, **48** Odaa jegeetediogi, “Niqina ane dibatege niqini nigaanigawaanigi, leegodi naqatetigi Iboonagadi, niqini dibatigi. Odaa niqini ane dibatigi, aaqaga dibatege ane idiiqe. Igaataqa niqina ane daqaxa me iwikodaqa qadiwigotitiwaji, joaniqinia daqaxa mida niwalo.”

*Niqica ane daga godakapetegi, godicaajo
(Marcos 9.38-40)*

49 Odaa João oneetalo, “Goniqgaxinoqodi, jinataqa ijo gonleegiwa ane iticoitedice niwicidi abeyacaqaga datika Gaboonagadi. Odaa ja joxokojoqo me iticoitedice niwicidi abeyacaqaga, igaataqa adiotibigagadici digo anejinaqa me jiwaqataqadici.” **50** Pida Jesus meeteta, “Igaamee ina moxoki? Igaataqa niqina ane daga godakapetegi, godicaajo.”

Samaritaanotedi aqodibatege Jesus

51 Naşa nipegi nişica noko Jesus mopitedibigimece ditibigimedi, odaa ja lowoogo mewi migo Jerusalém. **52** Joneqeote lienigipi migotibeci odoe. Odaa nişigotibeci joşodakatiwece aca nişotakawaana samaritaanotedi, domoşodoletibige ane lotokaşadi Jesus. **53** Pida nişijo nişeladimigipi aqodibatege Jesus, leeşodi moyowooşodi me lowoogo migo Jerusalém. **54** Nişijo anodiotibece Jesus, Tiago ijaa João noşonadi me doşodibatege, odaa modi, “Goniotagodi, emaanı me jiigenaşa me dinikatini noledi icoşotibigimece ditibigimedi me yaşaadi nişidi noiigi, anee Elias nişijo jotigide?”

55 Pida Jesus naşa nawilitetege, odaa ja napeteşetediniwace, meetediogi, “Nişida makaamitiwaji aqowoogoti anodaşaġeni. **56** Igaataşa Ee, Gonelleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, ajanagi me jaşaadi oko, pida janagi me jao lewiga.” Odaa jonişigotibeci manitaşa aca eledi nişotakawaana.

*Ica oko onodi moyemaa modiotibece Jesus
(Mateus 8.18-22)*

57 Nişijo Jesus naşa ideite naigitinece ijaaşijo anodiotibece, ica şoneleegiwa oneetalo Jesus, “Iniotagodi, jemaa me jiotaşadici okanicodaşaġica anemaani me aaticogi.” **58** Odaa Jesus jeşeteta, “Naşana eti ida epaa libegi, codaanı me ilaşaġaxodi ani epaa libato. Pida Ee, Gonelleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, baadişicanejo me inipetini.”

59 Odaa Jesus oneete ica eledi şoneleegiwa, “Anagi aniwitibici!” Pida onee, “Iniotagodi,

ecoğotace ejigo iğeladi, inaligitini eiodi.” ⁶⁰ Odaa Jesus jegeete, “Ikani niçina ane liciagi émeğegi me naligitini némeğegi. Pida akaami baanağa akamaga emii, eloğoti anodaagée Aneotedoğoji me iiğe oko laaleğenali.”

⁶¹ Odaa ica eledi şoneleegiwa oneetalo Jesus, “Iniotagodi, ee ejigo jiotağadici, pida ecoğotace ejigo jibodenağa digoida iğeladi.” ⁶² Pida Jesus naşa igidi meeteta, “Niçina ane gela me yaboogodi iiğe, odaa niwiticogi lowidi, Aneotedoğoji ayakadi daga yajigote me libakedi me yelogoditibece anodaagée me iiğe laaleğenali oko.”

10

Jesus imonya seteenta şoneleegiwadi moyelogodi nibodicetedi anele

¹ Niçidiaağidi Goniotagodi Jesus naşa igiditediogi niğijoa şoneleegiwadi anodi moyemaa modiotibece, odaa ja iomagaditedice eletidi seteenta şoneleegiwadi. Odaa ja imonya itoataaletibece migotibeci dinewadetibigiwaji, midiwataşa nigotadi, codaan me midiwataşa icoa nigotadawaanaşa ane lowoogo Jesus migotetece. ² Odaa meetediogi, “Eliodi oko anonibeotegi mowajipatalo nibodicetedi anele, micataga niçina nixoğotagi nelegi baanağa limedi monopilağaditedio nawodigijedi, pida ağıliodi ane nibaşa. Joaniğidaa leeğodi ipokitalo Aneotedoğoji me niwakatee eletidi liotaka. Micataga niçina ane nebi nixoğotagi me iiğe niğinoa eletidi liotaka me naxawanatakanşa monopilağaditedio lawodigijedi. ³ Emiitiwaji!

Gadiigeni micoatağa nişinoa waxacocoli miditaşa noiigi ane liciagi diwilecogoni. ⁴ Jinağadeegi ganinyeeelağaxi, oteğexaaşaşa gañiboco ane nolee niweenigi, migetaşa eletidi ǵawelatedi. Codaan jiniğica ananicenitiwaji oko ǵadakapetegitinece naigi.

⁵ Nigakaatiwece diimigi, odoejegi ane alitigi ǵagegi, eni, ‘Jemaanaşa Aneotedoǵoji meote mele ǵadaalegenali akaamitawecetiwaji ane ǵadiġeladi nişina diimigi.’ ⁶ Nigica oko anoyemaa Aneotedoǵoji meote mele laalegena, odaa Aneotedoǵoji ibinie ane ǵadipoketegi. Pida nige diğica ane yemaa Aneotedoǵoji meote mele laalegena, odaa Aneotedoǵoji aibinie nişica nişeladimipi, ane domaşa ǵadipoketegiteloco. ⁷ Idiaağonitewaji minitaşa nişini diimigi, odaa elici anoyajigotaǵawatiwaji. Igaataga iğenaga nişina nibakecajo me dibatege nigaanyeǵegi.

⁸ Codaan nişina nigakaatiwecetiwaji nigotaşa, odaa nigele modibataǵagi, elici nişica anoyajigotaǵawa. ⁹ Icilitititiwaji eelotaginaditigi naǵani nigotaşa, codaa enitiogi nişidi nişeladimigipitigi naǵani nigotaşa, ‘Aneotedoǵoji ja igo me iīge laalegenali noiigitigi naǵana nigotaşa’. ¹⁰ Pida nigakaatiwece nigotaşa ane deǵele modibataǵagi, emiitelogo ladicotiidi, odaa enitiwaji, ¹¹ ‘Nişina amoǵotigi naǵana nigotaşa ane yexogotece ǵodoǵonaka, jiticogojoǵo amaleegaga jikeenaǵataǵawatiwaji me yelatedaǵadomi Aneotedoǵoji. Domaşa jemaanaga mowooǵotitiwaji naga igo Aneotedoǵoji me iīge ǵadaalegenalitiwaji,

pida aqemaanitiwaji.' " Odaa Jesus meetediogi niqijoa seteenta liiqexedi, ¹² "Ejitaqawatiwaji, Aneotedogoji daqaxa meote me nawikodeega niqijo niqeladimigipitigi naqani nigotaqa ane degele modibataqagi, caticedi niqijo oko niqeladimigipitigi nigotaqa Sodoma, ane yaagadi Aneotedogoji niqijo jotigide. Eliodi me nawikodeega niqidi oko ane degele modibataqagi niqica noko nige limedi me iloikatidi Aneotedogoji niqina noiigi leeqodi libeyaceg eco."

*Icoa nigotadi anei me doqoyiwagaditeda Jesus
(Mateus 11.20-24)*

¹³ Jesus idokee me niqaxitediniwace niqidi oko, odoo meetediogi, "Akaamitiwaji ane qadigeladi Corazim, icota meliodi mawikodeetiwaji. Codaa akaamitiwaji ane qadigeladi Betsaida aaqaga icota meliodi mawikodeetiwaji, leeqodi me daga adadiwaqati. Igaataqa niqijoa godoxiceg etedi aneote Aneotedogoji mani qanigotaqatiwaji, degeote mijoataqa nigotadi Tiro aniaa Sidom, noiigitigi niqijoa nigotadi togoika mowo ane beyagi niqijo jotigide. Taqa nicotiniwace, odinixotinigilo lowoodi jaacogoli, codaa toqoyatita lojienigi lacilodi, moikee modinilaatece libeyaceg eco. ¹⁴ Pida niqica noko nige iloikatidi Aneotedogoji niqina oko leeqodi libeyaceg eco, qadiloikatititiwaji caticedi niqidi niqeladimigipitigi Tiro aniaa Sidom. ¹⁵ Odoo akaami noiigitigi Cafarnaum, domige qadiweniqideni Aneotedogoji digoida ditibigimedi? Oteqexaaga onatecigini! Pida

bağa ḡadokolenitediogi minitaġa noledi ane daga ipe, mawikodeetiwaji.”

¹⁶ Odaa Jesus jegeetediogi niġijo anodiotibece, “Niġina ane wajipataġawatiwaji, aagħa jaġi patiwa. Codaa niġina ane daga dibataġagi tiwaji, Ee idaaġigotiwa. Odaa niġina ane daga dibatigi, adibateg Aneotedoġoġi ane idiiġe.”

Niġijoa seteenta liiġexedi Jesus ja dopitijo

¹⁷ Niġijoa seteenta liiġexedi naġa dopitijo, odaa eliodi me ninitibigħi wali. Odaa moditalo Jesus, “Goniċi tagħod, codaa me niġinoa niwicidi abeyacaġa etiġodadiwa qiegħi niġina me jitcodaq għat-toko, jibakena ga Gaboona qiegħi me jitcodaq għat-toko modakatiġi okko.”

¹⁸ Pida Jesus naġa igidi, meetediogi, “Jinadi godaxakawa Satanás yediġa menitini iċogħotib bigħimece ditibigimmedi, micataga niġina nalebpaġa ane yediġa. ¹⁹ Diganajipaatiwatiwaji! Ja jaġi għaż-żejt qanġi weneġegi me ipoditeloco lakeedi, codaa me nelā. (Odaa aġica anigotaġawa.) Codaa aġekeni icata weċċe niġiċa domaġa l-oñnici waġa godaxakawa, odaa aġiċċa anigotaġawatiwaji niġina ane beyagi. ²⁰ Pida jinaġa aniniitibecitiwaji leegħodi metiġadadiwa qiegħi niwicidi abeyacaġa. Pida jemaa maniniitibec iż-żejt leegħodi naġa iditedini Aneotedoġoġi ġaboonaqatedi digħidha ditibigimmedi madi lotaqana għaxi aneite liboonaqatedi loiġi.”

*Jesus ninitedibece
(Mateus 11.25-27; 13.16-17)*

21 Naqajo lakata Liwigo Aneotedogoji eo niqica meliodi me ninitedibece Jesus. Odaa mee, “Eiodi, jaqakamaqakaami ane iiqeni ditibigimedi, coda me iiqo, jogetetibigimaqadici, leeqodi jiqlikeenitiogi niqina oko iwikodadi niqica anaqatitema niqina oko aninoa lixaketedi, coda me niqina aneliodi me nidikonaqa. Joaniqidaa anakamaqa emaani mawii, odaa ica mele. Joaniqidaa leeqodi me iniotagodetaqawa.”

22 Odaa Jesus meetediogi niqijo oko anidi miniwataqa, “Eiodi najigotediwa inoatawece. Aqica ane yowooqodi Aneotedogoji Lionigi, inioskiniwateda Eliodi. Aqica ane yowooqodi niqicoa Eliodi, inioskiniwateda Lionigi me yowooqodi, coda niqina ane yemaa Lionigi me ikeete andodaageeteda Eliodi.”

23 Odaa Jesus ja nawiilitetetege niqijo anoditibece. Odaa meetediogi niqica midiokiditiwage, “Ninitibiwaji niqina oko anonadi niqinoa ananatitiwaji! **24** Igaataqa ejitaqawatiwaji, niqijo jotigide eliodi niqijo anoyeloqoditedibece Aneotedogoji lowooko, coda owidi inionaqaeloodoli niqijo jotigide, domoqoyemaa monadi niqina analiegqanatitiwaji, pida agonadi. Coda domoqoyemaa mowajipatalo niqinoa analiegqajipaatalo, pida aqica doqowajipatalo.”

Ica samaritaano anele

25 Digawinitiwaji! Ica niiqaxinaqanaqa lajoinaqaneqeco Moisés, niqini dabiditi, odaa igetededa Jesus mina dineetalo, mee, “Goniigaxinoqodi, amiina ane leeditibige me jao, odaa ja jakadi midioka limedi me idewiga

miniwatağa Aneotedoğoji?” ²⁶ Jesus naşa igidi, meeteta, “Amiidi ica ane diniditeloco midiwa lajoinağaneğeco Moisés? Amiidi ica baanaga alomegeniteloco?”

²⁷ Odaa mee niğijo گoneleegiwa, me igidi, “Emaani Ganiotagodi Aneotedoğoji manitawece گadaalegena, codaa minoatawece niğicoa ane eemiteetece, codaa minitawece گadoniciwaşa, codaa minoatawece گadowooko. Codaa leeditibige memaani گadipecağawa digo aneni madinemaani.” ²⁸ Odaa Jesus meete, “Jağadigititece nigina anewi. Awii niğida anenita, odaa idioka limedi me گadewiki miniwatağa Aneotedoğoji.”

²⁹ Pida niğijo گoneleegiwa domaşa dinikeenağaneğe me iğenaşa. Odaa ja digikataci, mee, “Pida, amijio ica ipecağawa?”

³⁰ Jesus naşa igidi, meete, “Ica گoneleegiwa one dinikatini manitaşa nigotaşa Jerusalém, one igo Jericó. Nagitinece jona dakapetege icoa olicaşaşa, odaa jonogonoşa lowoodi, codaa eliodi monalaketibige, pida noğoika, jona doletibige me yeleo, odaa joğopitibeci. ³¹ Pida ganigepidiğica niğijo sacerdotitedi ane libakadi Aneotedoğoji ligeladi, jonaşaşa dinikatini mijotasa niğijo naigi. Odaa naşa nadi niğijo گoneleegiwa, odaa ja nawiile, inigotinece eledi liwai niğijo naigi. ³² Ica leviita eledi jonaşaşa inaağigotinece. Naşa nadi niğijo گoneleegiwa, odaa onexaa iwiteloco, odaa jaşaşa ixomağatijo. ³³ Pida ica samaritaano onaşaşa diniwiaje, odaa niğicoteloco. Naşa nadi niğijo گoneleegiwa eliodi me iwicode. ³⁴ Odaa jona diite-

loco nişipegi, odaa jegeo liwetadi, one yatita najidi inaa viinyo nişicoa elacletedi. Nişidiaağidi ja yexaqatelo nişijo ғoneleegiwa nemadica, odaa jona yadeegiticogi manitaşa aca ғodiotağaxi, odaa jişidiaağı me dowediteloco. ³⁵ Negeledi noko jona yajigota nişijo ane nebi nağaca ғodiotağaxi ini-wataale beexotedi ane loojedi modowediteloco. Odaa meeta, ‘Adowetiteloco, codaan nigicoa eletidi laakataka, nige idopitijo, odaa jediateda.’ ”

³⁶ Odaa Jesus jeheeteta nişijo ғoneleegiwa ane ige, “Amiida ica anakati? Amepidiğica idi itoatadığida anewi me lipecağawa nişijo anonaxacoğotibige?” ³⁷ Odaa nişijo ane diiğaxinağatece lajoinağaneğeco Moisés ja igidi Jesus, mee, “Nişijo aneneğegi iwikode nişijo ғoneleegiwa, codaan me yaxawa.” Odaa Jesus jeheete, “Dice awii liciagi.”

Jesus dalite Marta ajaa Maria

³⁸ Jesus ijaağijo nişijo anodiotibece odioteci naigi, odaa joğotota manitaşa aca nigotakawaana. Odaa aca iwaalo anodita Marta ja nodetedicogi Jesus minitaşa ligeladi. ³⁹ Aca nioxoa anodita Maria, odaa jona dilokotege Goniotagodi Jesus, odaa ja wajipatalo nişicoa liiğaxinağaneğeco. ⁴⁰ Pida Marta başa yajolitağatelogo nişicoa libaketedi mini ligeladi. Odaa nişigo miniwataşa Jesus, odaa oneetalo, “Iniwa-aagodi, agodağana-aati, nağani ininyooxoa naşa idika moka eeyotece me jaote digawi-iinitelogo iba-aaketedi? Iiğeni menagi idaxawanawaanigi!”

⁴¹ Pida Goniotagodi ja igidi meeteta, “Nişida makaami ғadajolitaktibece, codaan me

agowikomataatibece, leeġodi niġinoa anicinoa.
42 Pida leeditibige mokidatece niġica gadoenatagi, odaa Maria baanaġa iomagħaditice niġica ane daqaxa mele, coda aqica ane ibanootece.”

11

*Jesus diigaxinagatetece ica anodaagee me
jotaġaneġenaġa Aneotedoġoġi
(Mateus 6.9-15; 7.7-11)*

1 Ica noko Jesus ganigidi ica aneite me yotagħaneġe Aneotedoġoġi. Odaa naġa nigotedini me yotagħaneġe Aneotedoġoġi, ganigepdiġiča niġi jo anodiotibece dipokotalo Jesus, mee, “Goni tagħod, godi iż-ixxineġi me jotaġaneġenaga Aneotedoġoġi, digo anee João Batista me iż-ixxitiogi anodiotibeci.”

2 Odaa meetediogi, “Niġina motaġħaneġeni Aneotedoġoġi, enitiwaji, ‘Godiodi anadeoni ditibigimedi, jemaanaġa minatawece oko odoġeteta Gaboonagħadi.

Jemaanaġa me iż-żejen laaleġenali inatawece oko. Awii niġica anemaani mawii digoina iigo, liciagi mowo anemaani digoida ditibigimedi.

3 Anajicitogħwa ġoweeniġi ane jopo oġġatibige inoatawece nokododi.

4 Ixomaġġateenitedice ġobeyacegħeco, igaataġa niġida moko jixomaġġateenagħatice niġina anowoto ġodomi ane beyagi.

Coda jiniġikani daqa dineetoġħowa ġodaxakawa. Pida ġodoga aqiegħiċi cogi miditga l-lonici waġa nibeyaca ga.”

⁵ Odaa Jesus meetediogi, “Diğica niçina akaamitiwaji anigo ligeladi lokaagedi nigina me liwigo-enoale me doletibige ladiligi, oditağa eeta, ‘Yokaagedi, awiitate yadilağa itiwatadıgıdi paontedi. ⁶ Igaatağa ini yokaaqedı gela meno me diniwiaje, pida ağica anigetiğidi ane jajigota me yeligo.’ ⁷ Pida idei catiwedi ligeladi me igidi, onee, ‘Jinagawii igeağaloğ! Ja jinoxoco yapoagi, codaan ionigipi ja niotağa, ağalee jakadi dağa idicoti oditağa jajigotedağawa paontedi.’ ⁸ Odaa ejitağawatiwaji anicotini dağa leeğodi me lokaagedi, pida yajigota ane dipokotibige, leeğodi jeğeo ligecağaloğ me dağa yakamaağadi.

⁹ Joaniğidaa leeğodi mejitagawatiwaji, ipokitalo Aneotedoğoji, odaa jağabaatege ane ęadipoketegi. Oleetibige Aneotedoğoji niçina midi ananiaditibige makaamitağatiwaji, odaa akatitiwaji. Atokeni epoagi, odaa domoketağadomi. ¹⁰ Jiğidaağee inatawece niçina anodipokotalo Aneotedoğoji, yajigotediogi anodipokotibige, codaan inatawece niçina anodoletibige, oyakadi. Codaan epoagi domoketema niçina ane yatoke. ¹¹ Domigica ina akaamitiwaji anakaami eniododipi ane yajigota lionigi lakeedi, ina me dipokotigi noğojegi? ¹² Oğoa, domige ajicita nelá ina me dipokotigi okoğokoodi ligetegi? ¹³ Odaa niğida makaamitiwaji, anakaami abeyacağşa, owoogoti majici ęadionigi anele. Odaa Gadiodi ane itiniwa digoida ditibigimedi dağaxatace me yajigotediogi Liwigo niçina anodipokotalo!”

Onica ica anodi mini niwigo ane beyagi midiotaqaga Jesus

(Mateus 12.22-30; Marcos 3.20-27)

¹⁴ Jesus one iticoitedice ica niwigo abeyaceğegi ane dakatiogi ica şoneleegiwa, aneo mewalogonağa. Nişijo naşa noditice nişijo niwigo abeyaceğegi, odaa nişijo şoneleegiwa jonaşa yakaditace me dotaşa. Odaa nişidi noiigi eliodi moyopo. ¹⁵ Pida onidi ica oko anodi, “Naşanati! Belzebu ane iige niwicidi abeyacağaga eo notoetiigi nişidoa şoneleegiwa me iticoitedice niwicidi ane beyagi. (Belzebu aneledi liboonağadi Satanás).”

¹⁶ Odaa ica eledi oko odineetalo odipokotalo meote loenatagi anodoxicetema, me ikee me icoğoticogi nimaweneğegi miniwataşa Aneotedoğoji. ¹⁷ Pida Jesus yowooğodi lowooko, odaa meetediogi, “Nişijo noiigi anowotibece lapoawaanigi me dakapetibigiwage, nişidi noiigi icota me ma. Codaa nigina dinoiigiwepodi ane daşa ilağatiwage aağaşa icota me ma. ¹⁸ Codaa nişijo ane iige Satanás, nige diniomağadi me dinidelege, baadaşa yeyağaticoace. Igaamee ina meni me Belzebu najigotiwa inotoetiigi me jiticoitedice niwicidi abeyacağaga? ¹⁹ Pida daantişidaägee, amiijo ane yajigotiogi notoetiigi nişijo anodiotibigağadici moiticoitedice niwicidi abeyacağaga? Joanişidaa leegodi nişijo anodiotibigağadici ijaagoikeetağawa meliodi mabataa. ²⁰ Pida jatika loniciwaşa Aneotedoğoji me jiticoitedice niwicidi abeyacağaga. Odaa nişida ikee naşa diiğenataka Aneotedoğoji digoina gadiwigotitiwaji.

21 Niçina şoneleegiwa loniciwegenigi anele manigoe, dowediteloco epaa ligeladi, coda icoatawece niçicoa ane nepilidi dotete.

22 Pida nivicota niçina ane dağaxa me loniciwegenigi, odaa ja dinigaanyetece niçijo loniciwegenigi, odaa ja yadeegi icoatawece niçicoa likanaşanaşatedi, niçijoan ane nakato niçijo şoneleegiwa loniciwegenigi. Odaa ja yawalace niçicoa latekatece niçijo loniciwegenigi.

23 Niçina ane dağa icaajo, dice yakapetegi, coda niçina ane daşa idaxawatece me jatecogotee iniwaxacocoli anilaagitedibece, odaa ja miniaa ilaagaşaditedibece.

*Anodaagee niwigo abeyaceğegi mopitacicogi
ane icogoticogi*

(Mateus 12.43-45)

24 Niçina niwigo abeyaceğegi naşa noditicogi oko, onigotelogo nipodaşa ane yadilo, ane diğica niçeladimigipi, doletibige ane lotokaşadi. Niçina naşa diğica yakadi, odaa meetibige le, Jopitacicogi işeladi ane idoditicogi.’ **25** Odaa joşopitaceloco niçijo oko, anakaaşijo me dakatiogi, odaa yakadi me micataşa niçina diimigi ane dinoladitice, coda anoyoetibigo.

26 Odaa ja noditice, odaa igotiogi eletidi seete niwicidi abeyacaşaşa, niçidiwa dağaxa me beyagi caticedi niçijo odoejegi. Noşodakatiogi niçini şoneleegiwa, odaa jişidiaşiticoace. Odaa niçica anee niçijo şoneleegiwa ja dağaxa me beyagi caticedi niçijo anee maleekoka dakatiogi niçijo niwigo abeyaceğegi.”

Nığica anepegewi me ninitibece

27 Eġidaaġeeteded me dotaġa Jesus, aca iwaalo ane idei liwigotigi niġidi noiġi mee, niġina me dinigetaġatee me yotagħaneġe Jesus, “Ninitibecce naġaca iwaalo ane dinigajetaġadici, coda a ne għadilipeġen!” **28** Pida Jesus naġa igidi, meete, “Dağaxa me ninitibigwaji niġijo anowajipatalo Aneotedoġoġi lotaġa, coda moyiwaġadi.”

*Odipokotalo Jesus meote loenataka
għodoxicxegħed i me ikee anijoa
(Mateus 12.38-42; 16.1-4)*

29 Niġijo noiġi naġa diniligice, moyawiile Jesus, odaa jona dotaġa onee, “Niġina noiġi niġinoa nokododi dağaxa me abeyacaġa. Odipokotalo Aneotedoġoġi meote għodoxicxegħed i me ikee me niġiniae iddiġe. Pida Aneotedoġoġi aġeote eledi loenatagi, igaataġa jeġeote niġijo anigote Jonas niġijo jotigide, niġijo ane yelogħoditedibece Aneotedoġoġi lowooko. **30** Igaataġa Jonas ikeetiogi niġeladimigipitigi Nínive miniaaqiniwa Aneotedoġoġi iiġe migo naġani nigotaġa, odaa joġoywooġodi niġicoa ane ninyaco Jonas. Jieġidaaġeji Ee, Gonleegiwa ane jicōġi tibbigħimece ditibgi med, idinikeetiogi niġina noiġi me iddiġe Aneotedoġoġi. **31** Naġajo inion-a-eloodo ane iċoġoticogi micataġa niocodi niwetaġa, iċoġoticogi ditigedi enagi me wajipatalo lotaġa Salomāo, niġijo anino a owidi lixaketedi. Odaa niġica noko nige limedi Aneotedoġoġi me illoikatidi oki leeġotedi libeyaceġeco, ajaagħajnej naġajo iwaalo dabiditini, ikee me abataatiwaji, igaataġa ite Ee għadid iġi tibbi Salomāo. Pida aġemaani

mabaategetiwaji inoa yotağa, oteğexaaşaşa adinilaanitibece. ³² Nişijo noğowajipatalo Jonas lotaşa nişijo nişeladimigipitigi Nínive, odaa joğodinilaatece libeyaceğeco. Odaa nişica noko nige limedi Aneotedoğoji me iloikatidi oko leegotedi libeyaceğeco, odaa nişeladimigipitigi Nínive dabiditiniwace, oikee makaami nilaagetedipi, igaataga ite Ee ȝadiwigotitiwaji, codaa yotaşa dağaxa me ȝoneşaşa aliciac olaşa Jonas. Pida akaamitiwaji ağabaatege inoa yotaşa, codaa ağadinilaanitibecetiwaji.

*Niçica ane nalo catiwedi ȝodaaleğena
(Mateus 5.15; 6.22-23)*

³³ Ağica ini oko ane yalegi loledağaxi oditaşa yapoȝoditini, domigetaşa yapoȝoditeloco baxia. Pida ideyate loledağaxi ditibigimedi, eotibige minatawece oko anodakatiwece diimigi onadi liwitiiği. ³⁴ Nişinoa ligecooşe nişina oko micataşa daşa lokokenatema laaleğena. Nişinoa ligecooşe nigele, odaa anitawece laaleğena nalo. Pida nige degeleleteda ligecooşe, laaleğena idaägee, idei nexocaşa. ³⁵ Pida anidakitiwaji, amaleeşaşa naşani lokokena anani makaamitaşatiwaji adinanatigi me nexocaşa. ³⁶ Niganitawece ȝadaaleğena nolee lokokena, oteğexaaşaşa idei nexocaşa, odaa atale macataşa naşana lokokena me nalo catiwedi ȝadaaleğena.”

*Jesus eetedeloco icoa fariseutedi icaağicoa an-
odiığaxinägece lajoinaganegeco Moisés
(Mateus 23.1-36; Marcos 12.38-40)*

37 Naşa nigotedini Jesus me dotağa, odaa ica fariseu jonaşa node migo aniodi ligeladi. Odaa Jesus jonişigo, odaa jona nicotedi maditaşa aca nameeja. **38** Nişijo naşa nadi nişijo fariseu Jesus me dişica daga aniwilegi ane lakanigi codaaganiioditeda, eliodi me yopo. **39** Odaa Goniotagodi oneete, “Nişida makaamitiwaji anakaami fariseutedi, inoka iwileci şanigoopa, şanığinogo wetice. (Odaa idağaga enitiwaji aniwileci me wetice.) Pida catiwedi şadaaleğena, inokemaani molice, codaan mawii ane beyagi. **40** Akaami yetoledi! Igaataşa Aneotedoğoji jişijaa eote wetice, codaan me yoe catiwedi. **41** Pida dağajicitiogi madewetedi şaweenigi ane nolee şanığinogo, şanigoopatiwaji. Odaa inoatawece yapiditedağadomitiwaji.

42 Aneotedoğoji şadiloikatititiwaji anakaami fariseutedi! Igaataşa ajicitalo liwai şadawodigijedi ane şanidiizimo, ‘hortelâ’, ‘arruda’, codaan meletidi niale-laamotiidi ane jelicaşa. Pida nişida makaamitiwaji aqoleetibige makaami eletema eledi oko, codaan aqemaanitiwaji Aneotedoğoji. Leeditibige makaami eletema eledi oko, codaan memaanı Aneotedoğoji, codaan nişinoa anicinoa eletidi ajicitalo Aneotedoğoji.

43 Aneotedoğoji şadiloikatititiwaji anakaami fariseutedi! Leeğodi dağaxa me şademaanigitiwaji manicooteloco nibaanco nişina oko anida naşatetigi midiwa niiakanaganxiidi, codaan şademaanigi modeemitetibigajji metiğadiceni miditaşa ane licooğaditibece oko me dakapetibigiwage.

44 Aneotedoğoji ḡadiloikatititiwaji anakaami fariseutedi, codaan makaamitiwaji ane iiğaxinağanitece lajoinağaneğeco Moisés, oko ane dağa dinikee niğica anee. Gadiciagitiwaji niğina anonaligite émegegi, pida ayelogo, odaa niğina oko odağaxatibigeloco, pida aqoyowooğodi midi.”

45 Odaa ica ane diiğaxinağatece lajoinağaneğeco Moisés jona igidi Jesus, oneetalo, “Goniığaxinoğodi, niğina mawii niğida ḡagegi, jağaga enitoğoloco.” **46** Jesus oneeteta, “Aneotedoğoji aağaga ḡadiloikatititiwaji ane iiğaxinağanitece lajoinağaneğeco Moisés. Leeğodi micataşa dağawii loyağagi eledi oko, leeğodi mağaxakeni ḡadiiğaxinağaneğeco, niğinoa ane iwaağadi, ane dağadiaa domiğica anabotegi. Pida akamağakaamitiwaji aqaxawani niğina oko moyotete icoa ḡadiiğaxinağaneğeco dağa micataşa madoti maxawanitiwaji me yadeegi loyağagi.

47 Aneotedoğoji ḡadiloikatititiwaji leeğodi miwilaniteloco aniwote niğijo anoyelogoğitedibece Aneotedoğoji lowooko naijedi ḡaditacepodı niğijo jotigide. Akamağakaamitiwaji jiğiwilaniteloco niğinoa libecoli manalakitibige. **48** Niğina miwilaniteloco niğinoa libecoli, jiğikeenitiwaji maniwotitema anee niğijo jotigide, niğijo noğonigodi niğijo anoyelogoğitedibece lowooko Aneotedoğoji. Odaa natigide jiğiwilani aniwote, codaan jağawii me libinienigi. **49** Joanığidaa leeğodi Aneotedoğoji ane dağaxa niğica lowooğotakaneggegi, meete, ‘Jiwakateetiogi niğidi noiigi anoyelogoğitedibece yowooko,

codaa niqina ane jiiqetibigiwaji mowo ibakedi. Odaa niqidi noiigi idi anonigodi, idiaageledi oiatetibeci niqidi anoyelogoğoditedibece yowooko.’

50 Odaa leegodi niqida niciagi, Aneotedogoği icota me iloikatidi niqina noiigi niqinoa nokododi, leegodi ijotawece niqijo anoyelogoğoditedibece Aneotedogoği lowooko ane nigo, niqijo maleekoka yoeteda niqina iijo.

51 Abel, jiqijaa odoejegi anoyeloadi, codaa me eletidi anonigodi, odaa owidijegi anoyeloadi Zacarias digoida lagitege nameeja wetiga minitaaga niqijo eledi diimigi-le aneitedice Aneotedogoği. Ejitaqawatiwaji mewi micota me iloikatidi Aneotedogoği niqina noiigi aninaa niqinoa nokododi, leegodi lemeğegi niqijo liotagipi.

52 Aneotedogođi icota me qadiloikatititiwaji ane iiqaxinaqanitece lajoinaqaneğeco Moisés. Igaataaga qadiciagitiwaji niqina ane noxoco lapoagi ligeladi, odaa aika oko me dakatiobece. Joaniqidaagenitiwaji aqikani oko moyowooğodi anodaagee moyakadi migotibeci lodoe Aneotedogođi, pida otegexaaqaga akaamitiwaji aqemaani makaatiobece.”

53 Niqijo Jesus naqa noditedice, odaa niqijo anodiiqaxinaqatece lajoinaqaneğeco Moisés ijaqijoa fariseutedi joğoyalomeğe. Odaa eliodi moyelatema, codaa eliodi monigetedice.

54 Domoğodoletibige daqa dibatá niqina me dotaaga, domoğowo moyakadi me nilaagedi.

12

Jesus yalaqate ica oko ane lemaanigi me yelogo,

*pida ayelogo
(Mateus 10.26-27)*

¹ Icoa fariseutedi onigetedice Jesus, odaa eliodi oko yatecogo codaa jōgoipoditibigeloco eledi. Odaa Jesus ja yajoitediogi niğidi anodiotibece, meetediogi, “Onexaa anidakitiogi fariseutedi anoyotete ane beyagi catiwedi laalegena, ane ibeyacağadi lewiğa. Liciagi niğina labookojegi leyeema ane idei catiwedi paon, ajinatağa, pida eo me dabo. ² Inoatawece ane dinapoğoditedini, icota me dinowiegi, codaa inoatawece anoyowiegite logo, icota me jowooğotaşa. ³ Joaniğidaağee ijoatawece ane ğadotaşa digoida nexocaşa, icota me jajipaağatalo digoina getaşa. Inoatawece icoa ğadotaşa ane domaşa ağatitedini catiwedi diimigi-le ane dinoxoco, icota nigidiaağidi oyatemati owotibige minatawece oko owajipatalo.

*Ica ane leeditibige me idoiığa
(Mateus 10.28-31)*

⁴ Ejitagawa yokaagetedi, anağadoiita niğina ane yakadi me yeloadi ğadolaadi, leeğodi ağalee yakadi meo eledi anigotagawa. ⁵ Pida jeloğoditaağawatiwaji anepaşa leeditibige madoiita. Adoiitalo Aneotedoğoji anepiğida loniciwaşa me ğadokolenitedicogi minitaşa noledi ane daşa ipe, nigicota me yaağadi ğadewişa. Jopitacağalocoti waji mejitağawa, adoiitalo niğiniwa anejitedağawa.

⁶ Niğina moyaa ciinco imikola, ağicoda loojedi, loojedi iniwataale beexotedi. Pida Aneotedoğoji idokee ayaagiditedibige otağanitece imikola.

7 Eleditace jemaa mejitaġawa Aneotedoġoġi me yowooġodi ane liwokodi ġadamodi aneitigi gadacilo. Enice jinaġadoiitiwaji, igaataġa dağaxa meliodi ġaniwaló, aġadiciagħitiwaji niġijoa imikola anowidi.

Niġica oko anida aneetegħi Jesus, icaaġica ane diġiċa aneetegħi

(Mateus 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

8 Ejitaġawatiwaji niġina oko anee lodee eledi oko mida anejitegħi, oħħaa Ee, Gonleegiwa ane jicogħotibbigħimece ditibigimedi, eji lodee niaanjotedi Aneotedoġoġi mewi mida anejitegħi.

9 Pida niġina oko ane dinaqaditi lodee eledi oko mida anejitegħi, oħħaa Ee, Gonleegiwa ane jicogħotibbigħimece ditibigimedi, aaqäga eji lodee Aneotedoġoġi coda me aanjotedi mewi me diġiċa anejitegħi. **10** Niġina ane beyagi me dotaqatibbigħi, Ee, Gonleegiwa ane jicogħotibbigħimece ditibigimedi, Aneotedoġoġi baġa yakadi me ixomaga teeted dice loenataka ane beyagi, nige dinilaatece libeyacegħeco. Pida niġina ane beyagi me dotaqatibbigħi Aneotedoġoġi Liwigo, Aneotedoġoġi baada ġa ixomaga teeted dice loenataka ane beyagi. **11** Niġina nigetiġadadeegi metiġadalomeġeni midiwataga liiakana qaxxiidi judeutedi, ogoa, domige lodee ġoniwinoġododi idiaa lacilodi judeutedi, jinaġa aġowwikomataa leegħodi me dogwoġġoti me ojetee otegħexxa qiegħi owoġġoti magħitatakani. **12** Igaataġa naġani lakata, Aneotedoġoġi Liwigo ikeetaġawa niġica ane leeditibbigħi me gagegi.”

Ica liico ane liciagi nigina yetole ane digica li-waxinigi

¹³ Ica Ɂoneleegiwa anidiaagi liwigotigi niqidi noiigi-nelegi meetalo Jesus, “Goniqaxinoqodi, adiwikodeni, iiqeni inioxoa me iniwaiqawatece niqidiwa ane nenyaqaditedoqodomi ijoolatibige godiodi.” ¹⁴ Pida Jesus meeteta, “Yokaaqedi, amijo ica aneetaqawa me Ee Ɂaniwinogodi, ogoa amijo ica aneo me Ee qadacilo me jawalace icoa Ɂanepilidi?” ¹⁵ Odaa Jesus meetediogi iditawece niqijo oko, “Atacolitecetiwaji, codaad adowetitatiwaji ineqewianaqa memaanigaantigini ane nebi eledi oko. Igaataqa Aneotedogoji ayemaa me yewiqatema nigina oko minokina me dinigaanyetece niliicaqajetegi nigina iigo.”

¹⁶ Odaa Jesus ja yatemati ica natematigo ane godiigaxi, meetediogi, “Ica Ɂoneleegiwa liico, onidiwa icoa lixogotaka anoyajigo owidi nawodigijedi. ¹⁷ Odaa meetibige le, ‘Igamige ele mejigotalo? Igaataqa aqica anejate niqinoa yawodigijedi.’ ¹⁸ Odaa jegeo lowoogo, mee, ‘Ja jowoogodi anejigotalo, jojiketedi niqinoa idiiماقا nelecoli aneite me jotete yawodigijedi, odaa jaotace geladi diimaga dagaxatace me nelecoli, odaa ja jotete niqinoa yawodigijedi ela. Odaa catiwedi idiiماقا geladi jotete idiwatawece yawodigijedi codaad me niqinoa eletidi ane inepilidi.’ ¹⁹ Odaa meetibige le, ‘Nige jotete idiwatawece ane jopotigi me jixomagateetedice owidi nicaaqape. Odaa ja inipetini, ele me jiniodi, jacipe, jaote icoa

ane inikeco.' **20** Pida Aneotedogoji meeteta, 'Niçida makaami, akaami yetole! Igaatağa inaağına niçina enoale ja əadelewi. Odaa amijo ica aneote nepilidi idiwatawece icoa gadotetenataka?' **21** Joaniçidaağee niçina oko ane nioda niliicajajetecidi niçina iğo, lodee Aneotedogoji baadağa liico."

*Leeditibige me jinakatonaga Aneotedogoji
(Mateus 6.25-34)*

22 Odaa Jesus meetediogi anodiotibece, 'Joaniçidaa mejitaağawatiwaji jinaağe gadigecağalegeni niweenigi anopootibige me əadewiki, oteğexaaağaga gadowoodağagi anopootibige madinixomitinigi. **23** Igaatağa əadiwigigo dağaxa me əoneğegi aliciagi niweenigi. Gadolaadi dağaxa me əoneğegi aliciagi nowoodağagi. **24** Digawini ilaağaxodi! Ağenanağanaağ, oteğexaaağaga onioda liweenaağ. Codaa ağica lidiimigi anoyate liweenaağ moyotete. Pida Aneotedogoji idokee me yajigotediogi liweenigi. Pida akaamitiwaji dağaxa makaami əoneğegi caticedi niçinoia ilaağaxodi. **25** Amijo ina akaamitelicatiwaji ane yakadi me iigatedice nokododi me yewiağ, leeğodi əadogowikomatiigitiwaji? **26** Enice nige dağakati mawii əadoenatagi lionicawaanigi, igame leeğoditiwaji ina me əadigecağalegeni inoa eletidi ane dağaxa me dakake?

27 Digawini niçinoia niale lawoğ libinieniağ! Anibaağ, açooyoe lipegetege. Pida ejitagawatiwaji ijaağıjo Salomão midiwatawece ane niliicajajetecidi, pida ağica dağa dinixotinigilo

nowoodi libinienaga daga naqaxatelogi niqinoaniale lawogo. ²⁸ Aneotedogoji eote nadegogo micataga diqinoa lowoodi libinienaga. Nadegogo ane ili niqina noko, natiinigoi jogoyalegi. Odaa ajawienataka me yajigotedaqawa gadowoodi anele, akaamitiwaji ane degeliodi gatiwaqatakaneggegi.

²⁹ Enice jinaqa adinigecaqalagotiti, diqidokee moleetibige me gadigecaqalegeni niqica anelici, codaa anacipeta. ³⁰ Igaataqa noiigi anida aneetege niqina iigo idokee modoletibige inoatawece niqinoananicinoa. Leeqodi Gadioditetiwaji Aneotedogoji yowooqodi inoatawece niqicoaanopootibige. ³¹ Enice jinaqa gadigecaqalagotiti niqinoaganicinoa, pida odoejegi oleetibige mawii Aneotedogoji me iige laalegenali oko, odaa Aneotedogoji jaqaga yajigotedaqawa inoatawece anopootibige.

*Niqicoa niliicaqajetecidi niqica ditibigimedi
(Mateus 6.19-21)*

³² Akaami yoiigi anakaami onateciqidi, jinaqadoii. Igaataqa Gadiodi Aneotedogoji yakadi mele meote makaami lacilodi niqina loiigi. ³³ Aani niqicoa ane ganepilidi, odaa anedianitiniwace madewetedipi dinyeelo. Oleetibige ganagaqaxi ane daga daa, odaa oteteniganiiliicaqajetecidi digoida ditibigimedi, aneite me dagadiaa daa. Igaataqa digoida ditibigimedi oliceqegi aqicoticogi me dolice, oteqexaaqaga ipilagawaana aqaca daga yaqadi. ³⁴ Igaataqa aneite ganiliicaqajetecidi, jigidiaa yemaa qadaalegenalitiwaji me onite.

Icoa niotaka ane nigomagatema okanico-daagica

³⁵ Leeditibige madinoetitiwaji me gadigomitema okanicodaagica gaantiqica anenagi, ipiciati ganigoenaqadi, coda aaleci gadoledaqaxiidi. ³⁶ Awii liciagi niqijo a niotaka anowalitibigege necalailegi me icoqoticogi miditaga nadoneqegi. Nige yatoke epoagi me doletibige me dakatio, odaa aleegi joqoyomoketege. ³⁷ Niqijo a niotaka ane icotiogi necalailegi malee niwotaqa, ane nigomaga modibatema, odaa ninitibigiwaji niqijo a niotaka. Ejitaqawatiwaji, niqijo necalailegi diniikoage, iikoage lowoodi me nediatiniwace, odaa ja iige me nicotiniwace madi nameeja, odaa epaa noqatema liweenigi. ³⁸ Eleditace degeno me liwigo enoale, migetaga iniwatadaqani lakata me nigoitijo, idokee micotiogi me niwotaqa, idokee me nigomaga me nibaaga, odaa ninitibigiwaji niqijo a niotaka. ³⁹ Pida leeditibige mowooqotitiwaji niqina nigeladimigi daqa yowoogodi naqaca lakata micotio oliceqegi, odaa agotaqa ika me yawime ligeladi me dolice. ⁴⁰ Odaa niqida makaamitiwaji leeditibige me gadigomi, igaataqa Ee, Gonoleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimed, janotaqawatiwaji naqaca lakata maleedaqa anibeoonitege me yanokegi.”

*Ica niotagi ane yakadi me jinakatonaga,
icaagica ane daqa yakadi me jinakatonaga
(Mateus 24.45-51)*

⁴¹ Odaa Pedro ja ige Jesus, meetalo, “Goniotagodi, okomokoko manatematiitoqowa ica natematigo

ane godiigaxi, ogoa, aaqaga atematiitiogi inatawece oko?"

⁴² Goniotagodi naşa igidi, meeteta, "Amijo ica liciagi niçijo niotagi ane yakadi me jinakatonaşa, aninoa lixaketedi? Necalailegi nenyaqaditini me yowie niçicoa eletidi niotaka, codaa me yediatece liweenigi me ditibigimedi lakata.

⁴³ Odaa niçijo niotagi aneo idiwatawece niçicoa necalailegi ane nenyaqaditini me libaketedi, nigeno necalailegi, niçijo niotagi eliodi me ninitibece. ⁴⁴ Ejitaqawatiwaji mewi mepaanaşa ixotio necalailegi me doweditelogo icoatawece ane nepilidi.

⁴⁵ Pida niçijo niotagi daşa eledi lowoogo, oditaşa dotaqatigi le, degee, 'Inecalailegi ja leegi aniçica me dopitijo', oditaşa ja nalaketiniwace niçijoa eletidi niotaka, daşa daşaxa me aniodi, waciye, yemaqatibece. ⁴⁶ Odaa necalailegi niçijo niotagi dopitijo niçina me daşadiaa nibotege, naşaca aligeşe me daşadiaa yowooğodi. Odaa necalailegi taşa nakagiditibige eote liwailidawaanaşa. Odaa joaniqidaaşe niçijo niotagi oiloikatidi nigepaa anigicatibige, oyawanaqaditege niçina ane doşoyiwaqaditeda Aneotedoğoji.

⁴⁷ Niçina niotagi ane yowooğodi necalailegi ane yemaa, pida adinoe, aqeo necalailegi ane yemaa, icota meliodi monalaketibige. ⁴⁸ Pida niçijo eledi niotagi ane daşa yowooğodi ica necalailegi ane yemaa, diba, pida beyagi libaketedi, odaa idokee me leeditibige me dinalake, pida onateciğini me dinaxacoğeo. Aneotedoğoji idaaşe, eliodi me ipiciadi niçina oko aneliodi ane yajigote. Codaa me walitetegi me dibatetegi me naşaxataceloco ane

liwokodi niçina anowidi me yajigote.

*Ina oko dawalacetiwage leeġodi Jesus
(Mateus 10.34-36)*

⁴⁹ Janagi niçina iiġo micataġa niçina oko ane dáloġo me yalegi niplodigi, coda a eliodi me jemaatibige doġodaa yabidi ane jalegi. ⁵⁰ Leeditibige meliodi me jawikode. Joaniqidaa leeġodi eliodi me joġowikomata nigepaa enotiloco niçida niciagi. ⁵¹ Migaleetibigetiwaji daqa janagi niçina iiġo daqa jaotibige niçina oko me daġadiaa nidelaga? Aniqidaa ibakedi me janagi. Pida ejitaġawatiwaji ane leeġodi me janagi, jaotibige oko me dawalacetiwage. ⁵² Igaataġa diġidi ciinco oko dinoiġiwepodi icota me dawalacetiwage, iniwatadiġini oko dakapetege iniwata oko, coda a iniwataale dakapetege iniwatadiġini. ⁵³ Eniodi ja lakapetegi lionigi, nionigi jaġaġa lakapetegi eliodi; eniodo ja lakapete liona, niona ja lakapete eliodi; noxiigate ja lakapete liiğate, niiğate jaġaġa lakapete loxiigate.”

*Niġinoa ane jinataġa niġinoa nokododi ikee
Aneotedoġoġi ane yoe
(Mateus 16.2-3)*

⁵⁴ Odoo Jesus meetediogi ica noiigi, “Digoina ġoniigotedi, niçina nige ica manatitece lolaadi ane icoġoticogi niocodi wajenaġa, odaageni, ‘Natigidawaanigi datiode!’ Odoo ewi niqidaagee.

⁵⁵ Odoo niocodi nige icoġoticogi natinedi, odaagenitiwaji, ‘Niláġa!’ Odoo ewi me niláġa.

⁵⁶ Owoogotitiwaji anodaa diitigi ane ixomaġatice niçina iiġo, coda a me ditibigimedi. Enice, igaamee me doġowooġoti ica Aneotedoġoġi anigote inoa

nokododi? Akaamitiwaji niğina anodi mowo Aneotedogoji ane yemaa, pida aqawii.

*Adinilakidenitege nigina ane daga ǵadilakiitege
(Mateus 5.25-26)*

⁵⁷ Igaamee dağakamaqakaamitatiwaji awii ǵadowoogo ane iğenaqa? ⁵⁸ Nigica ane beyagi me dotaǵatibigaǵajitiwaji, codaan ane domaǵa ǵadadeegiticogi lodee ǵoniwinoǵodi, oleetibige ǵanimaweneǵegi madinilakidenitege digoida naigtece, amaleeǵaga daǵadiaa ǵadadeegiticogi lodee ǵoniwinoǵodi. Igaataqa nige daǵadinilakidenitege, ja ǵadajicita iodagawadi libaǵadi, odaa iodagawadi jegetiǵadiwilo. ⁵⁹ Ejitaǵawatiwaji aǵanotiticogi niwilogonaǵaxi nigepaa ediani owidiije beexo ǵoniwinoǵodi ane diiğenatakata mediani.”

13

*Nige daga idinilaanaǵatibece, odaa idokee me
ǵodeleo nigepaa ganigicatibige*

¹ Ajaaǵajo naǵajo lakata ica oko otatalo Jesus, odaa joǵoyatematitalo ica anodaagee Pilatos me diiğenatakata monigodi anigepidiǵica niğijo galileutedi, maleeǵidaa diitigi monigodi waxacocoli moibootema Aneotedogoji leeǵodi libeyaceǵeco. ² Odaa Jesus ja niniǵodi, meetediogi, “Migakati mijo ijo ninyaagi ijoa galileutedi me leeǵodi mowote libeyaceǵeco caticedi me liciagi niğino aletidi galileutedi? ³ Ejitaǵawatiwaji aǵica libeyaceǵegi ane caticedi me liciagi eletidi galileutedi. Codaan niğida makaamitiwaji nige daǵadinilaanitece ǵabeyaceǵeco, akaami

eleditetiwaji Ɂadelewi anee me nigo, odaa idokee me leegitalo Aneotedogoji motonitedice. ⁴ Niçijo 18 oko ane nigo aneniteloco aca niwilana ane legitibigimece niçijo eledi liwai Jerusalém ane liboonağadi Siloé. Migakati me nigo leeğodi me dağaxa me nilaagetedipi lodox Aneotedogoji caticedi niçidiwa eletidi nigeladimigipitigi Jerusalém? ⁵ Ejitağawatiwaji niçijo ane nigo adağaxa me nilaagetedipi lodox Aneotedogoji dağa liciagi niçina eledi oko. Pida nige dağadinilaanitecetiwaji Ɂabeyaceğeco, akaami eleditetiwaji Ɂadelewi digo anee me nigo, odaa idokee me leegitalo motonitedice Aneotedogoji.”

Aca fiigoigo ane dağaca ela

⁶ Odaa Jesus ja yatemati ica natematigo anida ane Ɂodiiğaxitece, odaa meetediogi, “Ica goneleegiwa ada lawodigije fiigoigo midiwatağa elanigijedi ‘uuva’. Odaa negenagi domaşa doletibige ela nağada niale, pida ağaca yakadi. ⁷ Odaa meeta niçica ane yowie lawodigijedi, ‘Digawini! Jijijoa itoatadığida nicaağape ixomağatedijio, idokee niçina me janagi joletibige ela nağada niale, pida ağaca jakadi. Natigide akagiti nagada niale! Jinağalee jikanaga nağada niale dağa iteloco iiğe anele, ane yakadi mejanağate eletidi nawodigijedi.’ ⁸ Pida niçijo ane yowie lawodigijedi ja igidi, mee, ‘Inecalailegi, ecoğotace jikanaga nağada niale jiwinaga nigina nicaağabi, jabooğodi libatadi, amaleeğaga yaxawa me ili. ⁹ Nağada niale nigetaye nigina nicaağabi anenagi, odaa jikanaga me ili. Pida

nige dağacata ela, odaağepaanaga adiigenita me jakagidi.’ ”

Jesus icilatidi aca iwaalo awenanağa me saabado

¹⁰ Ica saabado Jesus diigaxinağa manitaşa aca liakanagaxi judeutedi. ¹¹ Digawini! Onani aca iwaalo joneğeote dezoito nicaağape me awenanağa leeğodi ica niwigo abeyaceğegi ane dakatiogi. Aona yakadi me dineğenağadi. ¹² Odaa Jesus ja nadi aca iwaalo, neğenidite, meeteta, “Iwaalo, ida makaami ja ęadicilitema gadeelotagi!” ¹³ Odaa ipeketedeloco libaağatedi, odaa ağıca dağa leegi ja icí me diwena, odaa ja doğetetibigimece Aneotedoğoji.

¹⁴ Pida ica nowienoğodi niiakanagaxi ja deligide, leeğodi Jesus me icilatidi nağajo iwaalo me saabado. Joaniğidaa leeğodi meetiogi niğidi noiigi, “Idiwa dibatio ęobaağadi nokododi me jakataşa me jibaşa. Odaa anagi niğinoa eletidi nokododi me diniwakateeni, pida jınağanagi nigina me saabado.”

¹⁵ Odaa Goniotagodi ja igidi, meeteta, “Akaamitiwaji nigina anodi moyotete liğenatakanegeco Aneotedoğoji, pida ağıotetenitewaji! Niğina me saabado okanicodaağica nigina akaamitiwaji igo aneite nejedi ane noxocotege, odaa ikatedice noğodinadi, ogoa, domige nemadicali yadeegini ninyoğodi me yacipeğetedi. ¹⁶ Pida nağada iwaalo anida aneetege licoğegi Abraão, niwilo Satanás 18 nicaağape. Igame leeğodi ina me eni me dağa yakadi me jicilatidi ina me saabado?” ¹⁷ Odaa Jesus naşa igiditediogi,

ijotawece niğijo nelogododipi niboliqatibigiwaji. Pida ijo eledi noiigi bağa ninitibigiwaji leeğodi niğijoa godoxiceğetedi aneote.

Lolagi aca mostaada

(*Mateus 13.31-32; Marcos 4.30-32*)

¹⁸ Odaa Jesus jegee, “Igamigodaägee Aneotedoğoji nige iiğe laaleğenali ina oko? Amigini ica ane jiciaceeketege? ¹⁹ Digawini! Aneotedoğoji nige iiğe niğina oko laaleğenali, jiciaceeketege lolagi ‘mostaada’ ane dağaxa me lionawaana. Ica goneleegiwa dibata, odaa jeğeyateloco niogó. Odaa nağajo elanigije ja ili, odaa ja niale nelegi. Odaa ilaağaxodi joğowote libatoli midoataşa libiweli.” (Odaa jiğidaägee me ili niğina lapo oko ane nepilidi Aneotedoğoji).

Natematigigi labookojegi leyeema

(*Mateus 13.33*)

²⁰ Jesus naşa dotağatace, odaa mee, “Amigetigini ane jiciaceeketege ica Aneotedoğoji nige iiğe ina oko laaleğenali? ²¹ Niğina Aneotedoğoji nige iiğe niğina oko laaleğenali, liciagi niğina ane yabooğodi leyeema anoibake moyoe paon, odaa joğoyawanaağaditege leyeema oiatigi itoatadığında baxiatedi, odaa niğidiaağidi ijoatawece baxiatedi ja nolee leeğodi jiğinaa ane yabooğodi leyeema.”

Ica epoacawaanigi

(*Mateus 7.13-14, 21-23*)

²² Jesus yakagiditedeloco nigotadi nelecoli, codaa me nigotadawaanaşa, niığaxitediniwace oko, eğidaägee me diniwijajetedicogi nigotaşa

Jerusalém. ²³ Odaa joniqica ane ige, oneetalo, “Goniotagodi, migeliodi ica oko Aneotedoqoji ane yajigote lewigā?”

²⁴ Odaa Jesus ja igidi, meeteta, “Adinoniciwaqatitiwaji makaatiwece niqida epoacawaanigi amaleegaga yajigotedağawa Aneotedoqoji gadewiğa. Leegodi ejitaqawatiwaji eliodi oko anodoletibige me dakatiobece, pida aqoyakadi.

²⁵ Nigidiaağıdi nige dabiditini niqeladimigi, odaa ja noxoco epoagi, odaa akaamitiwaji jiğıdiaagonitice we. Odaa jağanatokenitice epoagi, manidita, odaa menitiwaji, ‘Goniotagodi, omokeni epoagi amaleegaga jakatio.’ Odaa ja ǵadigititewaji, meetedağawa, ‘Ajowooqodi ane icoğiticogitiwaji!’ ²⁶ Odaa menitiwaji, ‘Gemakaami ǵogiiwa, codaan geme aniiqaxinitiniwace oko niqinoa ǵonigotadawaanaga.’ ²⁷ Pida nige ǵadigititewaji, meetedağawa, ‘Genegejitağawa, ajowooqodi ane icoğiticogi. Adotonitice akaamitawece anawii ane beyagi!’ ²⁸ Niganatitiwaji Abraão, Isaque, Jacó, codaan mijotawece niqijo anoyelogoğitedibece Aneotedoqoji lowooko digoida Aneotedoqoji ninioxadi, pida baǵakaamitawece etiǵadokoleniticogi we, odaa jaǵanoenitibece, acigiceni ǵadowe leegodi me daǵaxa me eligideetiwaji. ²⁹ Odaa ina oko ane enagitibeci aqicaadaga icoğoticogi, icoğoticogi nigoi, ǵocidi, wajenaga, codaan me niwetaga. Odaa ja nicotiniwace madi nameeja me niodaga minitaǵa ninioxadi Aneotedoqoji

digoida ditibigimedi. **30** Digawini! Niçina oko iwikkadip, ane ideitice lowiditice, niçidi jiçidiaaa ideitice odoe. Odaa niçina oko ane diniwaloetibigiwaji ane ideitice odoe, niçidi jiçidiaaa ideitice owiditice.”

*Jesus agecaçalo leegodi nigeladimigipitigi
Jerusalém*
(Mateus 23.37-39)

31 Aniaağani aca lakata jonoğototalo Jesus icoa fariseutedi, odaa moditalo, “Anotitice, emii opili leegodi Herodes doletibige me gadeloati!”

32 Odaa Jesus ja igidi, meetediogi, “Herodes liciagi niçina eijeeğagi ane diwaxinağa. Emii, nigicoota, odaa enita, ‘Digawini! Niçinoa onateciğinoa nokododi, jiticoitedice niwicidi abeyacağaga, jicilatidi oko eelotaginadi. Odaa nige ixomağatedice itoatadiğida nokododi, ja jigodi ibaketedi. **33** Pida leeditibige me jiotece inaigi niçinoa nokododawaanaşa. Igaataşa ayakadi diğica anigeteğepidigica niçina anoyeloğoditedibece Aneotedoğoji lowooko daşa lemağadi eledi nipodigi ditigedi nigotaşa Jerusalém.’

34 Akaamitiwaji nigeladimigipitigi Jerusalém, jağakamağa anigoti niçijo anoyeloğoditedibece Aneotedoğoji lowooko, eleditace anigidaatiniwace niçijo Aneotedoğoji ane niwakateetedibigağaji. Anigenaşa liwokodi domaşa jemaa me gadatecogoteenitiwaji meetaşa, leegodi me domaşa jemaa me idoweditağalocotiwaji, macataşa nağana okoğokoodi me ixomodatediwece lionaşa

catiwedi labadi. Pida aqemaanitiwaji. ³⁵ Natigide, digawini! Ganigotaqatiwaji aqaleegica ane dowediteloco. Odaa ejitagawatiwaji, aqaleegica madatitiwaji nigepaaqicota niqica noko menitiwaji, ‘Ninitedibece Niqinoa anenagi, anida naqatetigi Liboonaqadi Goniotagodi Aneotedogoji!’ ”

14

Jesus icilatidi eelotaginiaga me saabado

¹ Ica noko me saabado, Jesus dakatediwece liqeladi ica lacilo fariseutedi ane node maniodi. Odaa icoa fariseutedi eledi onidi moigoaditalo Jesus. ² Jigigo Jesus lodox ica goneleegiwa eelotaginiaga, nadedi libaaqatedi, logonaka. ³ Odaa Jesus ja igetediogi niqidiwa niiqaxinaqanadi anodiiqaxinagatece lajoinaqanegeco Moisés, idiaaqidiwa fariseutedi, meetediogi, “Mige oyoli gonaqoinaqanegeco daqa jicilatidi niqina eelotaginiaga ina noko me saabado, ogoa, aqoyoli?”

⁴ Pida agoigidi. Odaa Jesus ja dibate niqijo goneleegiwa. Naqa icilatidi, odoo ja imonya mopi. ⁵ Odoo Jesus ja igetediogi, meetediogi, “Ina diqica qadionigi ane daxaboketinece nalice, migetaga qanoqodinaqatiwaji, odoo migetaga adinopaqatitibece manogaa leegodi me saabado? Ogoa domige odoo aqanoqaa leegodi me saabado?” ⁶ Odoo aqoyakadi moigidi.

Jesus yalagate ica oko ane diniwikodetibece

⁷ Jesus iwitediogi niqica oko nodenigipi oniwitedi limetiidi odoletibige niqina nimedi ane

dağaxa mele. Odaa ja yatemati natematigo anida ane ɁodiiɁaxi, meetediogi, ⁸ “Niçina nigakaami nodenigi midi nadoneğegi, jinağanicooteloco baancotedi ane dağaxa mele. Igaatağa ejî meledi onode eledi oko ane dağaxa me Ɂoneğegi ane dağa Ɂadiciagi. ⁹ Odaa niçijo ane Ɂadodenî, diğicotağawa ijaaçijo niçijo eledi nodenigi, odaa meetağawa, ‘Ajicita Ɂamedi niçida eledi yodenigi.’ Odaa jağaniboliki, odaa jağanicooteloco nimedi ane degele. ¹⁰ Pida niçina nigakaami nodenigi nalooğو, anicooteloco niçidi nimedi ane daga Ɂoneğegi. Odaa niçida ane Ɂadodenî igo makaamita, meetağawa, ‘Yokaağedi, anagi, anicooti digoina miditaga nimedi anele.’ Joaniçidaağee Ɂadelögoteeni lodox iditawece niçidi lodenigipi. ¹¹ Igaatağa niçina oko anepaa doletibige me yeloğو, nigidiaağidi icota me diniwikodetibece. Pida niçina ane diniwikodetibece, nigidiaağidi icota me yeloğو.”

¹² Jesus meeteta niçijo ane node, “Ina nigawiite niweenigi nelegi me yaxoğو-noko, oğoa, mige Ɂocidi, jinağanodenî Ɂadokaağetedi, ganioxoadipî, codaa me Ɂaditacepodî, migetağa Ɂadipecaağawepodi ane liicotedi. Leeğodi nigidiaağidi jağaga etiğadodenî, odaa ja micataga degetiğadediani. ¹³ Pida nigica mawii nalokegi, anodenî madewetedipî, alejaadotedi, inoa ane daga yakadi mewaligitibigiwaji, etoinadi. ¹⁴ Odaa Aneotedoğoji Ɂadibinieni. Igaatağa ağica nimaweneğegi niçidi degetiğadediani. Odaa Aneotedoğoji yajigotedağawa anele niçica noko nigeote me newığatace niçina oko ane

iġenagħatibigħwaji.”

*Natematigigi ica nalokegi nelegi
(Mateus 22.1-10)*

¹⁵ Anigepidigijo niġijo oko anidiaaġi maditaġa nameeja miniwataġa Jesus wajipatalo niġijoa lotaġa, odaa meetalo, “Niżċica ane nicotiniwace maditaġa nameeja me naloogo digoida ninioxadi Aneotedoġoġi, niġidi icota me dağaxa me ninitibigħwaji.”

¹⁶ Pida Jesus meeteta, “Ica ғoneleegiwa one dodaġa node eliodi oko miditaġa lalokegi aneote.

¹⁷ Niżċicot aċċa lakata nalokegi, odaa ja iżżeġ liotagi me nodetece oko, mee, ‘Anagitiwaji, inoatawece ja igo.’ ¹⁸ Pida iditawewe idokida lowoogo, jeġegoġotace owote inoa linetedi. Niżċica odoejegi nodenigi meeta niġida niotagi, ‘Ibeyacaqgħadi jinoojeteta nipodigi, leeditibige mejigo jiwi. Jipoktal qaniotagħodi me daġa yakaditeda me beyagi.’

¹⁹ Odaa niġini eledi nodenigi meeta, ‘Jinoojeteta dooze lacħlodi ewalaile. Egoġotace ejigo jiwi migele me nibaaga. Jipoktal qaniotagħodi me daġa yakaditeda me beyagi.’ ²⁰ Odaa niżċica eledi mee, ‘Ajakadi mejigo, ibeyacaqgħadi gela me jado. Joanīġidaa leeġodi daġa jakadi mejigo.’

²¹ Odaa niġijo niotagi ja dopitijo, ja yatematita niġini niotagħodi, odaa ja deliqide. Odaa meeta liotagi, ‘Emii ғaddeiiki, emiitece ladicotiidi, ina ladicotiidawaanaġa diimaga, odaa anadeegi niġinoa madewtedi, inoa alejaadotedi, ina ane degewaligi, etoinadi.’ ²² Niġidiaaġġidi ja dopitijo niġijo niotagi, odaa mee, ‘Iniotagħodi, ja jaote ijoatawece ane gadiġenatakaneġeco,

pida eġidiwa nimetiidi iigotedice.’ ²³ Odaa niğijo niotagodi meeta niğijo liotagi, ‘Emii iwitece naicoli, naicolawaanağa wetice nigotağa. Awii me nakatiobece oko digoina igeladi nigepaa nolee. ²⁴ Igaatağa ejitagawatiwaji, otığinitice niğijo odoejegipi nodenigipi aniodi digoina yalokegi.’ ”

*Ica ane yakadi me diotibece Jesus
(Mateus 10.37-38)*

²⁵ Eliodi oko anodiotece Jesus me diniwiaje, naşa noletedijo, meetediogi, ²⁶ “Niğina anenagi meetağa, ayakadi me niotibici, nige degewi me idemaa caticedi me liciagi me yemaa eliodi, eliodo, lodawa, lionigipi, nioxoadipi, niwaale-podi, codaa miniaağıni. ²⁷ Niğina ane dağa igotema me dawikode nigepaa yeleo, codaa aniotici, niğini ayakadi minığina ane niotibici.

²⁸ Niğina akaamiteloco nige gadowoogo mawii gadigeladi nelegi, odoejegi leeditibige manicooti owoo ane liwokodi yajigo odaa awini migabo mediani. ²⁹ Nige doğowoo ane liwokodi, doidetibige me idioka oeni lipodagaladi, pida aginitawece agoti diimigi. Odaa niğina oko anonadi niğida niciagi oyame. ³⁰ Odaa jogodi, ‘Niğini goneleegiwa domaşa yoe ligeladi, pida aigodi libakedi.’

³¹ Niğina diğini inionigi-eliodi anidiwa deez miili niodağawadi dağa doletibige me idelege niğini eledi inionigi-eliodi ane iwitidegeta, nadeegi onokotece godigoti miili iodağawadi. Odoejegi ecogotace nicotini, doletibige me yowoogodi migica loniciwaşa me idelege niğini eledi inionigi-eliodi. ³² Nige yakadi ina me dağa abotege, odaa niboloitee malee leegitege niğini

eledi, odaa ja imonya liigexedi igetece nigini eledi inionigi niqica ane yemaa eotibige me daqalee idelege. ³³ Joaniqidaaqee aqica niqina akaamitelo a ne yakadi me niotibici nige daqa ika idiwatawece icoa ane nepilidi.”

*Ica yoci ane degele
(Mateus 5.13; Marcos 9.50)*

³⁴ Odaa egidaa diitigi me dotaqa Jesus, mee, “Niqina yoci eletema inoatawece, pida niganiditema libayodaqa, aqica gonimaweneqegi daqa jaogatace me bayodi. ³⁵ Odaa aqaleegeletema iiqo, oteqexaaqaga eletema me iniboloiteenaqa, pida idoka eletema me jalataqa. Ane yemaa me wajipatalo iiqaxinaganegoco, atacolitece!”

15

*Natematigigi waxacoco ananiadi
(Mateus 18.12-14)*

¹ Ica noko eliodi niqijo anodibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi, idiaaqidi ica eledi oko anodi me dagaxa me abeyacaqaga, igotibeci odipegitalo Jesus mowajipatalo latematiko. ² Pida idiya icoa fariseutedi, icaaqicoa niiqaxinaganadi anodiiqaxinagatece lajoinaganegoco Moisés, eliodi moyalomege Jesus, modi, “Niqidoa goneleegiwa dibatetege niqinoa goneleegiwadi abeyacaqaga, coda ligiiwepodi.” ³ Odaa Jesus ja yatemati ica natematigo ane godiigaxi, meetediogi, ⁴ “Niqida makaamitiwaji digini anidiwa onaniteci taalia niwaxacocoli, odaa dagaca ananiaditibige. Ajawienatakanaqa me igo doletibige, ecogotace

yoja niçijoa eletidi ane yeagaatedice digoida nipoğigi. Odaa jiçigo doletibige naçajo waxacoco ananiadi nigepaa yakadi. ⁵ Nigidiaaşidi nige yakadi naçajo waxacoco, odaa ja yoyaçadi, eliodi me ninitibece. ⁶ Nigicota ligeladi, odaa jeğeniditiogi lokaagetedi, lipecaçawepodi, odaa meetiogi, ‘Jemaa makaami inikaçawepodi, leeğodi idinitibeci me jakadi naçajo iniwaxacoco ananiadi.’ ⁷ Ejitaçawatiwaji jiçidaägee, iditawece ane idei digoida ditibigimedi ninitibigiwaji niçina mini ane dinilaatece libeyaceğeco niçina oko abeyaceğegipi, pida baadağa ninitibigiwaji leeğodi niçina eledi oko anodiletibige dağa iğenagatibigiwaji, codaa anodi me dağalee leeditibige me dinilaatibigiwaji.

Natematigigi aca beexo ananiadi

⁸ Daşa aca iwaalo anidiwa deez nibeexotedi dağaniadi onaniteci, ajawienatakanaga migo doletibige. Yalegi loledağaxi, yoladitice ligeladi, doletibige nigepaa yakadi naçajo beexo. ⁹ Naşa yakadi naçajo beexo, odaa jeğeniditiogi lokaagetedi, lipecaçawadi, odaa meetiogi, ‘Jemaa makaami inikaçawepodi leeğodi idinitibeci me jakadi inibeexo ananiadi.’ ¹⁰ Ejitaçawatiwaji, jiçidaägee Aneotedogoji niaanjotedi me ninitibigiwaji leeğodi me dinilaatece libeyaceğeco niçina oko aniatagigi.’

Natematigigi ica nionigi aniatagigi

¹¹ Odaa Jesus meetetiogi, “Ica şoneleegiwa onidiwa iniwataale lionaşa. ¹² Ica noko niçica bağalee lioneeşa lionigi meeta eliodi, ‘Eiodi, jemaa manajicitediwa niçicoa ane inepilidi ane

domaغا jibatege nige ፻adelewi.’ Odaa ja yawalace ane nepilidi nediatiniwace niግidoa itoataale li-onaga.

¹³ Aግica ደጋውዲ nokododi niግijo baግalee lioneega lionigi ja nioda idiwatawece ane nogetedi, odaa ja noditice, jiግigo ica eledi iiግo ane leegita. Odaa oneliodi me dalotibece, wacipetibece, codaan me itineገe awicijipi, yaagadi ijoatawece niግicoa nogetedita eliodi.

¹⁴ Niግidiaaaግidi naşa yaagadi ijoatawece icoa ane nepilidi, pida jaሻa ga icota nigigi niግidi nipodigi. Odaa ja dawikode. ¹⁵ Niግidiaaaግidi jiግigo doletibige libakedi miditaሻa niግeladimigipitigi niግidi nipodigi, odaa ja yakadi necalailegi iiገe me yowie nigidagiwadi. ¹⁶ Odaa leeሻodi me daሻaxa me nigicile, ja domaሻa yemaa me yeligo nigidagiwadi liweenigi, leeሻodi aሻoyediatece ane yeligo.

¹⁷ Pida naሻa eliodi me dowooko, meetigi le, ‘Eiodi idiwa owidi liotaka, inoa liweenaሻa caticedi me liciagi ane jopotibige, emeሻee ite ee digoina ja ideloadi nigigi. ¹⁸ Natigide ja jopita eiodi ligeladi. Nigejota, odaa ejita, “Eiodi, jao ane beyagitema Aneotedogoji, codaan makaami. ¹⁹ Natigide aሻalee yakadi degenitiwa me ee ጽadionigi, leeሻodi aሻee oko anele. Pida jemaa mawii ibakedi liciagi niግinoa ጽadiimetedi.” ’ ²⁰ Naሻa ika me dowooko, odaa jiግigo opita eliodi.

Odaa niግijo lioneega eleegitege, odaa niግijo eliodi ja naditege. Odaa eliodi me iwikodetege. Naሻa walokoditege lionigi, ibedotece, napicoሻo. ²¹ Odaa niግijo lioneega meeta eliodi, ‘Eiodi, jao ane beyagitema Aneotedogoji, codaan makaami.

Aqalee yakadi degenitiwa me ee gadionigi, leeġodi aġee oko anele.' ²² Pida niġijo eliodi, meetiogi liotaka, 'Gadediiki manadeegi naqaca ane dağaxa me libiniena jayogo anixomeġenitinigi. Awii libaagateje ixomitiwece nibedona, codaa awiite liwelatedi. ²³ Codaa awii abaata wacawaanigi ane dağaxa majakalo, eloati, jaoġa nalokegi, godinitibece. ²⁴ Igaataġa niġida ionigi ane dopitijo, micataġa daga yeleo, odaa ja yewiġatace, codaa aniad, noqokaanaġa jakataġa.' Odaa joġowo nalokegi.

²⁵ Niġijo lionigi bogoxiġodi ideitice nipodigi, naġa dopitio, niġipegitio ligeladi, ja wajipatalo natenaġaneġeco, ica oko dayaagetioġi me nalooġo. ²⁶ Odaa jeġenidita anigepidiġijo niġidiwa liotaka, naġa ige, meeta, 'Amüdi ica ayaagi?' ²⁷ Odaa ja igidi, meeta, 'Ganioxoa ja dopitijo, mele. Joaniġidaa leeġodi gadiodi diiġenataka moyeloadi wacawaanigi ajakalo.'

²⁸ Niġijo bogoxiġodi lionigi ja deliġide, odaa ayemaa me dakatio. Odaa eliodi ja noditicogi we, domaġa yemaa me yadeegitio, yocaġaneġetibigo. ²⁹ Pida naġa igidi eliodi, meeta, 'Digawini! Joġowidi nicaaġape me jibataġadomi, liciagi niginoa gaotaka. Aġica daga gadotigimadeni. Pida aġica daġanajicitiwa otegħexa aqqa waxigida me jeloadi daga jao nalokegi me inode yokaaġetedipi. ³⁰ Niġini gadionigi ane yaaġadi ganinyelo, yaqgaditeloco iwaalepodi agopeloaq, odaa neġeno, jeġeloatitema wacawaanigi ajakalo.' ³¹ Odaa niġijo eliodi meeta, 'Ionigi, idioka limedi makaami meetaq. Odaa inoata wece

ane inepilidi, akaami ɻanepilidi. ³² Pida ba a leeditibige me jaoga nalokegi me  odinitibece. Lee odi ni ida ɻanioxoa micata a daga yeleo, odaa ni idia aqidi ja yewi atace. Micata a da ganiadi, ni idia aqidi no goyakadi! ”

16

Natematigigi ica niotagi ane daga yakadi me jinakaton a

¹ Jesus meetediogi ni ijo anodiotibece, “Ica  oneleegiwa liico, oninica liotagi ane ii e icoa libaketedi. Odaa joniçica anenagitibeci minita a ni ini  oneleegiwa liico, odaa jo goyatematita ni ijo liotagi me ya gadi ninyeelo. ² Odaa je enidita ni ijo liotagi, meeta, ‘Ewi ijo anonatematitiwa? Natigide jemaa manelogotitediwa icoatawece ni icooa  adaakataka, jilakiden atedi  anaalewe, lee odi ni ina natigide  agalee ii eni ni inoa ibaketedi.’ ³ Odaa ni ijo liotagi meetibige le, ‘Inecalailegi ja idikatice. Amigini ica ane jao? Ajakadi me jiba daga inaligi ii o, codaa idiboli a daga jipokotibige dinyeelo. ⁴ Pida ja jowoo odi ane inimawene egi modibatigi ni ina ni eladimigipi midiwata a ligelatedi, nige idii e inecalailegi me jopi.’

⁵ Odaa ni ijo niotagi je eniditiogi ni ijo anon alewe necalailegi. Odaa je eeta ni ijo odoe egi, ‘Igame liwokodi manaaleweeni inecalai egi?’ ⁶ Odaa ni ijo  oneleegiwa mee, ‘Jinaalewe onaniteci taalia bootitedi najidi.’ Ni ijo niotagi mee, ‘Digawini anal ee liwokodi  anaalewe.

Idiitini manaaleweeni meya-taalia bootitedi na-jidi.’ ⁷ Odaa jegeeta niğijo eledi anenotio, ‘Apağa akaami, igame liwokodi گanaalewe?’ Odaa jegee, ‘Jinaalewe onaniteci taalia jaacotedi leyeema.’ Odaa niğijo niotagi mee, ‘Idiitedini manaaleweeni onexaa oiteenta jaacotedi leyeema.’

⁸ Igaanaşa yowoogodi niğijo necalailegi niğijo niotagi ane dağa yakadi me jinakatonaşa, odaa ja iweniğide leeğodi niğida anee. Leeğodi niğina oko anida aneetegi niğina iişo, başa dağaxa me niwaxinaşanaga, niğina mowote noojetekico cat-icedi me liciagi niğina oko anida aneetegi nilokokena Aneotedoşoji.

⁹ Ejitaşgawatiwaji mabakeni niliicaşajetecidi niğina iişo bidige ina şadokaşetedipi, awiitibige nige dağaleeşicoa niğijo şaniliicaşajetecidi, odaa Aneotedoşoji ja dibatedağagi me şadigeladi digoida ditibigimedi. ¹⁰ Niğina ane yakadi me jinakatonaşatema niğinoan anicinoan ane dişica jaoğate, odaa yakadi me jinakatonaşatema niğinoan anicinoan anida ane jaoğate. Pida niğina ane dağa yakadi me jinakatonaşatema niğinoan anicinoan ane dişica jaoğate, odaa ayakadi dağa jinakatonaşatema niğinoan anicinoan anida ane jaoğate. ¹¹ Enice nige dağa yakadi metiğadinakatonitema niğinoan niliicaşajetecidi niğina iişo, amiijo ica ane şadınakatonitema niğicoa beşewi me şoniliicaşajetecidi? ¹² Niğina nige dağawiitewaji niğica ane işenagatema niğinoan ane nepilidi eledi oko, amiijo ica ane yajigotaşawa ica ane şanebi?

¹³ Aşica ane yakadi me dibatema iniwataale

necalaixedi, igaataşa ini ane daşa yemaa, odaa iniaageledi başa lemaanigi, domige ini ane nienaganeşe, odaa iniaageledi ağalee deemitetibige. Odaa joaniğidaagee ağakati mabaatema Aneotedoğoji, nige leedi mawiite inoatawece onidaağida manigaanyetece dinyeelo.”

*Liigenatakanegeco Aneotedoğoji adiniigli
(Mateus 11.12-13; 5.31-32; Marcos 10.11-12)*

¹⁴ Icoa fariseutedi anowajipatalo lotaşa Jesus, jonoğoyame leeğodi daşaxa moyemaa dinyeelo. ¹⁵ Odaa Jesus meetediogi, “Nişina makaamitiwaji oleetibige nişina oko modi ica makaami oko ane iğenaga, pida Aneotedoğoji başa yowooğoditediwece gadaalegenali. Igaataşa nişinoa ganicinoa analleetibige daşa diniwaloe, Aneotedoğoji yakadi me diğica ane jaşa.

¹⁶ Aneotedoğoji domaşa yemaa nişina oko me niiğaxinaganagatece lajoinaganegeco Moisés, coda modiigaxinagatece lotaşa nişijo jotigide Aneotedoğoji liiğexedi anoyelogoğoditedibece lowooko. Aneotedoğoji domaşa yemaa doğodiiğaxinagatece nişinoa notaşa degepağeno João Batista. Pida nişijo maleegijo João, idokee me jelogotaga gobodicetedi anele anodaägeeteda Aneotedoğoji me iiğe laalegenali oko. Odaa natigide digawiniteloco inatawece oko ja dinoniciwağaditibigiwaji me dinawanağaditege nişina noiigi ane iiğe Aneotedoğoji laalegenali. ¹⁷ Icota me daa ditibigimedi, coda me iiğo, pida başa dakake monidateci ligegi inoşaağşa liigenatakanegeco Aneotedoğoji.

18 Diğica ḡoneleegiwa ane iticoitice lodawa, odaa ja lodawa eledi iwaalo. Odaa niġini ḡoneleegiwa ja ḡoġolaġataka. Odaa diġica eledi ane lodawa naġani iwaalo ane oiticoitice, odaa jaġaġa ḡoġolaġataka.

Natematigigi ica liico iniaa ica madewedzi Lázaro

19 Ica ḡoneleegiwa liico ane dinixotinigilo nowoodi libinienaga ane dakake loojedi. Eotibiga nalokeco, codaa ele maniodi. **20** Pida onaġaqini ica ḡoneleegiwa madewedzi ane liboonaqadi Lázaro, one diwexege lolaadi. Idiaaġitibige lapoagi ligeladi niġini ḡoneleegiwa liico. **21** Lázaro walitibigege latijedi niġini liico maniodi naġaleekoka aągaġa aniodi. Icoa necexodi one onapitibece liwexegadi Lázaro.

22 Niġijo ḡoneleegiwa madewedzi niġidiaeġidi ja yeleo, odaa aanjotedi joġoyadeegi liwigo me nicote liwai Abraão miditaġa naloogo digoida ditibigimedi. Niġidiaeġidi niġijo ḡoneleegiwa liico jaġaġa yeleo, odaa joġonaligitini. **23** Odaa beġeliodi me dawikode digoida lawikodadi émaġaġa. Igaanaġa noletibige, odaa ja nadi Abraão digoida ditigedi, iniaa Lázaro liwai Abraão. **24** Odaa ja dapaawe mee, ‘Eodi Abraão, adiwikoden! Anieni Lázaro me itiminatidi nibedona, amaleegħa ilege yoceligi, igaataġa ja daġaxa me jawikode minataġa niġina noledi.’

25 Abraão naġa igidi, meeta, ‘Ionigi, analakitibige makati inoatawece anele malee gadewiki digoida iiġo, iniaa Lázaro inoka dibatege ane beyagi. Pida natigide Lázaro ja ilaqatini, akamaġakaami baanaga awikodee.

²⁶ Codaa eleditace ida nelegi wakagi iiğo ane godawalacetiwage digoina godiwigotigi, aneotibige me dağa yakadi me niğetita ane domağa yemaa migo digoida daato makaamitağa, oteęexaagęgica ane yakadi me niğetita digoina naato mokotağa.’

²⁷ Odəa niğijo liico mee, ‘Enice, eiodi Abraão, jipokotağawa, iigeni Lázaro digoida ligeladi eiodi.

²⁸ Igaatağa idıwa nigotini gobaagędi inioxoadipi. Lięeni Lázaro me ibodicaxi inioxoadipi me değenagitibeci niğina anejo me jawikode.’

²⁹ Abraão naça igidi, meeta, ‘Miditağa ęanioxoadipi idıwa notağanağaxiidi ane iditedini Moisés, ijağijoa anoidi niğijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko. Ikani ęanioxoadipi mowajipatalo lotęa niğijoa notağanağaxiidi.’ ³⁰ Niğijo liico mee, ‘Oğoa, eiodi Abraão, ağowajipatalo. Pida diğica ane yewiğtatece, diğigo datematikatema, odəa boğodinilaatece libeyaceğeco.’ ³¹ Pida Abraão naça igidi, meeta, ‘Nige doğowajipatalo niğijoa notağa ane iditedini Moisés, ijağijoa lidiko niğijoa anoyelogoditedibece lowooko Aneotedoğoji, odəa idağee diğica ane yewiğtatece, idokee doğoyiwağadi.’ ”

17

Jesus diiğaxinağatetece ica anodağee ica ane beyagi

(Mateus 18.6-7, 21-22; Marcos 9.42)

¹ Jesus meetediogi niğijo anodiotibece, “Ajawienatakanęa midioka limedi menagi

aneo niqina oko mowo loenatagi ane beyagi! Pida Aneotedoqoji eliodi me iloikatidi niqina aneo eletidi oko mowo ane beyagi. ² Niqina aneo anigepidigica niqina nigaanigipawaanigi mowo ane beyagi, domegeletema doqoigoetece lotoinaqadi naqana wetiga ane iwaagadi, oditaqa oyokoletinigi akiidi-eliodi. Pida daqaxa me beyagitema niqina meo niqina nigaanigipawaanigi moyoe ane beyagi. ³ Ina baqa adinoetitiwaji!

Niqina qanioxoa degeo ane beyagitaqadomi, oxoki. Odaa nige dinilaatibece, ixomagateenitedice icoatawece niqicoa aneotaqadomi ane beyagi. ⁴ Degeo seete ane beyagitaqadomi noko, odaa seete maqaqa igo makaamitaqa, odaa meetaqawa, ‘Ja idinilaatibece’, odaa ixomagateenitedice icoatawece niqicoa aneo ane beyagitaqadomi.”

Jesus diigaxinagatetece ica anodaaqee gotiwaqatakanegegi

⁵ Niqijoja liigexedi joqodipokotalo Goniotagodi, odoo moditalo, “Goniotagodi, godaxawanegege aleeni gotiwaqatakanegegi.” ⁶ Odoo Goniotagodi jegeetediogi, “Nigokatecigini gatiwaqatakanegegi, macataqa naqana lolagi ‘mostaada’ ane daqaxa me lionawaana, odoo akatitiwaji me iiqeni niale nelegi, me enitatiwaji, ‘Adinawaceni, odoo emii adinanantii digoida miditaqa akiidi-eliodi!’ Odoo naqada niale gadadiwaqati.

Libakedi ica niotagi

⁷ Diqica ganigepidigijo niqina akaamitiwaji anini qaotagi ane dibateloco nixogotagi, ogoa, migetaqa yowie waxacocoli. Niqina naqa dopitio

me icoğoticogi nipoğigi, migetaşa enita? ‘Anagi, anicooti madi nameeja, aniodi.’ ⁸ Pida aġenita! Pida başa enita, ‘Oenitomi iweenigi, coda a iikoeni Ɂadōwoodi manadeegitiwa iweenigi, aliitiwa nigepaa idiaadi me jiniodi, coda a me jaċipe. Odaa nigidiaaqidi baġakamaga adinediani maniodi, coda a macipe.’ ⁹ Aleeditibige me iniotagodeegata niotagi leegodi niġina meo niġina anoiqeta me yoe. ¹⁰ Odaa akaamitiwaji idaageni. Nigidiaaqidi nigagoti mawiite icoatawece niġicoa anetiqadiġenitalo mawiite, odaa enitiwaji, ‘Aleeditibige doġodiniotagodetoġowa, leegodi oko niotagipi, coda jaogate inokino a niġino a anoniiġetedoġowa me jaogate.’ ”

Jesus icilatidi deez Ɂoneleegiwadi dawace-loolatedi

¹¹ Jesus eġidaa diitedicogi me diniwiajetedicogi manitaşa nigotaşa Jerusalém. Odoo inaaqigotetece midiwa nipoğaşa Galiléia, aniaa Samaria. ¹² Niġijo naşa nipegħi me dakatediwece aca nigotakawaana, odaa jiġigotibeci odakapetege icoa deez Ɂoneleegiwadi dawace-loolatedi. Odoo ja dabiditiniwace, pida leegitiogi moyetecetedice Jesus. ¹³ Odoo ja napaawaşa dinigetaġateetibigwaji, modi, “Jesus, Goniotagodi, Ɂodiwikodeneġegi!”

¹⁴ Niġijo Jesus naşa naditediogi, odaa jeġeetediogi, “Emii midiwataşa sacerdotitedi, adinikeenitiogi naşa Ɂadililiti waji.” Odoo eġidaa diiticogi mewaligitibigwaji, coda aqida naşa nicilaga.

15 Odaa ganigepidiqica niğijoa ęoneleegiwadi naqa nadi me icí, odaa ja dopitege Jesus, igedi me dotaqa, dogetetibigimece Aneotedoğoji. **16** Niğicotalo Jesus, odaa ja yamağatedini lokotidi lodox, diniotagodetalo. Niğijo ęoneleegiwa ane diniotagodetalo, samaritaano. **17** Jesus mee, “Ijoa deez ęoneleegiwadi ane nicilaga. Odaa igame digetedigi ijoa eletidi noove? **18** Agodiqica eledi ane dopitijo me dogetetibigimece Aneotedoğoji, pida tibiginiozioni niğini ane dağa ęodoiigi?” **19** Odaa Jesus jegeeteta, “Adabititini, odaağemii opili! Ja ęadicili, leeğodi me iwağati Aneotedoğoji.”

*Nığica noko Aneotedoğoji nige iolatedicoace oko
(Mateus 24.23-28, 37-41)*

20 Icoa fariseutedi joğoige Jesus ica Aneotedoğoji nige iiğe inatawece niğina oko. Naqa igidi, meetediogi, “Aneotedoğoji aqinatawece ikeetediogi nige limedi me iiğe laaleğenali oko. **21** Aqica anee, ‘Digawini! Goninionigi-eliodi etiniwa digoina!’ Ogoa, domigetaga ee, ‘Goninionigi-eliodi etiniwa digoidane!’ Igaataşa Aneotedoğoji iniwa me diiğenataka catiwedi ęadaaleğenali.”

22 Odaa jegeetediogi niğijo anodiotibece, “Icota meliodi memaani madatitace niğica noko Ee, Goneleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, nige janagi jiiğe inatawece iiğo, pida aqadatitiwaji. **23** Odaa niğina eledi oko moditağawa, ‘Digawini! Etiniwa digoida!’ Ogoa, migetogodi, ‘Etiniwa digoina!’ Pida jineğemiitiwaji, oteğexaağaga iwitece. **24** Igaataşa liciagi nalebepaga me ídi, me naloteloco

ditibigimedi onidateci liwai nigepaaqeledi liwai, joaniqidaagee nigica noko Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, nige janagi me jiigenataka. ²⁵ Pida odoejegi, leeditibige me jawikode, codaa niqina oko niqinoa nokododi agodibatigi.

²⁶ Niqica niciagi liciagi niqijo nokododi Noé, niqijo jotigide, odaa jiqidaagee niqicoa nokododi maleedaqa idopitijo Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi. ²⁷ Niqijo jotigide niqica oko niodaqa, owacipeta viinyo, nadonaqa, codaa moyajigo inoa lionaga me nadonaga. Odaa joaniqidaagee neqepaa niqijo noko Noé naqa dakatiwece naqajo etogo-nelegi. Odaa neqeno abooqo-ninyogodi, ja yaaqadi ijotawece niqijo oko. ²⁸ Eleditace jiqidaagee niqicoa nokododi Ló, niqijo jotigide. Ica oko niodaqa, owacipeta viinyo, oojeteeqa, oyaa elaanaqa, codaa moyoe diimaqa. ²⁹ Pida niqijo noko Ló naqa noditicogi nigotaqa Sodoma, odaa Aneotedogoji jegeote meniteloco noledi, codaa me wetiadi ane idi, odaa ja nigodi ijotawece niqijo oko. ³⁰ Joaniqidaagee niqica noko Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, nige idinikee.

³¹ Niqica noko, niqijo ananipeti ditibigimedi ligeladi, ele me daga dinikatini me dakatiwece ligeladi daga dibatalo niqijo ane nepilidi anele, ade dinopaqadi melodi. Odaa niqijo ane ideitice nipodigi aqeles daga dopitio daga dibatalo ane nepilidi. ³² Analakitibigetiwaji ane ninyaagi naqajo Ló lodawa! (Ane yeleo, leeqodi me dinopaqadi meo ane liiogenatakaneqegi

Aneotedoğoji). ³³ Niğina oko anidioka limedi me doletibige mepaa iiğe lewiğa, nige yeleo, odaa jağaniatagigi. Pida niğina oko ane yeleo me Ee leeğodi, odaa bağa yewiğatace nigidiaagidi. ³⁴ Natigide jelogoditedağawatiwaji niğinoa notağa anida ane jaogate. Niğica enoale itiwataale oko dinoomatewamigi, niotağa. Onijoteci oyadeegitibigi, idiaağeledi bağa nenyagati. ³⁵ Iniwataale iwaalepodı onidi leyeema. Onaniteci oyadeegitibigi, aniaağeledi bağa nenyagati. ³⁶ Itoataale gōneleegiwadi nibaağa nipoğigi. Odaa onidateci oyadeegitibigi, odaa idaağeledi bağa nenyagati.”

³⁷ Odaa niğijo anodiotibece joğoige, moditalo, “Goniotagodi, igamei nige jinatağa ida niciagi?” Odaa jeğeetediogi, “Anei anigidi émeđegi, odaa jiğidiaagi me dilapode opoedi.” (Odaa jiğidaa me jowooğotağa ane diğetigi ganigidi émeđegi, leeğodi me jinatağa opoedi).

18

Jesus yatemati ica natematigo ane yalağata ica goniwinogodi acağaca wajekalo

¹ Jesus yatemati ica natematigo ane godiigaxitece me leeditibige niğina oko midioka limedi me đogoibagitema moyotağaneğe Aneotedoğoji. ² Odaa jeğeetediogi, “Manitağa aca nigotağa onini ica goniwinogodi ane dağa deemitetibige Aneotedoğoji, codaaj ağica ane deemitetigi. ³ Nağani nigotağa onani aca wajekalo. Anidioka limedi me doletibige niğini goniwinogodi, dipokota me yaxawa, codaaj

idioka limedi meetibiga, ‘Adaxawani, codaa awii niğica ane ilağatice me jakapetege yaxakawa.’
4-5 Igaanoğowidi nokododi ixomağatedijo me dağa niniğodi ane yemaa. Odaa nigidiaağıdi epaa dinotaganeğe, mee, ‘Digo aneji me dağa idoitalo Aneotedoğoji, codaa me diğica ane jeemitetibige, jaxawa nağajo wajekalo, leeğodi jegeliodi me idigiwogotice. Daaditağa jaxawa, odaa idioka limedi me doletibigiji, pida jegeliodi me idigiwogotice.’”

6 Odaa Goniotagodi jegeetediogi, “Dige atacolitece lotaşa nişijo şoniwinoğodi aığenaşa.
7 Ajawienataka Aneotedoğoji me yaxawa loiigi, anodipokotibigalo, noko codaa menoale, me yaxawatediogi, odaa eotetema niğica ane iğenaga modakapetege laxakawepodi. Ogoa domige dinopağadi nige yaxawatediogi idi loiigi? **8** Pida ejitağawatiwaji me age me yaxawa, codaa meote ane iğenaga modakapetege laxakawepodi. Odaa Ee, Goneleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, nige janagitace, migica jakadi oko anetidadiwağadi digoina iigo?”

Jesus yatemati ica natematigo ane yalağata ica fariseu, icaağica ica ane dibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi

9 Jesus yatematitediogi ica eledi natematigo niğica oko anodiletibige dağa dağaxa meletibigijwaji, pida inaağına anoiligoiticoace eledi oko.
10 Odaa jegee, “Icoa itoataale şoneleegiwadi igtibeci Aneotedoğoji ligeladi moyotaganeğe. Onijoteci fariseu, ica eledi başa niğina ane dibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi.

11 Niñijo fariseu naña dabiditi odaa dinigetaägee mepaa dinotaganege, mee, ‘Aneotedoñoji, iniotagodetağawa, leeñodi aŋee oko adodigomadaga, oteñexaaqaga ee oko ane daga iñenaña, oteñexaaqaga ee oko ane itinege lodawa eledi, digo anee niñinoa eletidi gonenleegiwadi. Eleditace iniotagodetağawa aiciagi niñida gonenleegiwa ane dibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi.

12 Idinatita niñigi itoataale nokododi inoatawece domiingotedi, coda me inidiizimo jajigotağawa.’

13 Niñijo ane dibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi, idiaaqaga itice, pida aŋipegitege. Odaa oteñexaaqaga iwitibigimece ditibigimedi. Pida yabaketibigeloco elipije me ikee magecañalo, odaa jegee, ‘Aneotedoñoji, adiwikoden, leeñodi eemoda abeyaceğegi.’

14 Ejitağawatiwaji, niñijo gonenleegiwa noşopiticogi minitaña ligeladi, Aneotedoñoji jegeote me iñenaña. Pida niñijo eledi Aneotedoñoji aŋeote me iñenaña. Leeñodi niñijo oneo mida ane jaña, icota moyame, pida niñijo ane diniwikodetibece, Aneotedoñoji icota me iweniñide.”

*Jesus dibatetege nigaanigipawaanigi
(Mateus 19.13-15; Marcos 10.13-16)*

15 Ica noko eliodi oko oyadeegi nigaanigipawaanigi midoataña Jesus, owotibige me dibatedeloco me ibinie. Pida niñijo anodiotibece noşonadi, odaa joşoyolitege niñijo anonadeegi nigaanigipawaanigi. **16** Pida Jesus eniditediogi niñijo nigaanigipawaanigi mototalo, odaa

jegee, “Ikani niçina nigaanigipawaanigi menagitibeci meetaga, codaan jinogoliitege, leegodi Aneotedoğoji iiğe laalegenali niçina ane liciagi niçina nigaanigipawaanigi.

17 Ejitağawatiwaji niçina anewi, niçina ane ikatece Aneotedoğoji me iiğe laalegena, liciagi niçina nigaanigawaanigi me dibatege niçina anodita, odaa niçini oko başa yakadi me dakatiwece Aneotedoğoji aneitedice digoida ditibigimedi.”

Ica şoneleegiwa liico

(*Mateus 19.16-30; Marcos 10.17-31*)

18 Ica şoneleegiwa ane lacilo judeutedi, igo ige Jesus, meetalo, “Goniğaxinoğodi anele, amiida ica ane leeditibige me jao, odaa jiğidaa yewığa digoida ditibigimedi miniwatağa Aneotedoğoji?” **19** Jesus naşa igidi, meeteta, “Igame leegodi ina menitiwa me Ee ele? Oniniwatece Aneotedoğoji mele, aşica eledi anele.

20 Codaan noğowoogoti ijoa liiğenatakaneğeco Aneotedoğoji, anodi, ‘Jinağagolagatakani, jinaga aijee, jinoğolice, jiniğinaaleni eledi oko. Codaan eemiteetibige ęadiodi, codaan me ęadiodo.’”

21 Odaa niğijo şoneleegiwa mee, “Niğijo maleeğee nigaanigawaanigi naşa jeemitetibige ijoatawece niğijo liiğenatakaneğeco Aneotedoğoji.”

22 Niğijo Jesus naşa wajipateta niğijo lotaşa, odaa jeğeete, “Eğidaan ananiaditibige mawii. Aani idiwatawece niğicoa ane ęanepilidi, odaa ediani-tiniwace madewetedi ęaninyeelo. Odaa jağakati ęaniliicagajetecidi digoida ditibigimedi. Odaa nigidiaağidi odaaganagi, aniwitici!” **23** Niğijo

goneleegiwa naşa wajipatalo nişijoa lotaşa Jesus, odaa eliodi magecaşalo, leeşodi owidi nişicoa nili-icagajetecidi.

²⁴ Jesus nadi meliodi magecaşalo, odaa jeşee, “Ica me dakake nişinoa liicotedi moika Aneotedoğoji me iişe laalegenali. ²⁵ Ağica laşaliigi gameelo me ixomaşatiwece etakado libegi. Pida başa dakake goneleegiwa liico me ikatece Aneotedoğoji me iişe laalegena.”

²⁶ Nişijo anowajipatalo nişijoa lotaşa ja nigikanaşa, modi, “Enice, amiijo ica ane yakadi midioka limedi me yewişa miniwataşa Aneotedoğoji?” ²⁷ Odaa Jesus meetediogi, “Nişina anoyakadi nişina oko me dişica nimaweneşegi moyoe, pida Aneotedoğoji bişida nimaweneşegitetece me yoe.”

²⁸ Odaa Pedro mee, “Digawini! Ja jikanagatedice ijoatawece ane şonepilidi, odaa ja jiwaşatibigaşadici.” ²⁹ Odaa Jesus meetediogi, “Ejitaşawatiwaji nişina anewi, inatawece oko ane daşadiaağewianaşa niwita ligeladi, eliododipi, nioxoadipi, lodawa, idiaa lionigipi, meotibige me iişe Aneotedoğoji laalegenali nişina eledi oko, ³⁰ Nişidi Aneotedoğoji yajigotediogi caticedi nişijoa baanoğoikatedice, nişina malee newişa digoina, codaa aağageote nişina oko midioka limedi me newişa miniwataşa digoida ditibigimedi.”

*Jesus eetacetece lawikodico anicotece
nigidiaağidi
(Mateus 20.17-19; Marcos 10.32-34)*

31 Jesus yadeegi ijokijo niğijo anodiotibece, odaa meetediogi, “Digawini! Jiginiga Jerusalém, odaa digoida jiğidiaağı nige jawikode, Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, icotece niğicoa anoiditedini, niğijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko niğijo jotigide aneetici. **32** Etidajigotiogi niğidi ane dağa judeutedi, odaa oyametibigiji, etidiweenigetice, codaa metidawaletice. **33** Etidalaketigi, odaa nigidiaağıdi jegetideloadi. Pida nige ixomagatedice itoatadiğıda nokododi, odaa ja idewigatace.”

34 Niğijo anodiotibece açooyowooğodi niğijoja Jesus lotaşa. Oyağaditema niğica ane diitigilo niğijoja lotaşa, odaa açooyowooğodi niğica Jesus aneyatedigi ligegi.

*Jesus icilatidi ica ǵolaga awikotaagi
(Mateus 20.29-34; Marcos 10.46-52)*

35 Jesus niğipegitedio nigotaşa Jericó. Odaa onini ica ǵoneleegiwa etoinaşa nicotinece liniogotibece naigi, dipokotibige dinyeelo. **36** Niğina me wajipatece niğina noiigi me ixomagatijo, odaa ja digika, digikatece anigina ica ane enagi. **37** Odaa modita, “Jesus niğijoja ane icoğotedicogi Nazaré, inaagenagitetece digoina!” **38** Odaa dinigetağatee me dapaawe, mee, “Jesus, anida anenitege licogegi Davi, adiwikodenita!” **39** Odaa niğijo noiigi ane dinewadetibigiwaji joğoyoxoğeo niğijo ǵolaga, domoğoiige me notoko. Pida jegepaanaşa dapaawe, mee, “Akaami anida anenitege licogegi Davi, adiwikodenita!” **40** Odaa Jesus

ja dabiditedi, ja diiğenatakate monadeegitalo niğijo ʂolaga. Naǵa nipegitalo, odaa Jesus ja ige, meeteta, ⁴¹ “Amiina ica anemaani mejigotagawa?” Odaa jegee, “Iniotagodi, jemaa me jatetibece.” ⁴² Odaa Jesus jegeete, “Anoleetice, odaa jaǵatenitibece! Aneotedoǵoji ǵadicilatiti, leeǵodi madinakatoni.” ⁴³ Odaa aǵica daǵa leegi, niğijo ʂoneleegiwa ja yatetibece, odaa ja diotece Jesus, codaan doǵetetibigimece Aneotedoǵoji. Odaa ijotawece niğijo noiigi-nelegi nogonadi niğijo Jesus loenatagi, odaa joǵodoǵetetibigimece Aneotedoǵoji.

19

Jesus igo aniodi Zaqueu ligeladi

¹ Jesus dakatediwece nigotaǵa Jericó, yakagidit-edeloco naǵani nigotaǵa. ² Onini ica ʂoneleegiwa liboonaǵadi Zaqueu, lacilo niğijo anodibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi. Zaqueu one liico. ³ Odaa domaǵa yemaa me nadi anidoa icoa Jesus, pida ayakadi me nadi leeǵodi niğidi noiigi, ibeyacaǵadi me daǵaxa moxiıǵotawaanigi. ⁴ Odaa jona walokoditicogi lodox niğidi noiigi, odaa ja dalaǵatetibigimece aca niale, figoigo loiden, eotibige me yakadi me nadi Jesus, leeǵodi idiaagigotetece digoida aneitice me dalaǵate.

⁵ Niğijo Jesus niǵicotedicogi digoida aneitice, naǵa iwitedibigimece ditibigimedi, odaa jegeeteta, “Zaqueu, adinageni madaxotiti, igaataǵa leeditibige midiaagejo gadigeladi niǵina noko.” ⁶ Odaa ja yediiga me waxoditice, odaa ja dibatege Jesus digoida ligeladi, codaan eliodi

me ninitibece. ⁷ Ijotawece niçijo anonadi Jesus me lixigaçawa Zaqueu, dinoxatiwage, modi, “Igo aniodi digoida ligeladi niçijo goneleegiwa anowidi libeyacegeco.”

⁸ Naşa dabiditi Zaqueu, odaa jegeetalo Goniotagodi, “Digawini, Iniotagodi! Natigide jajigotiogi madewetedi liwigotigi inoa ane inepilidi. Pida nigica ane jinaale me inoga ninyeelo, jopilaçaditace cwaatolo mopitibigeloco niçijoa dinyeelo ane jibanootece.” ⁹ Odaa Jesus jegeeteta, “Niçina noko Aneotedoçoji eote niçina oko ane ligeladi niçina diimigi midioka limedi me newiça miniwataşa. Igaataşa akaami eledi ida anenitege ane licoçegi mijotaga Abraão. ¹⁰ Igaataşa Ee, Goneleegiwa ane jicogötibigimece ditibigimedi, janagitiogi me jao lewiça miniwataşa Aneotedoçoji niçijo aniatagigipi, codaa me ane leegitalo moyototedice Aneotedoçoji.”

*Jesus yatemati icoa deez beexotedi oolo
(Mateus 25.14-30)*

¹¹ Odaa niçijo noiigi noçowajipatalo ijoa lotaga, odaa Jesus ja yatemati ica natematigo ane godiçaxi. Niçijo noçodipegita Jerusalém, odaa jogodiletibige daantaga nipeci ica nige iige Aneotedoçoji inatawece oko. Joaniçidaa leegodi Jesus naşa yatemati niçida natematigo.

¹² Mee, “Onini ica goneleegiwa ica loiigiwepodi one niçinoa gonegaga. One igo miditaga eledi iigo digoida ditigedi, eotibige moixotio me ninionigi-eliodi niçidi epaa nipodigi. Odaa ja dopitijo. ¹³ Aniçicatibige daşa diniwiaje, odaa

jeġeniditiogi deez liimetedi. Odaa yajigota oninitecibeci onaniteci beexo oolo, odaa meetiogi, ‘Abakeni niġinoa dinyeelo bidige owidi nigepaa idopitijo.’¹⁴ Pida niġidi loiġi ane ideitice miditaġa niigo aġoyemaa me ninionigi-elodi. Odaa joġoġomaġaditicoace icoa ġoneleegiwadi, odaa joġoġiġeticogi niġidi oko me igotibeci digoida miditaġa eledi iigo moyelogodita niġijo ane domaġa ixotio niġijo ġoneleegiwa me inionigi-elodi. Oyelogodita me doġoyemaa niġijo ġoneleegiwa ane domaġa ixotio me ninionigi-elodi niġidi noiġi.

¹⁵ Niġijo ġoneleegiwa naġa dopitijo, ja ninionigi-elodi niġijo ane daġa domoġoyemaa. Niġijo naġa dopitijo, odaa jeġeniditiogi niġijoa liimetedi pi ane yajigotiogi ninyeelo, leeġodi yemaa me yowooġodi niġica ane liwokodi dinyeelo anowote moibake niġijoa beexotedi oolo. ¹⁶ Niġijo odoejegi limeedi neġenota, meeta, ‘Iniotagodi, jakaditedağadomi deez beexotedi me jibake naġajo beexo ananajicitiwa.’¹⁷ Odaa niġijo inionigi-elodi meeta, ‘Jiġidiaagi! Akaami nimeedi anele! Jaġanikeenitiwa me jakadi me ġadinakatoni, mele mawii niġijo ane jaġigotaġawa me ġabaketawaanigi. Joaniġidaa leeġodi ġadixomitio me iiġeni deez nigotadi.’¹⁸ Odaa niġijo eledi limeedi naġaġa enota, meeta, ‘Iniotagodi, jakaditedağadomi ciinco beexotedi me jibake naġajo ananajicitiwa beexo.’¹⁹ Odaa jaġaġa eeta niġijo ninionigi-elodi, ‘Jiġidiaagi! Jaġigotaġawa me iiġeni ciinco nigotadi.’

²⁰ Odaa niġijo eledi nimeedi naġaġa enota,

meeta, ‘Digawini, Iniotagodi! Etani naqajo ganibeexo. Jilipaditigi leenxo, odaa ja jotete. ²¹ Igaatağa idoitagawa, leeġodi makaami ġoneleegiwa ane dakake laaleġena. Akati manogaa niġina ane daqa ġanebi, codaan opilaġatitio ane daqa gatanigijegi.’ ²² Odaa niġijo inionigi-eliodi meeta, ‘Akaami nimeedi ane beyagi! Niġinoa gadotaġa ja ikee makaami beyagi. Owooġoti me ee ġoneleegiwa ane dakake laaleġena, me inoġa ane daqa inebi, codaan inopilaġaditio niġina ane daqa eyanigijegi. ²³ Enice, igaamee daqajicitiogi ijoa ininyelo niġina anonadila dinyelo modoletibige me gaanyaġa? Daqajicitiogi, odaa naqa idopitijo, otaġaġa jibatacege ininyelo codaan me niġicoa ane ġanigaanyē.’

²⁴ Odaa niġijo inionigi-eliodi jeġeetiogi niġijo anowalitibigege niċica ligegi, meetiogi, ‘Anoġaa naqani nibeexo, odaa ajicitiogi niġijo anidiwa deez nibexotedi.’ ²⁵ Odaa joġodita, ‘Pida Goniotagodi, jiġidiwa deez nibexotedi.’ ²⁶ Odaa jeġee, ‘De jelogoditagaġawatiwaji, niġijo anidiwa, odaa alee dibateg eletidi. Pida niġijo ane diġicoa, icaaġica onateciġidi ane nebi pida oibanootece. ²⁷ Natigide, anadeegitediwa niġicoa idelaġawepodi ane daqa domoġoyemaa me ee ninionigi-eliodi, odaa anigoti digoina yodoe.’”

*Jesus dakatediwece nigotaġa Jerusalém
(Mateus 21.1-11; Marcos 11.1-11; João 12.12-19)*

²⁸ Niġijo Jesus neġee niġijoa lotaġa, odaa ja dinewade, dalagatetedibigimece nalagħate Jerusalém. ²⁹ Naqa icotediogi icoa

nigotadawaanağa ane liboonağadi Betfagé, aniaa Betânia, anipegitiwage odipegitege ica lojotağadi ane liboonağadi “Lojotağadi Oliveira”. Niçijo niçipiegitediogi, odaa ja iige itoataale niçijo anodiotibece. ³⁰ Meetediogi, “Emii nigepaa midiwataşa nigotadawaanaşa digoida ęgodode. Nigakaatiotiwaji, odaa jaçakati boliicawaanigi dinigoetini, analeediçica mowaxoditeloco. Owileceni ini boliicawaanigi, odaa anadeegiticogi digoina meetaşa. ³¹ Nigica ane ęadigeetiwaji, nigeetağawa, ‘Igaamenitiwaji ina mowileceni ini boliicawaanigi?’ Odaa enita, ‘Jowilecenaşa ini boliicawaanigi leeğodi Goniotagodi yopotedibige.’”

³² Odaa jiğigotibeci niçijo ane iiğetedibigiwaji, odaa joğoyakadi niçijo aneyatedigi Jesus ligeji.

³³ Niçijo naşa oikatice niçijo boliicawaanigi, odaa niçica ane nebi ja nigikanaga, modi, “Igame leeğodi ina mowileceni ini boliicawaanigi?”

³⁴ Odaa joğoigidi, modita, “Jowilecenaşa niçini boliicawaanigi leeğodi Goniotagodi yopotedibige.”

³⁵ Odaa joğoyadeegi boliicawaanigi midoataşa Jesus, niçidiaağidi joğoyexağateloco nijayogoli leláşa niçijo boliicawaanigi. Odaa joğoyadodi Jesus me waxoditedibige. ³⁶ Igaanaşa onaditege Jesus, odaa niçidi noiigi oipecetinigi iiğo nijayogoli naigitinece, owotibige moikee moiweniğide.

³⁷ Niçipiegitedio nigotaşa Jerusalém, naşa idinikanagaşatinece minitaşa lojotağadi aninoa icoa nialeli “oliveira”, anodita “Lojotağadi Oliveira”. Niçijo niçico niçica noiigi-nelegi an-

odiotibece ninitibigiwaji, odigaanaağatibigimece Aneotedogoji me dinigetagateetibigiwaji leeğodi ijoatawece niğijo əgodoxiceğetedi libinienaga baanıgijo monadi. ³⁸ Odaa modi niğijo noiigi, “Jemaanağa Aneotedogoji meote aneletema niğiniwa inionigi-eliodi anida nağatetigi aneitelogo Liboonağadi Goniotagodi Aneotedogoji.

Inoatawece aninoa digoida ditibigimedi idioka limedi me ilağatiwage.

Joğeeğatibigimece ane ideitedice ditibigimedi.”

³⁹ Odaa onicoa icoa fariseutedi, anidiaağı liwigotigi niğidi noiigi-nelegi, onoditalo Jesus, “Niiğaxinaağanaga! Oxoki niğidi anodiotibigağadici leeğodi niğinoa lotaşa.” (Leeğodi ağoyemaa modi Jesus me inionigi-eliodi.)

⁴⁰ Odaa ja igidi, meetediogi, “Ejitağawatiwaji dağa notokotiniwace, odaa niğinoa wetiadi jağaga napaawağateloco modoğetetibigimece Aneotedogoji!”

Jesus anoe leeğodi me iwicode nigeladimigipitigi Jerusalém

⁴¹ Niğijo Jesus niğipegitte nigotaşa, naga naditeta nağani nigotaşa, odaa jağanoe leeğodi ane ninyaagi nigidiağıdi niğidi nigeladimigipitigi nigotaşa. ⁴² Odaa jeğee, “Niğida me Ee domaşa jemaa mowooğoti niğina noko niğica ane leeditibige mawii makatitiwaji Aneotedogoji me dagalee yelatedağadomi. Pida niğina natigide ağaleeğakatitiwaji manati niğica ane leeditibige mawii. ⁴³ Leeğodi icotalo nokododi gadaxakawepodi onojotağadi

iiğo moyolitağagitiwaji manotiticogi we nigotağa. Jigidağee nigonoxocotağagitiwaji, etiğadiligicenitiwaji inoatawece ęawailidi. **44** Odaa joğoyağadi anitawece ęanigotaęatiwaji, codaa makaamitawece anakaami niğeladimigipi. Odaa ağaca nenyęati otağanitece wetiğa ane waxoditeloco eledi, leeğodi ağemaani mowoğogoti Niğijoa Aneotedoğoji ane niiğe me dalitağawatiwaji Liiğexegi me domeğeotedağadomi anele.”

*Ica Jesus aneote digoida Aneotedoğoji ligeladi
(Mateus 21.12-17; Marcos 11.15-19; João 2.13-22)*

45 Jesus naça dakatediwece Aneotedoğoji ligeladi, odaa ja niticoitedicoace icoa anoojetekağa anidiağite. **46** Odaa jeğeetediogı, “Lotęanaęaxi Aneotedoğoji diniditeloco niğica Aneotedoğoji ane ligegi, niğijo neğee, ‘Iğeladi jigidiaaa ite niğina oko ane etidotęaneęe.’ Pida jağademiitiwaji ligeladi micatağa dağa latecağadi olicęęaga.”

47 Jesus one diiğaxinağa minitağa Aneotedoğoji ligeladi icoatawece niğicoa nokododi. Odaa niğijoa sacerdotitedi ijağijo anodiiğaxinağatece lajoinağaneğeco Aneotedoğoji, ijağijo niğijo anoiğe judeutedi, joğodoletibige moyeloadi Jesus. **48** Pida ağica nimaweneğegi, leeğodi iditawece oko watacotibigiwaji, mowajipatalo lotęęa Jesus.

20

Ica ane icögoticogi nagatetigi Jesus me iticoitedicoace niğijo anoojetekağa minitağa Aneotedoğoji

*ligeledi**(Mateus 21.23-27; Marcos 11.27-33)*

¹ Ica noko Jesus idiaaqite Aneotedoğoji ligeladi, odaa niqaxitediniwace ica noiigi, yelogoditediogi niqicoa nibodicetedi anele ane icoğotetibigimece miniwataşa Aneotedoğoji. Odaa joğototalo niqijo anoiige sacerdotitedi, codaa me niqijo anodiiqaxinaqatece icoa lajoinaqanegeco Moisés, ijaqijoa icoa laxokodi şoneleegiwadi, lacilodi noiigi judeutedi. ² Odaa joğoige, moditalo, “Igame icoğoticogi ica şanaşatetigi mawiite inoa şadoenataka? Codaa amijio ica ane yajigotaşawa şanaşatetigi me yakadi mawiite inoa şadoenataka?”

³ Jesus ja igidi, meetediogi, “Ee aaşaşa şadigeetiwaji, odaa jemaa madigit. ⁴ Amijio ica ane niige João me nilegetiniwace oko? Aneotedoğoji niige? Oğoa, şoneleegiwadi oniige?” ⁵ Odaa jişidiah dinotaqaneşetiwage, modi, “Daga jigitaga me Aneotedoğoji niwakatee João me dilegenaga, odaa jegeetedoğowa, ‘Joanişidaaşee igatime leegodi ina dişıwaşatiteda icoa aneetedaşawa João?’ ⁶ Pida deşejinaga me şoneleegiwadi oniige, odaa nişina noiigi-nelegi şogonokoletogoloco wetiadi, leegodi oyiwagadi João minaaşina ina ane yelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko.” ⁷ Odaa joğoigidi Jesus, moditalo me doşoyowooşodi niqica ane yajigota João naşatetigi me nilegetiniwace oko. ⁸ Odaa Jesus jeşee, “Ee eleditiwaji ajelogoğitashawa niqica ane najigotiwa inaşatetigi me jakadi me jaote nişinoa yoenataka.”

Jesus yatemati natematigigi icoa nawodağanadi abeyacağaga

(Mateus 21.33-46; Marcos 12.1-12)

9 Nişidiaağıdi Jesus ja yatematitediogi nişidi noiigi nişida natematigo anida ane şodiişaxitece, odaa jegee, “Ica şoneleegiwa eyatedi ‘uuva’ libatatiidi miditaşa lixoşotagi. Odaa ja dinilakidetege icoa şoneleegiwadi modoweditelogo, odaa ja noditice, igo eledi iişo, ica ditigedi, odaa leegi midiaağı. **10** Nişicota ica limedi monopilaşaditedio lawodigijedi, odaa ja iişe onijoteci liotagi me dibatege liwai nişica baanaşa odinilakidetigi. Pida nişijo şoneleegiwadi anodoweditelogo onaxacoşotibige nişijo liotagi, oiişe mopi, me dişicata ane yadeegi. **11** Nişijo ane nebi nixoşotagi ja iişe eledi liotagi. Pida idaaşodigota onaxacoşotibige, onietibige, codaa moişe mopi me dişicata ane yadeegi. **12** Odaa ja niwakatee eledi liotagi. Pida nişijo liotagi oyacilotidi, odaa joşoyokoleticogi wetice nişidiwa nawodigijedi anoniotaan.

13 Odaa nişijo ane nepilidi nişijoaw nawodigijedi meetigi le, ‘Amigaleegini ica inimaweneğegi? Natigide jiişe nişini ionigi yemaanigi. Ijoatibige doğodeemitibige.’ **14** Pida nişijo anodoweditelogo nişijoaw nawodigijedi noşonaditege lionigi nişijo ane nepilidi nawodigijedi, odaa modi, ‘Nişina nişijo lionigi nişijo ane nepilidi nawodigijedi, jişinää nenyağatema nawodigijedi, nige yeleo eliodi. Ele me jeloataşa, odaa nişinoaw nawodigijedi ja şonepilidi.’ **15** Odaa joşoyokoleticogi we nişidiwa nawodigijedi, odaa joşoyeloadi.

Natigide, amiini ica anakatitecetiwaji ijo ane nepilidi idawa nawodigijedi migotiogi idi anoyeloadi lionigi? ¹⁶ Enagi, odaa ja nigodi niğidi anodoweditelogo nawodigijedi. Odaa ja yajigotiogi niğidiwa nawodigijedi eletidi ḡoneleegiwadi modoweditelogo.” Niğijo noiigi noğowajipata niğida natematigo, odaa modi, “Inibeoonağatege Aneotedoğoji me dağa ikateda micota niğida niciagi.”

¹⁷ Jesus naşa iwitediogi, odaa jegee, “Enice, amiini ica aneetece ijo liwai ajo Aneotedoğoji lotağanağaxi anee,
 ‘Nağajo wetiğä ane diğica mowo,
 niğijo anoyoe diimigi,
 ajaagajo nagajo wetiğä dinoe me wetiğä ane
 dağaxa mida anowo mini diimigi,
 caticedi niğidiwa eletidi wetiadi anoibake’?
 (Leeğodi jağaniaa dowediteloco initawece niğini
 diimigi.)

¹⁸ Niğina oko ane dixipeteloco nağani wetiğä, oninoateci liwailidi yeyagaletedice. Codaan nağani wetiğä degeniteloco oko, iopaağadi.”

*Oigetece Jesus niğijo dinyeelo ane leeditibige moyediatece niğijo ninionigi-eliodi romaanotedi
 (Mateus 22.15-22; Marcos 12.13-17)*

¹⁹ Niğijo anodiığaxinağatece lajoinağaneğeco Moisés ijaağijo niğijo anoiige sacerdotitedi, oyowooğodi niğidiaägeetediogi Jesus, niğijo naşa yatemati niğida natematigo. Odaa joğodoletibige moniwilo aniaağani nağaca lakata, pida ağica loenatagi leeğodi odoitiogi niğidi noiigi. ²⁰ Odaa joğoiğoaditalo Jesus, niğidiaağidi

jogoiiğe ȝoneleegiwadi modinanatigi niȝina oko ane iȝenaga moigoaditalo Jesus, codaan monigetedice, odoletibige modibatalo oyatitalo lotaga. Domogoyemaa mica ica anoyatigi ligegi modakapetege Jesus, domogowotibige moyakadi moyajigo minitağɑ ninionigi-eliodi romaanotedi, moiloikatidi Jesus. ²¹ Niȝijoa ȝoneleegiwadi niigexedi jõgoige Jesus, moditalo, “Goniigaxinoȝodi, jowoogotağɑ meloȝoti anewi, codaan me iiȝaxinağanitece anewi. Codaan jowoogotağɑ me dağawii ȝademaani oko daga leeȝodi mida ane jaoga. Pida ewi me iiȝaxinağanitece niȝica Aneotedoȝoji ane yemaa mowo niȝina oko. ²² Natigide digawini, domige ȝodiiğe inoa ȝonajoinağaneȝeco me jajicağata César dinyeelo, niȝijo ninionigi-eliodi romaanotedi ane ȝodiiȝeta me jedianaga? Ogoa, domige etigodoli inoa ȝonajoinağaneȝeco me jedianaga?”

²³ Pida Jesus yowooȝodi modoletigi mowotema ane beyagi modakapetege. Odaa jegee, ²⁴ “Awii anikeenitiwa beexo romaanexe. Ame liwigo aniwoteloco ani beexo, codaan ame liboonağadi ane diniditeloco ani beexo?” Odaa joȝodi, “César.” ²⁵ Odaa Jesus jegee, “Enice, ediani César niȝica ane leeditibige medianitece, codaan ajicitalo Aneotedoȝoji niȝica ane leeditibige medianitece.”

²⁶ Odaa aȝoyakadi modi mica ligegi Jesus ane beyagi lodox niȝidi noiigi. Codaan eliodi moyopo ane eyatedigi ligegi me igiditediogi. Joaniȝidaa leeȝodi modaa notokotiniwace.

Oigetece Jesus ica anodaagee nigina oko ica nige

*newigatace**(Mateus 22.23-33; Marcos 12.18-27)*

²⁷ Icoa saduceutedi aonoğoyiwağıadi micota me newigatace niğijo baanağa nigo, odaa onica anototalo Jesus, moige, ²⁸ Moditalo, “Goniigaxinoğodi, niğijo Moisés naşa idí niğijoa şonajoinağaneğeco, mee me iditedini, ‘Diğica şoneleegiwa ane yeleo nenyağaditi lodawa me diğica lionigi, odaa leeditibige nioxoa me lodawa nağajo wajekalo amaleegaşa icoa lionaga. Odaa niğidi lionigipi ja micataşa daşa lionigipi niğijo baanağa yeleo.’ ²⁹ Pida onicoa seete dinioxomigi. Odaa niğica liidaşa jona wado. Pida aniğica lionigi naşa yeleo. ³⁰ Odaa niğijo liiğejetewa ja lodawa nağajo wajekalo. Pida jaşaşa yeleo maleedığica lionigi. ³¹ Niğidiaağidi niğijo aağaşa liiğejetewa jaşaşa lodawa ajaağajo nağajo wajekalo. Pida eledi yeleo. Odaa joaniğidaägee ijotawece niğijo seete dinioxomigi nodawa ajokajo iwaalo, codaa ijotawece nigo maleedığica lionigi. ³² Niğidiaağidi nağajo iwaalo jaşaşa yeleo. ³³ Odaa niğica noko nige newigatace émaşaşa, amigepidığica niğijo seete dinioxomigi başa lodawa ajo iwaalo? Igaataşa ijotawece nodawa ajokajo iwaalo.”

³⁴ Jesus naşa igidi, meetediogi, “Niğina oko anida aneetege niğina iiğo nadonaşa, odaa jiğinoa lionaga, odaa jaşaşa nadonaşa niğinoa lionaga. ³⁵ Pida niğina Aneotedoğoji aneote me yewigatace leeğodi me igenagatibigiwaji, nige newigatace, ağalee nadonaşa. ³⁶ Pida ja liciaco aanjotedi, ağalee yakadi daşa nigo. Ja lionaga Aneotedoğoji leeğodi jeğepaägeote

naşa newigatace. ³⁷ Codaa ijaaşijo Moisés ikee nişijoa émağaga me newigatace. Nişijo naşa iditini me yalağata naşajo nialawaana ane ídi, pida ayabidi. Iditini yalağatalo Goniotagodi Aneotedoğoji nişinia, ‘Noenogodi Abraão, Noenogodi Isaque, codaa me Noenogodi Jacó.’ ³⁸ Odaa leeşodi nişidiwa notaşa, ja jowoogotaşa me daga Noenogoditeda émağaga, pida Noenogodi nişina oko anidi me newişa. Leeşodi lodee Aneotedoğoji iditawece newişa.”

³⁹ Nişidiaağidi icoa anodiişaxinağatece lajoinağaneğeco Moisés moditalo Jesus, “Goniığaxinoğodi, ica mele motaşani!” ⁴⁰ Owo nişida ligegi leeşodi nişijoa saduceutedi aşaleeğabo laaleğena mowote eletidi ligikanegəco midoataşa Jesus.

*Jesus digikatedigi Nişijoa ane niişe Aneotedoğoji
me şodewikatidi*

(Mateus 22.41-46; Marcos 12.35-37)

⁴¹ Jesus digika, meetediogi, “Ica Aneotedoğoji ane niwakatee me yewikatidi oko, igame leeşodi ina oko modi mida aneetegi licoğegi Davi? ⁴²⁻⁴³ Igaataşa ijaaşijo Davi mee miditaşa liwai Aneotedoğoji lotaşanağaxi anodita Enaco, mee me iditeloco,

‘Goniotagodi Aneotedoğoji meeteta Iniotagodi, “Anicootini iwai ibağadi me jiişenatakanşa, nigepaağicota me jiğeke ganelogododipi.” ’

⁴⁴ Davi nigeetalo me Niotagodi, odaa igaamee ina me yakadi ica ane niişe Aneotedoğoji mida aneetegi licoğegi Davi?”

*Jesus yalaqate niçijo anodiiqaxinaqatece lajoinaqanegeco Moisés
(Mateus 23.1-36; Marcos 12.38-40)*

⁴⁵ Niçijo noiigi owajipatalo Jesus, neqeetediogi niçijo anodiotibece, ⁴⁶ “Anidakitiogi niçina anodiiqaxinaqatece lajoinaqanegeco Moisés. Lemaanigi niçina mewaligitibigiwaji, modinixotinigilo nijayogoli niçina oko şoneşegi. Eeditace lemaanigi niçina oko modeemitetibige monice miditaşa ane latecaşaditibece oko. Codaa lemaanigi monicoteloco nibaanco niçina oko şoneşegi midiwataşa niiakanaqaxiidi, codaa niçina migotibeci nalooşo, odoletibige limedi niçina anele. ⁴⁷ Pida oninaaletiniwace wajekalodi, odaa joşodoliceta anigid lowoodaşagi anele, codaa lemaanigi me dinikeenaqaneşe moyotaşaneşe Aneotedoşoji. Pida Aneotedoşoji icota meliodi me iloikatidi.”

21

*Aca wajekalo madewete ane yajigotalo Aneotedoşoji iniodataale beexotedawaanaşa
(Marcos 12.41-44)*

¹ Jesus iwitediogi ica oko minitaşa Aneotedoşoji ligeladi. Odaa naditediogi niçijoa liicotedi noşoyokoletinigi ninyelo naşajo niwokodaşaxi Aneotedoşoji. ² Odaa aağaga nadi naşajo wajekalo madewete maşaşa yokoletinigi madi iwokodaşaxi iniwataale beexotedawaanaşa. ³ Odaa Jesus jegee, “Ejitaşawatiwaji niçina anewi. Naşani wajekalo madewete yajigotalo Aneotedoşoji caticedi anoyajigo niçijo eledi oko.

⁴ Leeġodi niġijo eledi oko oyajigo niġinoa ane iigotedice ninyeelo. Pida naqani wajekalo digo anee me dağaxa me madewete, pida yajigotalo Aneotedogoji ijoatawece niġijoa ane domaġa yopotibige me yewiġa.”

*Jesus yalaġate micota moyojiketini
Aneotedogoji ligeladi*
(Mateus 24.1-2; Marcos 13.1-2)

⁵ Niġijo anodiotibece notaġanaġateloco oyalaġata Aneotedogoji ligeladi, oyakadi ica me dağaxa me libinienigi, icoa niwetiadi libinienaga, codaawidu niġicoa eletidi elomaġajetecidi libinienaga niġini diimigi anoibootalo Aneotedogoji niġica noiġi. Odaa Jesus jeġee, ⁶ “Icota noko niġini diimigi libinienigi ananatitiwaji icota moyaaġadi. Odaa aġaca nenyagatini otaġanitece wetiġa ane waxoditeloco eledi wetiġa.”

⁷ Odaa joġoige Jesus, moditalo, “Goniexaxinoġodi, igaatigi ica nige jinataġa ida niciagi? Amiida ica Aneotedogoji loenatagi me niqeetedoġowa ica nige limedi ida niciagi anenita?”

*Niġina anodiotece Jesus nigidiaaqidi
nawikodeega, codaaw moiatetibeci*
(Mateus 24.3-14; Marcos 13.3-13)

⁸ Odaa Jesus mee, “Adinowetitiwaji! Adiġica ane gadinaaleni, leeġodi eliodi oko odinanatibiji, modi, ‘Ee liiġexegi Aneotedogoji’, ogoa, domigodi, ‘Jiġicota noko Goniotagodi.’ Pida jiniġiwitecetiwaji.

⁹ Codaaw jinagħadou nigajipaata moyalaġata nideleġeco digawiniteloco noiġi, codaaw me

niçina dinoigiwepodi nidelağa. Igaatağa jiçinaa odoejedi me jinatağa, pida anaga nipegi liniogo niçinoa nokododi.”

10 Odaa Jesus jegee, “Icota midi noiigi dinigoditege eledi noiigi, codaa nimaweneğeco iigo dakapetege nimaweneğeco eledi iigo. **11** Niçinoa eletidi nipodağa jibodicağata datalale iigo ane yoniciwadi, oko nigodi nigigi, codaa me neelotika ane yediiga me waxodita eledi oko. Aneotedoğoji eote ane ikee digoida ditibigimedi ane ikee me deliğide, odaa eote niçina oko meliodi me doitibigiwaji.

12 Pida maleedağa icotece inoatawece niçinoa anejitedağawa, icota modibatağawatiwaji, owo mawikodee. Odaa etiğadajicitiogitiwaji niçinoa lacilodi liiakanagaxiidi judeutedi, odaa jegetiğadixomitiwece niwilogonağaxi. Leeđodi Iboonağadi etiğadadeegitatiwaji lodox inionaga-eloodoli, inaağinoa eletidi lacilodi metiğadiwini, odaa joğowo anodigotağawa. **13** Joaniçidaa nigakatitiwaji menitici miditağa. **14** Atiteteloco şadowoogo, jiniğigi amanagawini aağagowikomataatiwaji maleedağa icota lakata motağani. **15** Leeđodi emeğee jajigotağawa şadixakedi, odaa jaxawatağadici ane alitigi gagegi magiti şadaxakawepodi, odaa iditawece açojakadi modinigaanyetążadici, codaa açojakadi moditağawa me degenitece anewi. **16** Pida etiğadajicita metiğadiwilo niçina şadiododipi, şanioxoadipi, şaditacepodi, inaa şadokaağetedipi. Codaa ganigepidiğica anoyeloadi niçina akaamitiwaji. **17** Odaa

inatawece oko agetigademaani Ee leeğodi.
18 Pida niğida makaamitiwaji ağica ananiatitema otağagidatece Ɂadamodi. **19** Odaa natigide aatege niğino a ne dakaketedağadomi, amaleeğaga idioka limedi me Ɂadewiki miniwatağa Aneotedoğoji.

*Jesus yalağate ica me daa nigotağa Jerusalém
(Mateus 24.15-21; Marcos 13.14-19)*

20 Niganatitiwaji nigotağa Jerusalém, monawiile owidi iodağawadi Ɂadidelajawadi, odaa joğowooğotitiwaji niğicotalo nokododi a ne nibikota Aneotedoğoji me yağadi nigotağa. **21** Odaa anidiaagi nipoğigi Judéia ele me deletibigimoace midiwatağa wetiadi. Codaa niğina anidiaagitice nigotağa leeditibige me yediğatibigiwaji me noditicoaci. Odaa niğina anidiaagitice nipoğigi agalee yakadi me dakatiwece nigotağa. **22** Leeğodi niğicoa nokododi ja limedi Aneotedoğoji me iloikatidi niğidi noiği, codaicota midiokidi minoa ninyaco ijoatawece niğijo a niwoteloco Aneotedoğoji lotağanağaxi. **23** Niğina iwaalepodi ipilağaga, inağina niğina bağalee oilipeğe lionipipi, niğidi eliodi me nawikodeeğa niğicoa nokododi, leeğodi enagi owidi nawikodico digoina iğo, codaan Aneotedoğoji iloikatidi niğina noiği leeğodi yelatetema me đađaxa mowidi libeyaceğeco. **24** Odaa niğica laxakawepodi eliodi anonigodi niğidi noiği oyatitiogi lodaajoli-ocağatedi, codaidi eledi oyadeegi micatağa me niwilogoğegipi minoatağa eletidi iğotedi. Odaa idi eledi noiği oyağadi nigotağa Jerusalém, odaa ida

loniciwaqatema moiige nigotaqa nigepaa liniogo nigicoa nokododi Aneotedoqoji ane nibikota me ika mowo niqida niciagi.

Lanokegi Goneleegiwa ane icogotibigimece ditibigimedi

(Mateus 24.29-31; Marcos 13.24-27)

²⁵ Joaniqidaaqee niqica niciagi, naqani aligege, epenai, codaa me yetetitedi, oikeetiogi niqina oko naqa nipeci liniogo iiqo. Odaa digoina iiqo, inatawece noiigi aqaleeqica doqonibeotibigege anele, codaa eliodi me doitibiqwaji, leeqodi layaagegegi akiidi-eliodi, nebekadi. ²⁶ Codaa niqina oko noqomiyaditiniwace leeqodi dagaxa me doitibiqwaji, niqina moyowo niqida niciagi nicipote. Leeqodi inoatawece ane loniciweqeco ditibigimedi digikee. ²⁷ Odoo niqina oko jegetidadi, Ee, Goneleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, me idinikatini jiniotinece lolaadi, meliodi yoniciwaqa. ²⁸ Nige limedi niqinoa ninyacoli, odoo jaqabo qadaaleqena maliitigi, leeqodi aqalee leegi odoo Aneotedoqoji ja gadogaatedicogi niqinoa qadawikodico.”

Jesus yatemati ica natematigo anida ane godiigaxitece aneyalaqata niale figoigo

(Mateus 24.32-35; Marcos 13.28-31)

²⁹ Odoo Jesus ja yatemati niqida natematigo anida ane godiigaxitece, mee, “Digawini niale figoigo inaaqinoa eletidi nialeli. ³⁰ Niqina manatitiwaji niqinoa laamotiidi maleekoka daxoditedice, odoo jogowooqoti jiqicota limedi me daamotiide. ³¹ Jigidaaqee nicipote manati niqida niciagi, minoa

nawikodico, odaa joġowooġotitiwaji naġa ni pegi Aneotedogoji me iīġe laalegenali oko.

32 Ejitaġawatiwaji niġina anewi, niġina oko aninaa me newiġa niġica nivicatalo niġicoa nokododi nige limedi nawikodico, aġinatawece nigo nivicota niġida niciagi anejita. **33** Ditibigimedi, iīgo, baġa ixomagaġatedice, pida yotaqbaa daqqa ixomagaġatedice, idioka limedi midiwa.

Leeditibige midioka limedi me idinowetagatege niġica anenagi

34 Akamaġakaamitiwaji adinoweti jiniġidioka limedi moleetibige maloo, daġa ḡademarkitibece, codaa jinaġaqowikomataatelogo niġinoan aneni digoina iīgo. Ina daġadoiita adaġakaami libakajetegi maleedaġa enitigi degeno niġica noko Aneotedogoji. **35** Igaataġa niġica noko enagi, odaa dibatiogi eliodi oko digoina iīgo, niġina analee doġoditibige, macataġa naġana enoona me dibata eijeeġagi me daġa eetibige. **36** Odaa leeditibige midioka limedi madinoweti, codaa midioka limedi motaġaneġeni Aneotedogoji, amaleeġaġa akatitiwaji metiġadiwokoni nawikodico anenagi, codaa amaleeġaġa akatitiwaji manooticogi yodoe, Ee, Gonleegiwa ane jicogħotibigimece ditibigimedi.”

37 Inoatawece nokododi Jesus niġaxitediniwace niġijo noiġi minitaġa Aneotedogoji ligeladi. Odaa niġina menoale ja noditedicogi nigotaġa, idiaaġitedice maditaqba aċċa wetikawaana anodita, “Lojotaġadi Oliveira”. **38** Odaa niġina naġa yelogħotibige, iditawewece

niğidi noiigi igotibeci midoatağa Jesus minitaşa
Aneotedogoji ligeladi mowajipatalo lotaşa.

22

*Lacilodi judeutedi odinilakidetege Judas me ikee
Jesus*

(*Mateus 26.1-5, 14-16; Marcos 14.1-2, 10-11;
João 11.45-53*)

¹ Naşa niłegi ica nalokegi anodita “Lalokegi paon ane diçica labookojegi”, aneledi oyatigi me “Páscoa”. ² Niğijo anoiğe sacerdotitedi ijaağijo ańiğaxinağanadi anodiiğaxinağatece lajoinağaneğeco Moisés, joğodoletibige nimaweneğegi moyeloadi Jesus. Pida aąoyakadi, leeğodi odoitiogi niğidi noiigi.

³ Judas, aneledi oyatigi me Iscariotes, ida aneetege niğijo dooze anodiotibece Jesus. Satanás ja dakatiwece laaleğena Judas. ⁴ Odaa jiğigo yotaganeğe niğijo anoiğe sacerdotitedi ijaağijo anoiğe niğicoa iodağawadi anoyowie Aneotedogoji ligeladi. Odinotaganeğetege ica nimaweneğegi me yajigo Jesus midiwa lacilodi judeutedi. ⁵ Odaa eliodi me ninitibigiwaji, codaa odinilakidetege moyediatece dinyeelo. ⁶ Judas ja niwoditema, odaa ja doletibige nimaweneğegi me yakadi me yajigo Jesus midiwa nelogododipi me doğoyowooğodi niğidi noiigi.

*Jesus iiğe itoa anodiotibece moilakideti ane
niodağadi me Páscoa*

(*Mateus 26.17-25; Marcos 14.12-21; João 13.21-30*)

⁷ Niġicota ica noko nalokegi “Paon ane diġica labookojegi”, niġica noko noġonigodi waxacocoli moninitoge ica lalokegi Páscoa. ⁸ Odaa Jesus ja iige Pedro ijaa João, meetediogi, “Emiitiwaji odaagoeni ġoweenigi lajo Páscoa.” ⁹ Odaa ja nigikanaga, modi, “Igamei ica anemaani mejonaġatice me joenaġa ica ġoweenigi?” ¹⁰ Odaa Jesus ja igidi, meetediogi, “Digawinitiħaji, nigakaatiwece nigotaga, akapetege ġoneleegiwa yoyaġadi boote ane nolee ninyoġodi. Odaa iwitece nigepaa minitaġa niġica diimigi ane dakatiwece. ¹¹ Odaa enita niġini ane nebi diimigi, ‘Goniixaxinoġodi godiġiġe me jikanaġatigi ica ane diiġetigi ica ġodicoogadi nelegi, anei me niodaġa, Goniotagodi inaqinoa anodiotibece moyeligo liweenigi Páscoa.’ ¹² Odaa ja ikeetaġawatiħaji ica ġodicoogadi nelegi ditibigimedi diimigi initawewece ilaqatini. Odaaqid diaa qonitħetiħaji me oeni ġoweenigi.” ¹³ Niġijo niġitotibeci, odaa joġodakapetege niġijo Jesus aneyatedigi ligi. Odaa joġoyoe liweenigi Páscoa.

Jesus diiġenatakate moyeligo ica niweenigi moy-alaqatibige

(Mateus 26.26-30; Marcos 14.22-26; 1 Coríntios 11.23-25)

¹⁴ Niġijo niġicota aca lakata, odaa Jesus ja nicotedi maditaġa aca nameeja awatetege niġijo anodiotibece. ¹⁵ Odaa jegeetediogi, “Jiġiġo mejitħaqawatiħaji, meliodi me jemaa me jeligo niġida ġoweenigi me Páscoa, mokotawece jatecogoġoġo maleedaga icota me jawikode. ¹⁶ Leegodi ejitaġawatiħaji me daqadiaa jeligo

liweenigi nalokegi Páscoa nigepaa jiniodaşa nige limedi lalokegi Aneotedoğoji ane iomagaditedice, nigmota me iiğe laaleğenali inatawece oko.”

¹⁷ Odaa Jesus naşa dibile aca goopa viinyo, odaa diniotagodete Aneotedoğoji. Niğidiaaqidi jeğee, “Abaatege nağada goopa, odoo adinajicitiği niğida viinyo. ¹⁸ Leeğodi ejitağawatiwaji aqalee jacipe viinyo nigepaa limedi Aneotedoğoji me iiğe laaleğenali niğinaoko.”

¹⁹ Odoo ja dibile paon, naşa diniotagodete Aneotedoğoji. Odoo ja inoke niğijo paon. Naşa yajigotediogi niğijo anodiotibece, odoo jeğetediogi, “Niğidi paon micataga yolaadi ane jajigo leeğodi akaamitiwaji. Awitibiga niğida anejinaga amaleegaga analakitibigiji.”

²⁰ Igaanaşa oiaaditece moyeligo paon, odoo naşa dibile nağajo goopa, idaağigote, odoo jeğetediogi, “Nağada goopa viinyo micataga Aneotedoğoji daşa gelatace me dinilakidetetege oko me noşa libeyaceğeco, odoo ja dibatacetetege leeğodi yawodi ane anado ane akaamitawecetiwaji leeğodi. Odoo niğida viinyo anacipetatiwaji micataga daşa yawodi.

²¹ Pida digawini! Niğijo ane idajigotiogi yax-akawepodi, etini aniodi digoina meetaga. ²² Odoo Ee, Gonoleegiwa ane jicogötibigimece ditibigimedi, ideleo, leeğodi mina lowoogo Aneotedoğoji. Pida niğini ane idajigotiogi ineloğododipi, nigidiaaqidi eliodi me dawikode.” ²³ Odoo niğijo anodiotibece ja dinigetiwage, modi, “Amigijo ica ane yajigo Goniotagodi midi neloğododipi?”

Nigica ane dağaxa me goneğegi

²⁴ Niçijo anodiotibece Jesus ja dinotigimadeti-wage, odoletibige moyowoogodi ganigepidigijo ica ane dağaxa me diniwaloe. ²⁵ Odaa Jesus jegeetediogi, “Niçinoa ninionağa-eloodoli digoina iigo lemaanigi moiğe oko, codaa lacilodi lemaanigi moditiogi, ‘Minığina aneo anele mokotaga’. ²⁶ Pida bağaleedigidaağenitatiwaji. Pida niçina ane idei makaamitağatiwaji ane dağaxa me şoneğegi, leeditibige miniağını micataga niçina niotagi bağalee lioneega. Odaa niçina ane şadacilo, ele midioka limedi me diniciaceeketege nimeedi. ²⁷ Amiijo ica ane dağaxa me şoneğegi? Manigijaağijo ijo ane nicotini madi nameeja maniodi, ogoa, manigijaağijo ane nadeeegita eledi oko liweenigi ane yeligo? Nige yemaa niçijo ane nicotini madi nameeja jişijaa şoneğegi! Pida Ee başa diniciaceeketege niçina niotagi digoina gadiwigotitiwaji.

²⁸ Jagakamaağakaamitiwaji niçijo anidioka limedi me idinadeegitibigege minoa yawikodico. (Pida ağadikanitiwaji). ²⁹ Pida joaniğidaa Eiodi me najigotediwa me jiiğe inoatawece, odaa Ee, aağaşa jajigotağawatiwaji me iiğeni inoatawece. ³⁰ Odaa icota maniodi, macipe, codaa makaami şogiiwepodi miditaşa nalokegi Aneotedoğoji aneote nige limedi me jiiğe inoatawece. Codaa niğida makaami jişida şanagatetigititiwaji me iiğenatakani, odaa jağawinitiwaji anemiitiogi, codaa me iiğeni niçijo dooze latopaco loiigi Israel.”

*Jesus eote leemidi Simão Pedro
(Mateus 26.31-35; Marcos 14.27-31; João 13.36-38)*

³¹ Odaa Goniotagodi jegee, “Simão, Simão, digawini! Satanás dipokotalo Aneotedoğoji me ika me dineetağawa akaamitawecetiwaji, me gadigikeni, micatağa nawodağanağa me yajigijice leyeema, catinedi beneela. ³² Pida jağaga jipokotağaloco me gadaxawani Aneotedoğoji, me dağa ikani madadiwağati, Simão. Odaa nige adopilitiwa, odaa awii me yoniciwaditace ganioxoadipi mabo laalegena.” ³³ Pida Pedro meetalo, “Iniotagodi, ja idigo makaami iniwilağawa, codaa makaami yemağawa.” ³⁴ Odaa Jesus meeteta, “Pedro, ejitağawa, niğina enoale aniğicatibige dağa anoe okoğokoodi, odaa itoatadıgıda meni me dağadowooğoti.”

Jesus jagageote leemidi nigijo anodiotibece

³⁵ Odaa Jesus ja ige, meetediogi, “Ica ananiditadacomitiwaji, ijo me ağadiğeni memiitiwaji me diğicoa ğanibocoli, me dağaca ğanixacoola, codaa meletidi ağawelatedi?” Odaa joğoigidi, moditalo, “Ağica ane aniaditibige.”

³⁶ Odaa jegeetediogi, “Pida niğina natigide anidiwa nibocoli, mige nixacoola, ele me yadeegi. Odaa niğini ane diğica lodaajo-ocağatağa, odaa ele meyaa nicaapa, me yakadi me dinoojeteta lodaajo-ocağatağa. ³⁷ Leegodi ejitağawatiwaji me leeditibige micota niğida niciagi, aneeta nağadi Aneotedoğoji lotağanağaxi mee, ‘Awatetege monilağadi niğijoagopeloğası.’ Leegodi jiğicota niğida niciagi, ijo aneetece Aneotedoğoji

lotagañagañaxi.” ³⁸ Odaa niñijo anodiotibece moditalo, “Goniotagodi, digawini! Digoina idawa itiwataale gododaajoli-ocañagedi.” Odaa jegeetediogi, “Jañabo!”

*Jesus igotace minitaña Lojotañadi Oliveira
(Mateus 26.36-46; Marcos 14.32-42)*

³⁹ Jesus noditedicogi nigotaña, igo minitaña Lojotañadi Oliveira ane ligilegegitedibece. Niñijo anodiotibece eledi igotibeci. ⁴⁰ Niñijo niñicotedicogi niñijo lemaanigi meitedibige, odaa jegeetediogi niñijo anodiotibece, “Ipokitalo Aneotedoñojitiwaji me daga ikateda mawii ane beyagi nigetigadicini.”

⁴¹ Odaa ja yetecetedicoace, iboñodi mabo me jokolenaña wetiña. Odaa ja yamañatedini lokotidi me yotañanege Aneotedoñoji, mee, ⁴² “Eiodi, nige-maani, madatamañateenitege niñinoa yawikodico anenagi, ane jiciaceeketege nañana goopa ane nolee niñina nacipañadi ane bayodi. Pida jemaa me jixomañateetedice niñica anakamaña emaani, idigida aqiniñinoa ane emaña jemaa me jixomañateetedice.” ⁴³ Odaa ja dinikeetalo ica aanjo, ane icoñotibigimece ditibigimedi, enagi me yajigotalo loniciwaña. ⁴⁴ Jesus eñidaaägee me yotañanege Aneotedoñoji, odaa eliodi me doñowikomata, neñepaa dinonipetetece lawodi ane datikoletedinigi iigo.

⁴⁵ Naga nigotedini me yotañanege Aneotedoñoji, odaa ja dabiditedini, opitacedicogi miditaña niñijo anodiotibece, odaa jiñicotediogi me niotaña, leeñodi eliodi me agecañalodipi. ⁴⁶ Odaa jegeetediogi, “Igaamenitiwaji ina me iote? Anicootiniwaciwaji, odaañipokitalo

Aneotedoğoji me dağa ikateda me oeni ane beyagi nigetiğadicini.”

Jesus oniwilo

(*Mateus 26.47-56; Marcos 14.43-50; João 18.3-11*)

⁴⁷ Jesus eğidaageeteda me dotağa, noğototalo ica noiigi-nelegi. Odaa niğijo ane liboonağadi Judas, anida aneetege niğijo dooze anodiotibece Jesus, jiğijaa odilokoteloco niğijo noiigi. Odaa niğipegitalo Jesus ja domağa napicoğo. ⁴⁸ Pida Jesus meeteta, “Judas, me domağadapiciği, oleetibige me adikeenitiogi idi inelogododipi, Ee Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi?”

⁴⁹ Niğijo noğonadi niğijo anodiotibece Jesus niğida niciagi, odaa ja nigikanaga, modi, “Goniotagodi, emaanı me jiticodağaticoace jatiğatiogi gododaajoli-ocağatedi?” ⁵⁰ Odaa niğijo ica aneyacilotidi ica limeedi niğijo lacilosacerdotitedi, yakagiditice napaagate ane diğeticogi libaagadi. ⁵¹ Pida Jesus yoxoğo, meete, “Jağabo, jinagaleegawii gadoenatagi!” Odaa ja dibatedinece napaagate niğijo nimeeedi, odaa ja yexocagaditacedi.

⁵² Odaa jeğeetediogi niğijo anoiğe sacerdotitedi ijağijoa icoa ninionağa iodagawadi anoyowie Aneotedoğoji ligeladi, icoa lacilodi judeutedi, anigotibeci moniwilo. Odaa jeğeetediogi, “Igame leeğoditiwaji manadeegi inoa gododaajoli-ocağatedi inaa ganeboli madiwiloti waji, micatağa değee şonematagodi? ⁵³ Ijiğijo me jawatagagitiwaji minitağa Aneotedoğoji ligeladi inoatawece nokododi, pida ağadiwiloti waji. Pida

niçina natigide, jiçicota lakata Aneotedoğoji ane nibikota mabaatiwatiwaji, ja limedi niçina anida aneetege nexocağa me ini loniciwaşa meo loenatagi me dakapetigi.”

*Pedro mee ica me dağa yowooğoditeda Jesus
(Mateus 26.57-58, 69-75; Marcos 14.53-54, 66-72; João 18.15-18, 25-27)*

⁵⁴ Odaa joğoniwilo Jesus, joğoyadeegitedicogi liğeladi niğijo lacilo-sacerdotitedi. Odaa Pedro ja diotece, pida leegitece me yototedice. ⁵⁵ Niđijo noğoyelotigi noledi liwigotigi niogó ica diimigi, odaa ja dinitotibigiwaji. Odaa Pedro jaşaşa nicotini miditaşa. ⁵⁶ Naşa nicotini, odaa aca niimete ja nadi liniogotibece noledi. Naşa iwi, odaa jeğee, “Niđini aaginşa idiaağı-iitice mijoataşa Jesus!” ⁵⁷ Pida Pedro mee, “Awicije, ağıcoa daşa yowooğotagi!” ⁵⁸ Aona niğica daşa leegi, ica şoneleegiwa naşaşa nadi, odan jeğee, “Niđida makaami eji makaami eledi ganigepidilića niğijo anodiotibece.” Pida Pedro ja igidi, meeta, “Godokaağedi, ağıca daşa jiotibece!”

⁵⁹ Naşa ixomağatice onaniteci lakata, ica eledi şoneleegiwa jeğee, “Jelođoditaguwa niğina anewi, niğini şoneleegiwa idiaağıtice mijoataşa, leegodi icögoticogi nipodigi Galiléial!” ⁶⁰ Pida Pedro mee, “Nagoodi godokaağedi, odan ağıca daşa jowoogodi niğica ane şadalakita!” Odan aoniğica daşa leegi, eğıdaağee me dotağatibece, naşanoe okoğokoodi. ⁶¹ Odan Goniotagodi ja nawilitetetege me iwiteta Pedro. Odan Pedro ja nalağatibige niğija Goniotagodi lotağateta, negeeteta, “Niğina enoale, anığatibige daşa anoe okoğokoodi, odan

itoatadigida meni me dağadowooğoti.” ⁶² Odaa Pedro ja noditicogi anei, odaa eliodi manoetibece.

*Icoa iodağawadi onalaketedibige Jesus
(Mateus 26.67-68; Marcos 14.65)*

⁶³ Icoa goneleegiwadi anoyowie Jesus onigiwogotedice, codaa monalaketedibige. ⁶⁴ Onoxoco ligecooğeli, odaağoyalaketigi latobi, odaa joğoige, moditalo, “Iwela, amijo ica ane ağadalakeni?” ⁶⁵ Odaa owidi eletidi anodigotalo moyametibigo.

Jesus ideite lodox ica me dilapode lacilodi judeutedi

(Mateus 26.59-66; Marcos 14.55-64; João 18.19-24)

⁶⁶ Naşa yelogotibige, nişijoa lacilodi judeutedi, ijaaşijo nişijo anoiige sacerdotitedi, ijaaşijo anodiişaxinağatece lajoinağaneğeco Moisés, nişidi ja yatecogo. Odaa joğodipoko monadeegitedicogi Jesus lodox me dilapode. ⁶⁷ Odaa joğoige, moditalo, “Manige akamaağakaami Nişicoa ane niwakatee Aneotedoğoji me godatamaağateetetege ağadadiwağati? Enitogowa nige nağakamaağakaamil!” Odaa ja igidi, meetediogi, “Değejitağawatiwaji neğemeğee, ağadadiwağati. ⁶⁸ Codaa dağa ağadigeetiwaji, ağadigit. ⁶⁹ Pida Ee, Goneleegiwa ane jicoğotibigimece ditibigimedi, ağica dağa leegi odaa ja idicotini liwai libaağadi Aneotedoğoji aninoatawece loniciweğeco.” ⁷⁰ Odaa iditawece joğoige, moditalo, “Ida makaami, akaami Lionigi Aneotedoğoji?” Odaa ja igidi, meetediogi, “Ewi nişida alitigi ağagegi ewi neğemeğee Lionigi Aneotedoğoji.” ⁷¹ Odaa joğodi, “Ağalee

jopoogatibige eledi oko dağa neloğoditogowa
aneyatedigi ligegi, leegodi okomoğoko ja
jajipaağatalo ane lotağaneğegi!"

23

*Jesus oyadeegitalo Pilatos, ica romaano ane iige
nipodaga Judéia*

*(Mateus 27.1-2, 11-14; Marcos 15.1-5; João
18.28-38)*

¹ Odaa ijotawece niğijo lapo-nelegi dabiditiniwace, odaa jogoyadeegi Jesus minitaga Pilatos.
² Odaa ja notağanağateloco modakapetege Jesus, modi, "Ja jibağatalo niğidoa goneleegiwa ane niığaxitediniwace ğodoiigi modakapetege romaanotedi, codaa me doğoyedia ane leeditibige me jedianağa César, ninionigi-eliodi romaanotedi. Codaa Idaağidoa mee ica minionigi-eliodi, Aneotedogoji ane niige." ³ Odaa Pilatos ja ige Jesus, meetalo, "Ewi nagakamaağakaami ninionigi-eliodi judeutedi?" Jesus ja igidi, meeteta, "Iniotagodi, ewi niğida ğagegi." ⁴ Odaa Pilatos jeğeetiogi niğijo anoiige sacerdotitedi, ijaağijo noiigi-nelegi, "Ağica ane beyagi ane jinaditece idoa goneleegiwa dağa jiigenatakatalo moyeloadi." ⁵ Pida jogoyopilagaditacelogo niğijoa lotaşa, notigimadaşa, modi, "Pida niığaxitediniwace ğodoiigi anitawewece Judéia modakapetege romaanotedi, anetığodiige. Yajela nipodigi Galiléia, natigide jegenotedicogi digoina Jerusalém."

Jesus jaqagoyadeegitedicogi lodoe Herodes, niqijo anoiolatice romaanotedi me iige nipodaga Galiléia

⁶ Niqijo Pilatos naqa wajipatibece Jesus mida aneetetege noiigi galileu, odaa ja ige migewi me galileu. ⁷ Igaanaqa yowooqodi Pilatos Jesus me icoqotedicogi nipodigi anei me diiqenataka Herodes, odaa ja iiqetedicogi minitaga, leeqodi Herodes aaqaga ini manitaqa nigotaga Jerusalém niqijoa nokododi.

⁸ Niqijo Herodes naqa nadi Jesus, odaa eliodi me ninitibece, leeqodi ijo me wajipatibece icoa anee, codaakaa domaga yemaa me nadi. Odaa ja walitibigege Jesus deqeote okanicodaaqica qodoxiceqed. ⁹ Codaakaa eliodi me nigetedice Jesus, pida aigidi. ¹⁰ Niqijo anoiige sacerdotitedi ijaaqijo niqijo anodiiqaxinaqatece lajoinaqaneqeco Moisés, idiaaqi dabiditiniwace. Odaa dinoniciwaqaditibigiwaji me notaqanaqa modakapetege Jesus. ¹¹ Herodes ijaaqijo niodaqawadi oniweenigitedice Jesus, codaamoyametibigo. Onixomeqetedinigi nijayogo inionigi-eliodi, odaa Herodes ja iiqetacedicogi minitaga Pilatos. ¹² Odaa Herodes ijaa Pilatos ja dinokaagetewamigi ijaaqijo niqijo noko, leeqodi niqicoa nokododi dinelatiwage.

*Pilatos diiqenatakatalo Jesus moyeloadi
(Mateus 27.15-26; Marcos 15.6-15; João 18.39–19.16)*

¹³ Odaa Pilatos ja yatecqogotee niqijo anoiige sacerdotitedi ijaaqijo niqijoa lacilodi judeutedi, codaamijotawece niqijo noiigi. ¹⁴ Odaa

jegeetiogi, “Jağanadeegitediwatiwaji niğidoa şoneleegiwa menitiwa ica meote lacilo gədəriigi me nakapetegipi romaanotedi. Pida digawinitiwaji, ja inigetedice şadodoe, odaa jakadi ina me diğica loenatagi ane beyagi, niğijoanenitalo meote. ¹⁵ Codaa Herodes idaägee yakadi me diğica loenatagi ane beyagi, joanişidaa leegodi me niigetacedicogi mokotaşa. Pida digawinitiwaji! Ağica loenatagi ane beyagi dağa leeditibige me jiigenatakatalo moyeloadi. ¹⁶ Pida jiigenatakatalo moyametibigo, odaa nigidiaşidi ja jikatedice.” ¹⁷ Inoatawece nicaaşape me nakatio nalokegi Páscoa, leeditibige Pilatos me ikatice onidateci şoneleegiwa niwilogojegi, leegodi mina ligileşegitibece.

¹⁸ Odaa iditawece niğidi noiigi notaşanaşateloco, codaa napaawaşateloco, modi, “Adeegi niğidoa şoneleegiwa meloati, odaa anikanitoşodomi Barrabás!” ¹⁹ Nişica Barrabás one niwilogojegi leegodi eyatege niğidi noiigi me lakapetegipi ninionigi-eliodi romaanotedi, codaa onica laigo.

²⁰ Odaa Pilatos joşopitacege me notaşaneşetiniwace, leegodi domaşa lipegeşedi me ikatedice Jesus. ²¹ Pida jegepaanaga napaawaşateloco niğijo noiigi, modi, “Otonitedeloco nicenاشاناتا! Otonitedeloco nicenاشاناتا!” ²² Odaa jiğicota me itoatadığida Pilatos me nigetiniwace, meetiogi, “Pida amiini ica loenatagi ane beyagi me leeditibige me jiigenatakatalo moyeloadi? Emegee ağica jakadi ane leegodi dağa jiigenatakatalo moyeloadi.

Pida jiigenatakatalo monalaketedibige. Nigidiaagidi odaa ja jikatedice.” ²³ Pida idokee modoletibige niğica mowo anodigotalo Jesus, codaa jegepaanaga dinigetağateetibigiwaji me napaawağateloco, modipokotibige moyototedeloco Jesus nicenaganağate. Niğijo noiigi ijaagijo niğijo anoiije sacerdotitedi napaawağa neğepaa oyakadi anodoletibige. ²⁴ Odaa Pilatos ja yajigo Jesus midiwa iodağawadi mowo niğica anoyemaa modigotalo niğijo noiigi. ²⁵ Odaa ja ikatice niğijo anodipoko me ikatice, ane diniwilo leegodi meyatege loiigi modakapetege ninionigi-eliodi romaanotedi codaa me daije. Pida Jesus baanaşa yajigo midiwa iodağawadi moyeloadi, anoyemaa niğijo noiiginelegi modigotalo.

*Jesus oyototedeloco nicenaganağate
(Mateus 27.32-44; Marcos 15.21-32; João 19.17-27)*

²⁶ Odaa niğijoia iodağawadi jogoyadeegi Jesus. Egidaa diiticogi migotibeci, jogodakapetege ica şoneleegiwa ane liboonağadi Simão ane ligeladi nigotaşa Cirene. Simão icoğoticogi nipodigi. Odaa jogodibata Simão, oyexağateloco nağajo nicenaganağate digoina lewagi, odaa jogowo me yadeegi dilokotelogo Jesus.

²⁷ Eliodi ica noiigi anodiotece Jesus. Liwigotigi niğidi oko ijo iwaalepodi ane noenağateloco, codaa eliodi me agecağalodipi leegodi niğida anodigotalo Jesus. ²⁸ Pida Jesus naşa nawiilitetetege, odaa jegeetediogi, “Iwaalepodi, anakaami niçeladimigipitigi Jerusalém,

jinağanoeni leeġodi niġida aneji, pida anoeni leeġodi akamagakaamitiwaji idiaa ġadionigipi! ²⁹ Leeġodi ewi micota nokododi niġina oko nigodi, ‘Ninitibigiwaji niġina iwaalepodi analee diġica linala!’ ³⁰ Codaa odipokotalo niġinoa wetiadi, modi, ‘Godapogoteġegiti!’ Codaa oditiogi niġinoa lojotakatedi, ‘Godaaqateġegitini!’ ³¹ Igaataqa nigowo niġida anodigotiwa, Ee ane ideġenaġa, ane iciagi niġina iwogo baġalee dione (ane doġoibake mowo noledi), pida ġadaxakawepodi baġa daqaxa me beyagi anodigotaġawa, ane gadiciagi niġina iwogo baanaġa yadilo (ane yabidi, odaa aġica ane yeyaqatice).’

³² Niġijo iodaqawadi eletidi oyadeegi itoataale ġoneleegiwadi ġonematagododi me lemaqawepodi Jesus. ³³ Niġijo noġotota ica lojotaqadi ane liboonaġadi “Libitagi Godacilo”, odaa jiġidiaeġi Jesus moyototed-loco nicenagaġate. Ijaqijoa itoataale ġoneleegiwadi ġonematagododi eletidi nicenagaġatedi anoyototelogo, onidateci diġeticogi liwai libaaġadi Jesus, ijo eledi diġetege nimajxegi. ³⁴ Jesus mee, “Eiodi, jinaġaloikatiti niġidi noiigi leeġodi niġida anodigotiwa. Igaataqa aqoyowooġodi niġida ane loenatagi.” Odaa joġowi anepaġa dinetetece noġodinawalacetibige lowoodi.

³⁵ Ica noiigi-nelegi idiaaġitice dabiditiniwace oiwitalo Jesus, ijaqijoa lacilodi eletidi idiaaġiticoaci, odaa modi, “Eote eledi oko me newiġatace. Daantiġidaaġidoa Niġicoa ane niiġe Aneotedoġoġi me ġodewikatidi, ane

iomaqaditedice Aneotedoqoji, daqanagawini ida nimawenegegi meote lewiga.”

36 Niqijoia iodaqawadi oyametibigo Jesus. Igotibeci midoataga domogoyacipeqetaloo viinyo ane daqa dakake loojedi. **37** Odaa moditalo, “Nigewi makaami ninionigi-eliodi judeutedi, dicakamaqa awii qadewiga!”

38 Madataqa licenaqanaqate Jesus ditibigimedawaanigi lacilo, oyototeloco taaboa-liwai ane diniditeloco,

“NIGIDOA NINIONIGI-ELIODI JUDEUTEDI.”

Diniditelogo niqijoia notaqa nioladi greego, nioladi romaano, nioladi hebraico.

39 Ganigepidiqica niqijoia itoataale qonematagododi anaqaga oyototeloco licenaqanaqate, beyagi lotaqatalo Jesus, meetalo, “Nigewi naqakamaqakaami ane niige Aneotedoqoji, dice awii qadewiga, codaa moko awii qadewiga!” **40** Pida niqijo eledi qonematagododi ja yoxogo, meeta, “Jinaqawii niqida qagegi, agodaqadoiitalo Aneotedoqoji? Etiqodiloikatidi midokida anodigotoqowa. **41** Codaa niqida godawikodigi oko itoataale baqa igenaga, leeqodi me jedianaqateloqo niqijoia godoenataka ane beyagi. Pida niqidoa goneleegiwa, aqica loenatagi ane beyagi.” **42** Odaa jeqeetaloo Jesus, “Iniotagodi, analakitibiji, nigadopilitijo, nige limedi managi iiqeni inoatawece.” **43** Odaa Jesus jeqeeteta, “Ejitaqawa niqina anewi, niqina noko adeoni meetaga digoida ditibigimedi.”

*Lemegegi Jesus
(Mateus 27.45-56; Marcos 15.33-41; João 19.28-30)*

44-45 Naşa ni pegi me yaxoğo-noko, odaa aligege ja ipe, ja nexocaşa inatawece iiğo, neğepaa iniwatadağani lakata me şocidi. Codaa naşajo lipegetege minitaşa Aneotedoğoji ligeladi, ane iomaşaditege oko aneite Aneotedoğoji, naşajo lipegetege daawidigidicetigi liwigotigi ditibigimedi, icoğotibigimece ditibigimedi neğepaa natinedi. **46** Odaa Jesus dinigetağatee me dapaawe, mee, “Eiodi, jajigotağawa iwigo!” Naşa nigotedini me dotaşa, odaa ja yeleo.

47 Nişijo nowienoğodi niodağawadi romaanotedi naşa nadi nişijo niciagi, odaa ja iwenişide Aneotedoğoji, mee, “Nişica mewi nişidoa şoneleegiwa me diğicata loenatagi ane beyagil!”

48 Ijotawece nişijo oko ane dilapode moiwi nişida niciagi, joğoyabaketibigeloco elipije, moikee magecaşgalodipi, odaa nişidiaağidi joğopiticogi inoa ligelatedi. **49** Odaa ijotawece nişijo lokaağetedipi Jesus, ijaağijo iwaalepodi anoniotece, oicoğoticogi nipodigi Galiléia, aşıipegitiobece, pida boğonadi ijoatawece anee nişijo niciagi.

*Oixotewece lolaadi Jesus midataga lawimaşajegi-wetişa
(Mateus 27.57-61; Marcos 15.42-47; João 19.38-42)*

50-51 Onini ica şoneleegiwa ane liboonağadi José, ane ligeladi aca nigotaşa Arimatéia, nipodigi

Judéia. Inaaqina ȝoneleegiwa anele, coda me iȝenaga, nibeotibigege ica noko Aneotedoȝoji nige iiȝe inatawece iigo. Coda ida aneetege icoa seteenta lacilodi judeutedi. Pida aniwoditema niȝicoa eletidi lacilodi, niȝijo noȝodoletibige ni-mawenegegi mowo anodigotalo Jesus. ⁵² Niȝijo ȝoneleegiwa igo minitaqa Pilatos dipokota Jesus lolaadi. ⁵³ Odaa José jiȝigo noqa Jesus lolaadi madataqa nicenaqanagate, odaa ja ilipaditigi aca nigelate. Niȝidiaaqidi ja ixotiwece niȝijo lolaadi Jesus catiwedi ica lawimaqajegi-wetiqa, baanaqa igo me dinaligi maditaga aca wetiqa. Niȝijo lawimaqajegi aniqica doqoibake diqica émegegi anoixotiwece. ⁵⁴ Niȝijo noko anaqa nakatio saabado, pida niȝijo noko niȝidi noiigi joȝodinoetege ica saabado.

⁵⁵ Niȝijo iwaalepodi anoniotece Jesus anoicoȝoticogi Galiléia, joqodiotezi José. Odaa boqonadi niqica lawimaqajegi-wetiqa, coda monadi niqica anodigota lolaadi Jesus. ⁵⁶ Niȝidiaaqidi joqopiticogi inoa ligelatedi, odaa joqoyoe edokojetedi, ina najidi aneletege lanigi, moyatita Jesus lolaadi. Naqa saabado jaqanipetiniwace, ane liiȝenatakanegegi Aneotedoȝoji.

24

Jesus naqa yewiqatace

(Mateus 28.1-10; Marcos 16.1-8; João 20.1-10)

¹ Naqa domiingo me nigoitijo, niȝijo iwaalepodi jiȝigotibeci midataqa niȝijo lawimaqajegi-wetiqa anoyatice lolaadi Jesus, oyadeegi

nadokojetedi anoyoe. Codaa ijo eledi iwaalepodi lixigağawepodi. ² Niçicotiobeci, odaa joğonadi nağajo wetiqa nelegi anoyatita monoxoco niçijo lawimağajegi-wetiqa, joğonogäticogi niçijo aneitice. ³ Pida naşa dakatiobece, ağaleegica moyakadi lolaadi Goniotagodi Jesus. ⁴ Aşoyowooğodi ane diitigi niçida niciagi, odaa eğidaagee me nowookonaşa, codaa nogonida dinikeetiogi lodox itoataale şoneleegiwadi, odinixotinigilo nowoodi ane datale. ⁵ Odaa niçijo iwaalepodi eliodi me doitibigiwaji, dakagitiniwace neğepaa iiğo. Odaa niçijo şoneleegiwadi ja nigikanaşa, modi, “Igaameni ina moleetibigetiwaji midiwataşa émaşa ijo baanaşa yewiqa? ⁶ Aşicoatedigi digoina, pida ja yewiğatace. Eşanalakitibigetiwaji ijoa lotaqatedağawa maleeqidiaağitedice nipodigi Galiléia, niçijo neğeetedağawatiwaji, ⁷ ‘Ee, Goneleegiwa ane jicögötibigimece ditibigimedi, leeditibige metidajigotiogi şoneleegiwadi abeyacaşa, codaa etidototeloco nicenagaşate, igaanige ixomagatedijo itoatadığida nokododi, odaa ja idewiğatace.’”

⁸ Odaa niçijo iwaalepodi joğonalalağatigilo niçijo lotşa. ⁹ Odaa joğopitibeci, me icoğoticogi midataga lawimağajegi-wetiqa, igotibeci oyeloğoditiogi niçijo oonze anodiotibece Jesus, ijaağijo eletidi. ¹⁰ Niçijo iwaalepodi noğoyatematitiogi niçijo liğexedi Jesus, anonadi, niçidi iwaalepodi liboonağatedi Maria Madalena, Joana, Maria ane eliodo Tiago,

iijaaglijo eledi iwaalepodi lixigaqawepodi. **11** Pida noqowajipata niqijo latematigo niqijo iwaalepodi, oyakadi ina daqa dinetoletibigwaji, odaa aqoyiwaqadi. **12** Pida naqa dabiditi Pedro, odaa ja walokoditicogi midataqa niqijo lawimaqajegiwetiga. Niqicoticogi, odaa dakagitini iwitiwece catiwedi. Pida ijoka naditeda niqijoa niqelateli. Odaa jogopiticogi ligeladi, eliodi me nawela leegodi niqijo ane nadi.

*Jesus iwivatediogi itoataale anodiotibece
digoida naigi nigotakawaana Emaús*

(Marcos 16.12-13)

13 Ijaaglijo niqijo noko itoataale anodiotibece igotibeci manitaqa nigotakawaana anodita Emaús, ejime itoa leegoa me yototice Jerusalém. **14** Niqijoa qoneleegiwadi odinotaqanegetigi niqicoa ane loanico Jesus. **15** Eoniqidaagee me dinotaqanege, dinotigimadetiwage, naqa iwivatediogi Jesus, odaa ja lixigaqawepodi. **16** Odaa noqonadi aqoyowoogodi, Aneotedoqoji eote me doqoyowoogoditeda.

17 Odaa Jesus ja nigetediniwace, meetediogi, “Amiina ica ane qadalakitatiwaji ina naigitece? Codaa igame leegodi ina makaami agecaqalodipi?” **18** Odaa ica ane liboonaqadi Cleopas ja igidi, meetalo, “Manigakamokakaami ane ideoni Jerusalém, ane daqa yowoogodi ijo niciagi, natigidiwaqa niqijoa nokododawaanaqa ane ixomaqatedice?” **19** Odaa ja digika, meetediogi, “Amiida ica niciagi ane qadalaki?” Odaa jogoiqidi, moditalo, “Idinotaqaneqenagatigi ninyaagi Jesus, niqijoa anelatedibige Nazaré.

Inaaqina niqina ane yelogoditedibece Aneotedogoji lowooko, eliodi nimawenegegi niqina me dotağa, codaanowidi loenataka datikate loniciwaga lodee Aneotedogoji, codaanome lodee eliodi oko. ²⁰ Niqijo anoiige sacerdotitedi ijaaqijo godacilodi oyajigo moyeloadi, odaa joqoyototedeloco nicenaqanaqate. ²¹ Pida ja domiqijaa jaliigatalo me yatamaqateetetege godoiiği Israel niqina laxakawepodi. Pida niqina nokojegoe itoatadiğida nokododi moyeloadi. ²² Pida ijo iwaalepodi godokaqetedipi mejiwaqatibece Goniotagodi, owotibige meliodi me godawela. Eka yapacaqatege nigoi, niqigotibeci midatağa lawimaqajegi-wetiqa anoyatice lolaadi Goniotagodi. ²³ Odaa aqaleeqica moyakadi lolaadi. Odaa ja dopitijo modi ica modinikeetiogi icoa aanjotedi, odaa niqicoa aanjotedi onodi ica naşa yewiştatice. ²⁴ Odaa jiqijo godokaqetedipi anigotibeci midatağa niqijo lawimaqajegi-wetiqa, odaa joqonadi mewi niqijo anodita niqijo iwaalepodi. Pida aqicoa monadi Goniotagodi Jesus.”

²⁵ Odaa Jesus jegeetediogi, “Nigida makaamitiwaji aqica gadowoogo, codaan dakake gadaalegenali, me daga iwaqatiteda ijoatawece lotaşa niqijo anoyelogoditedibece Aneotedogoji lowooko. ²⁶ Niqijo Aneotedogoji ane niige leeditibige me dawikode, odaa ja dakatediwece miniwataşa Eliodi.” ²⁷ Odaa ja yelogoditediogi ijotawece liwai Aneotedogoji lotaganagaxi aneetece Jesus. Yajela niqijo liwai Moisés ligegi, ijaaqijo liwai aneetece Jesus, anoidi niqijo

anoyeloğoditedibece Aneotedoğoji lowooko.

²⁸ Niğijo noğodipeğita nağajo nigotakawaana ane diiticogi, Jesus eote micatağa dağa ixomağatedicogi oğoe. ²⁹ Odaa joğonolitedini, moditalo, “Inaağoni mokotağa, leğodi ja ġocidi.” Odaa ja dakatediwece ica diimigi, midiaağinawaanigite. ³⁰ Odaa niğica naça nicotedi maditağa aca nameeja, ijağijoa itoa ġoneleegiwadi, naça dibate ica paon, odaa ja diniotagodete Aneotedoğoji. Naça inoke niğijo paon, odaa ja yajigotediogi. ³¹ Odaa Aneotedoğoji jeğeote niğijoa ġoneleegiwadi moyowoğodi me Jesus. Pida jiğidiae laakadi. ³² Odaa oninitecibeci mee, “Agodağaleğaga, jowoğotağa naça itineğe godaaleğena, niğijo naça godotağaneğetedice digoida naği me neloğoditedoğowa liwai Aneotedoğoji lotağanağaxi?”

³³ Ajaağajo nağajo lakata naça dabiditiniwace, odaa joğopitacicogi nigotağa Jerusalém. Odaa joğototiogi niğijo oonze anodiotibece Jesus, ijağijoj eledi oko anawatege. ³⁴ Odaa moditiogi niğijo itoataale, “Dicewi Goniotagodi naça yewiğatace. One dinikeeteta Simao.” ³⁵ Odaa niğijo itoataale jağagoyatemati anodaagee monadi digoida nađi, codaa oyatemati moyowoğodi Goniotagodi niğijo naça inoke niğijo paon.

*Jesus dinikeetediogi niğijo anodiotibece
(Mateus 28.16-20; Marcos 16.14-18; João 20.19-23; Atos 1.6-8)*

³⁶ Eoniğidaagee moyatemati, codaa noğonidoateda Jesus naça dinikee liwigotigi.

Odaa jegeetediogi, “Jemaa Aneotedoğoji meote mele gadaalegenalitiwaji!”

³⁷ Pida nawelatibigiwaji, codaan eliodi me doitibigiwaji, odiletibige doğonadi niwigo. ³⁸ Pida meetediogi, “Igame leeğodi ina manawelatiwaji? Codaan igame leeğodi me dawienataka gadaaleğena? ³⁹ Digawini ibaağatedi, codaan me iğonaka! Odaa jağanati mewi neğemeğee. Digabaatiloco, odaa joğowoogoti neğemeğee! Leeğodi niwigo ağicoa liboledi, oteğexağaga libitaka, pida akaamitiwaji madati biğinoa iboledi.”

⁴⁰ Niğijo neğee, odaa ja ikee libaağatedi, codaan me loğonaka. ⁴¹ Pida aneğenijağatakanağa, leeğodi meliodi me nawelatibigiwaji, codaan me ninitibigiwaji. Odaa Jesus ja digika, meetediogi, “Ağica anigetigida gaweenigi domağa jeligo?” ⁴² Odaa joğoyajigotalo liwai noğojegi niloogo. ⁴³ Odaa ja dibatetege, jağaniodi lodee niğijo anodiotibece.

⁴⁴ Niđidiađidi Jesus meetediogi, “Maleeđinaađejotice makaamitağatiwaji neğejitağawa me leeditibige me jixomagağateetedice ijoatawece niğijoaa aneetici maditağa Aneotedoğoji lotağanağaxi, miditağa niğijo ane idí Moisés, miditağa niğijoaa anoidi niğijo anoyeloğoditedibece Aneotedoğoji lowooko, codaan midiwatağa enaco.”

⁴⁵ Odaa ja yajigotediogi lixakedi moyowooğodi ane diitigi lotağanağaxi Aneotedoğoji. ⁴⁶ Odaa jegeetediogi, “Niğida diniditeloco Aneotedoğoji lotağanağaxi, Niğijoaa ane niwakatee Aneotedoğoji me yewikatidi oko, ane Cristo, leeditibige me

dawikode, coda me yeleo, odaa yewigatace nige ixomaqatedice itoatadigida nokododi. ⁴⁷ Eledi diniditeloco niçijoa liigexedi moyelogoditiogi niçina oko me leeditibige modinilaatece libeyacegeco, odaa joçodopitalo Aneotedoçoji me iwilegi laalegenali. Niçidi liigexedi oyelogodi niçinoa nibodicetedi odatika liboonaqadi Cristo, minataga inatawece noiigi, oyajela nigotaça Jerusalém. ⁴⁸ Akaami nakataqanadi niçijo ane ininyaagi, odaa eloçotitedibece niçijoa ananati! ⁴⁹ Odaa digawini! Emegee iniwakateetibigaçajitiwaji niçijo Eiodi aneeteta. Pida ecoçotace inaaçoni nigotaça Jerusalém, nigepaaqabaategetiwaji Liwigó Aneotedoçoji ane icogotibigimece ditibigimedi ane yajigotaçawa gadoniciwaça.”

*Jesus opitedibigimece ditibigimedi
(Marcos 16.19-20; Atos 1.9-11)*

⁵⁰ Odaa Jesus ja yadeegitedicogi wetice nigotaça neçepaa manitaça nigotakawaana Betânia. Naga nawacetedibige libaagatedi, odaa ja ibinietediogi. ⁵¹ Eçidaagee me ibinietediogi, Jesus jaçanojicetedice, odaa joçoyadeegitedibigimece ditibigimedi. ⁵² Niçijo anodiotibece odoçetetibigimece, odaa joçopitacicogi manitaça nigotaça Jerusalém, eliodi me ninitibiwaji. ⁵³ Odaa idioka limedi me ideiticoace minitaça Aneotedoçoji ligeladi, modigaanaqatibigimece, coda modiniotagodetalo Aneotedoçoji. Odaa jiçidaagee. (Amém).

Gela Liwai Lotaŋanaŋaxi Aneotedoŋoji New Testament in Kadiwéu (BR:kbc:Kadiwéu)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kadiwéu

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kadiwéu

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
[7128a549-e957-5460-8c56-0f5281edf264](#)